

MAGYAR TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
BIBLIOTHECA ACADEMIAE
SCIENTIARUM HUNGARICAE
BUDAPEST KELETI KÖNYVTÁR
BIBLIOTHECA ORIENTALIS
COLL. KAUFMANN, B 548-

552.

WEISZ Miksa

Néhai dr. Kaufmann Dávid tanár könyvtárának héber
kéziratai és könyvei. Összeáll. és ismerteti --.

Budapest, 1936. Alkaiay ny. Pozsony. 199,80 p. 23 cm.

מקור חיים - 391

מקור חיים - 391
מקור חיים - 391
מקור חיים - 391
מקור חיים - 391
מקור חיים - 391

מקור חיים - 391
מקור חיים - 391
מקור חיים - 391
מקור חיים - 391
מקור חיים - 391

100 FOGY. NR. 3.60 Ft.

KAUFMANN
 DAVID
 KÖNYVTÁRA
B. 548-52

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 548-52

ספר

מיקוד חכמה

ב. אשר הוא נחל טובע פקוד חכמה להבין
 ולדעת אכרות שהורו מוקק שבעתי
 מפשטי דון דר אשר רכרוו עהוקי מנופת צופי
 על כל התורה יפדנס חכרו החכס הנעלה
 לשם ולהלה האלוף החורני מוהרר ושטכר
 כער במהרר משה פחיה
 זעל
 תדר בק ק קעמנין המעטירה
 נדפס פת ק ק פראנ
 וזיתה החלהו ברה כסליו שעא לפק
 עי נשה בן מהרר בצלאל כ' ל מחוקק

הקדמת המחבר

אמר הצעיר ומסכר בער בנא"א כוה"ר משה פתחיה אחי אשר כל דברי הזוהר הם על שני פנים בגויה. האחת רעה בפשוט וישוה הכתובים דברים פתוקים מטפה צופים. אשר המה כולם נעלה למעלה בית אל. והשניה ידיעת העליונים ועליוניהם על פי הסוד העולם. והיא חכמת הקבלה. בשמן משה קודש בלורה. ולמעלה מן השכל עולה. ולכן בעניי אנשי הזוהר אין מפילה אלויה. כי בה לא יתפצו. וממנה לא יתפצו. והאמת במקומה עומדת. באמת וכיושר. מיומדת. על בן נדבה רוחי לחבר ספרי זה בפשטי זוהר איש איש על מקומו שלטון צה ונקי למוות חיבורי זה נחמד אף נעים בעיני הרואים. ולמצוא חן בעיני אלהים ואדם. וקראתי לחיבורי זה מקור חכמה באשר שכל דברי הזוהר בנוי על עמודי החכמה עליונה. גם דשמתי ככל פסוק ופסוק מקום מצא דברי באור הכתוב הוא בזוהר ואפי לא להסיף ולא לרעות באחי כי אם להעמיד הדברה לאמהו. אמנם מאחר שאין תועלת ברבאח כדיו בלשונו כהחיותו וצורתו מכמה פנים. האחד ממנו הוא כאשר שכל דברי לשון הזוהר הם פתומים ופתומים לרוב המין בני העולם גם פוטות מאמריו וביצא בו. ועוד יש כמה פעמים לירכבהנה ובהנה. בכן אמרתי להעמיד חיבורי זה בלשון קצר וצח להיות לעזר ולהועיל לכל יוצא צבא בצבא העבודה דת

הוריתנו
הקדושה

ונסף על זה כאשר כל דברי הזוהר יהיו בעוה"י פתומים ופתומים לעין כל הראים וקורים בו הן מצד חיבורי זה מקרי חכמה והן מצד חיבורי אמרי כינה שהוא כמעט פיקצור על הזוהר כלו למכיר רעת. גם רוספתו כל המעשיות שבכל הזוהר שארצו לנולו אשר בארץ המה והנחלתו לה להיות שני חיבורים אלו הנכרי לבעלה שער פתוח ומבוא לכל דרכי הזוהר ובזה נזכה לבוא הנאל ותמלא הארץ דיעה אלה נמים לים מכמים. וה אלהים אמת ודינו דרך האמת ויאיר יינינו במאור תורתו. וישים בלבינו יראתו לעבדו ולשרתו אמן ואמן.

מקור הנמה בראשית ב

בראשית

ברא

גומר. חזכיר אות כי החילה בראשי התיבות בראשית ברא ואחי כך אות דאלף בראשי התיבות של אלקים את. גם כפל האותיות שני אלפי' ושני בתי' להודיע שכל האותיות נכנסו לפניית לבקש שהעולם יהיה נביא על ידם והתחילו האותיות לבטל למפרע מאות ה' כי כן דבר הנחמם כמ"ש התהפך כחוסר חוהם עד שהגיע אות ב' וברא בה העולם שהיא ברכה והארץ זכתה להיות ראש לעשרת הדורות בסוף אנכי וגומר ולפי שיש שני אלפא ביחא נזול וקטן לבן הזכר כאן שני בתי' החילה ב' גזולה של בראשית ובית קטנה של ברא וכן א' של אלקים את ועיין סזה בזוהר פרשת בראשית (דף ח עמוד עין שם).

בראשית

ברא ונו. האביר' חובות קודם שהזכיר השמים שהוא עצם הבריאה. לרמז שהקבה היה מכיש בתור' פעם וימים ושש וארבע ואחר כך הציא אומנות לאומנותו וכן פצינו בענין זה כפסוק אז ראה ויספרה הבינה וגם הקרה ואח' כיואמר לאדם הן יראת ה' וגו' ועיין מזה בזוהר פ' בראשית (דף ז ע"א).

והארץ

היתה ונו. רמז כשן ארבע מיתות ב' דרעניש לבי שעכר על מצות התורה אשר בה בביא העולם. תה' זה חקן שנאמר ק' יהוה הכל המדה הם אכנים המטוקעים בתוהום רבה לסקל בהם הרשעים והיינו בהו שלטון כן הוא צה לומר שבתוהום הם האכנים לסקל העוברים באמור. וחשך זה שרפ"ה שגא והיו כשמעכם את הקול לחוך החושך וההר בוער באש ונו והוא אש היסודי לשיוף בו העוברים על מצות התורה. וזוהר הוא הרג כל הים החרכ המתהפכת שתא מההפך ברוח כפי מעשה בני העולם. ועיין מזה בזוהר פ' בראשית (דף י ע"א).

וראמר

אלהים יהי אור וגומר. יהי אור לעולם הזה. ויהי אור לעולם הבא והוא אור הנגנא וצפון לצדיקים כמ"ש מה דב טובך אשר צפנת וגומר. והוא אותו אור שיראה הקודש ברוך הוא למשה וראה בו מלעד ועד דן ועיין מזה כפ' בראשית. (דף כ"א עמוד ג')

ורא

אלקים את האור ונו. מה ראה. ראה במעשיהם של רשעים דור אנוש דור הסבול ודור הפלגה ונגזו. וירא אלהים את האור כי טוב מעלה אותו מסוף העולם ועד סופו. כי טוב. טוב לנגזו שלא יהנו ממנו רשעי עולם ועיין מזה בזוהר פרשת בראשית (דף ל' ע"ד ע"ש).

ורא

אלקים את האור וגומר. את האור לרבות כל המלאכים שבאדם מצד האור הראשון ולהם יש קיום ואינם צריכים לטבול בנהר דיגוד כשאר המלאכים ועיין הם עומרים ובשמשם כמרום כמו מיכאל ודוכאלו. ועיין מזה בזוהר (דף ל"א עמוד ב').

א ב 2 ויקרא

הקדמת המחבר

אמר הצעיר ומסור בעל בלא מורר משה פרעיה את אשר כל דברי הו' הר
 הם על שני פנים בגי' האחת דעת בפשוט וישנם הכתובים דברים
 פתוקים מנופה צופים אשר המה סולם לעולה למעלה בית אל והשניח ידיעת
 העליונים ועליוניהם על פי הסוד העולם והוא חכמת הקבלה בשמן משה קודש
 בלולה ולמעלה מן השכל עלת ולכן בעניי אנשי הדור אין מסולתה צלולה כי כח
 לא יתפוצז וממנה לא יתרוץ והאבה במקומה עומדת באמת וכיושר ל
 מצומדת על כן נרבה רוחי לחבר ספרי זה מפשטי וזה איש איש על מקומו פלטון
 צח ונקי לביות הדבורי זה נחבר אף נעים בעניי הרואים ולמצוא חן בעיני אלהים
 ואדם וקראתי לחיבורי זה מקור החכמת כאשר שכל דברי הזוהר בנוי על עמודי
 החכמה עליונה גם רשמתי בכל פסוק ופסוק מקום מוצא דברי באור הכתוב הוא
 פוהר ואני לא להוסיף ולא לגרוע באתי כי אם להעמיד הדבר לאמתו אמנם משה
 שאין תועלת ברבאח בריו כלשוני כחוציתי וצורתו מכמה פנים האחד ממנו
 הוא כאשר שכל דברי לשון הזוהר הם סודים וחתומים לרוב המון בני העולם
 גם פניית מאריו וביצא בו ועוד יש כמה שעמים לדברי כהנה
 וכהנה וכן אסיתי להעמיד חיבורי זה בלשון קצר
 וצח להיות לעזר ולהעיל לכל יוצא
 צבא כצבא העבודה דת

הורחיע

הקדמות

ואסף על זה כאשר כל דברי הזוהר יהיו בעזרי פתוחים ומבוארים לעין כל החאם
 וקורים בו הן מצד חיבורי זה מקור חכמה והן מצד חיבורי אמרי בינה שהוא
 כמעט פיקור על הזוהר כלו למכירי דעת גם הוספתי כל המעשיות
 שבכל הזוהר שארשו לגדולי אשר בשרץ הסת והתחלתי לה להיות
 שני חיבורים אל הדבורים למעלה שער פתוח ומבוא לכל
 דרכי הזוהר וכה נזכר לבוא הנאל ותמלא הארץ
 דעת אלהים כמים לים מכסים וה' אלהים
 אמת יודינו דרך האמת ויאר עינינו

במאור הדבורי וישם

בלבינו יראתו לעכרו

ולשכרו אמן

ואמן

מקור הבמה בראשית ב

בראשית

ברא

גומר חזכיראות בתחילה בראשית הכתוב בראשית ברא ואחר כך
 אזה האלף בראשית תיבות של אלקים את גם כפל האותיות שני אלפי
 ושני בתי' להודיע שכל האותיות נכנסו לפנייות לבקש שהעולם יהיה נבוא על ידם והתחילו
 האותיות לכתוב למפרע מאות ה' כי כן דבר הנחמם כש' תהפך כחומר חוהם עד שהגיע
 אות ב' זכרא כה העולם שהיא ברכה והאלף זכרה להיות ראש לעשרת הדבורות כסוד אנכי
 וגומר ולפי שיש שני אלפא בראש גזול וקטן לכן החבר כאן שני בתי' החילה ב'ת גדולה
 של בראשית ובית קטנה של ברא וכן א' של אלקים את ועיין מזה בזה פרשת בראשית
 (דף ח' עמוד ד' עיין שם)

בראשית

ברא וגו' האכיר' תיבות קודם שהזכיר השמים שהוא עצם
 הכריעה לומר שהקבלה חיה מביש בתור' פעם וסתים ושליש

וארבע ואחר כך הציא אומנות לאומנות וכן פצינו בענין זה בפסוק או ראה ויספרה רבינה ונס
 הקרה ואח' כיוצא בזה וראת הו' עיין מזה בזה ב' בראשית (דף ז' ע"א)

והארץ

היתה וגו' ירמו כאן ארבע מיתות כ' להעניש למי שעובר על
 מצות הדבורה אשר בה נברא העולם תהו זה חנק שנאמר ק' הו'

הכל המדה הם אבנים השוקקים בההום רבה לסקל בהם הרשעים והיו כרו מלשון כו
 הוא רצה לומר שבתהום הם האבנים לסקל העוברים כאמור והשך זה שרפה שנה וזה
 כשמעכם את הקול פתוך החושך והרר בער כאשר וגו' והוא אש היסודי לשרוף בו העוברים על
 מצות הגורה וזוהר הוא הרג בלהם המרכבת החכמה שהוא מתהפך ביום כפי מעשה
 בני העולם ועיין מזה בזה ב' בראשית (דף י' ע"א)

ויאמר

אלהים יר אור וגומר יהי אור לעולם הזה והי אור לעולם
 הבא והוא אור הנגה וצפון לצדיקים כש' מה דרכ טובך אשר צפנת

וגומר והוא אורו אור שוראה הקדוש ברוך הוא למשה ודאה בו מלעד ועד דן ועיין בזה
 כ' בראשית (דף כ"א עמוד ג')

וירא

אלקים את האור וגו' מה ראה ראה במעשהם של רשעים דור אנוש
 דור המבול ודור הפלגה ונגזו וירא אלהים את האור כי טוב שעלה אורו

פסיף העולם ועד סופו כי טוב טוב לנצח שלא יהנו ממנו רשעי עולם ועיין מזה בזה
 פרשת בראשית (דף ל' ע"ש)

וירא

אלקים את האור וגומר את האור לדבות כל המלאכים שבאים
 מצד האור הראשון ולהם יש קיום ואינם צדיקים לשבול כנהר דינר כשאר

המלאכים ועיין הם עומדים וכשמשים כהיום כמו מיכאל ודומה לו ועיין מזה בזה
 (דף ל"א עמוד כ')

א ב ג ד ו ז ח ט י יקרא

מקור הנמה בראשית

ויקרא

אלקים לאורונו : אמר וצל מעשת האור ויקרא אלהים לאור יום וצל מעשה החשך חשך הכתוב אותיות וי' של ויקרא ואמר קרא לילה ולא אמר ויקרא אלקים לחושך לילה לרמוז על גרועות החשך ופזת הפעם אין ראוי לחזק בו שם אלקים בפרשות כמו שהזכיר במעשה האור : ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד : ויהי ערב מצד החשך ויהי בוקר מצד האור ושניהם כתיב אחר חם יום אחד לרמוז שאין יום בלא לילה ואין לילה בלא יום ואסור להפרידם : (ועיין מזה בזוהר פר' בראשית דף ל' ע"ד) :

ויאמר

אלקים יהי רקיע ונו' יתפשט פשיטות זה מזה : ביום זה נתעורר החמלקה בכריאת העולם ונברא ע"י הנהיגם למטה גם מלאכים אשר הם עומדים לתבוע דין על העולם ואין להם קיום עולמית רק הם צריכי' לשכול כנחר דיגור ועיין מזה בפ' בראשית דף כ"ג ע"ד : ולכן לא נאמר בו כי טוב כנודע :

דיעש

אלקים את נוג' הקנו בחיקוק נאה ויפה והיה הדקיע רא נאמר אלא ויעש להודיע תיקונו על צד היותר טוב ועיין בפרשת בראשית דף ל"א עמוד ב' .

ויאמר

אלהים יקום המים ונו' שלשה אוכנים ברא הקב"ה להוציא מהם העולם והם שמים וארץ ומים וכל אחד שישים יום אחד ואח"כ חזר למקומו .

יום ראשון הוציא שמים אוכנותו מכח אל הפועל של ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור : יום שני הוציא מים אוכנותו מכח אל הפועל של ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים ונו' ועל ידי המים הצפים למעלה והצפים למטה והאלמלא כך לא היה קיום לעולם כלל . יום שלישי הוציא הארץ והוציא פריה וצמחיה של הרשא הארץ ונו' ותוצא הארץ ונו' נשארו עוד ג' ימים נשטת ימי בראשית חזר והתחילו שמים ביום רביעי והוא יהי מאורות שגא' ויאמר אלהים יהי מאורות תו' ביום חמשי הוציא מים שרץ נפש תיה שני ישרצו המים ונו' : ביום ששי עברה הארץ אוכנות' שג' תוציא הארץ נפש חיה תנו' . כיון ששלשתם השליכו פעולת' אמר הקב"ה להם נעשה אדם ועיין מזה בפרשת פנחס (דף ק"ג ע"ד) :

ויאמר

אלקים תרשאונו ותוצאונו' הכל היה ננו בארץ וסמך כדבר הנפקד נאח"כ הוציא כלם חוצה במאמרויה' שבתחלה נאמר בה והארץ היתה תהו ובהו ועתה נתיישבה בכלם והוציאם לאחי כך וכן המאורות אף ע"פ שנתהו ביום ראשון בכריאת האור מ"מ לא שמשו באורם עד יום רביעי שגזר עליהם מאמרו ית' (ועיין מזה בפרש' בראשית דף ל"א ע"ג) :

ויאמר

אלקים יהי מארה ונו' מארה כתיב חסר וי' וכמ"ש מארה ה' בבית רשע לרמוז שבטיעות הירח נברא אסכרה להיניקות ע"י לילית הרשעה ולכן מהענין כרביעי בשביל חתינות ובהיות הירח מהמלאכה באורה להאיר על הארץ אז מלהפך מארה לאותיות אמרה כמ"ש אמרה ה' צרופה ונו' שאז נדאי' מן הא לכל היום' בו .

(ועיין מזה בפרשת בראשית דף כ"ו ע"ד) :

ויהי

מארה ונו' והיו למאורות ונו' מארה חסר לרמוז כאלו שניהם הם אור אחד שימש כמעלהם ועל ידי זה לא היה הנברות לחיצוני' כעולם וקדמה האור לקליפה כגורם כמלת

מקור הנמה בראשית

כמלת והיו למאורות כי הקליפה חיצוני' הוא מ'ת ובא פלח אור והפריד בין מ'ת מ'ת והיינו 'מאורות' להבנית כח המיתה אמנם אחר קטרונ הלכנה שאמרה אפשר לשתי כלכי' שיטה שיש בו' נברה הקליפה ונעשית היא מאור הקטן כמבואר . וזה הוא ענין המיתה שנרבה הזה לעולם שחיברה אותה מ'ת יחד כמה שהיו החלה בפירוד (ועיין מזה בפרשת בראשית דף י' עמוד ג') :

דיעש

אלקים את שני ונו' אע"פ שאור הילכנה הוא מאור קטן מ"מ כיון שהיה עם החמה באחד נקרא ג' כמאור גדול עם החמה באחד : היינו שני הכאורות הגדולים כאור' להי' זכב לאריות ואל תהו ראש לשועלים אע"פ שהיה זכב לאריות היתה נחשב מ"מ ג' כ' בין האריות אף כן כאן לאח"כ שקשרינה ובקשה להיות ביחודי נאמ' בה המאור הקטן שלא נכללה אז עם החמה שהוא מאור הגדול כנודע (ועיין בפרשת תרומה דף כ"ד עמוד ג') :

דיעש

אלקים ונו' לממשלת היום אלוהם מלאכי' הסמוני' ביום ולממשלת הלילה אלו דמראכים הסמונים כשלושה משמורות הלילה . והם נקראים באורי אור ובאורי אש דהיינו פאורי אור הם ממשלת היום ומאורי אש הם ממשלת הלילה (ועיין מזה בפ' בראשית דף כ"ה ע"א ע"ב ובפ' ויקהל דף פ"ט ע"א ע"ש) :

ויהי

אוח' אלקים בריקיע ונו' להאיר על הארץ (להאיר בארץ לא נאמר אלא להאיר על הארץ משמע למעלה ולמטה שימשו באורם למעלה ולמטה וכאלו אמר להאיר על רצה להפך למעלה וכאן רמזה גם כן) (ועיין מזה בפרשת בראשית דף ל"א עמוד ד') :

ויאמר

אלקים ישרצו המים ונו' נפש חיה זה נפשו של אדם הראשון שנאמ' בו יהי האדם לנפש חיה . ועוף יעופף אלוהם המלאכים המעופפים בעולם ומתרא' לבני אדם בימינן אנשים והיו שג' על הארץ שהם מעופפים להרואות לבני אדם על הארץ לעשות להם ניסים ברצון השי' . ויש מלאכים אשר נראים אלא בציוור רוחניו לפי השנה האדם ולכן לא נזכר בהם למיניהם כי אותן המעופפים על הארץ מן אחד הם . אמנם יש כמה מיני מלאכים אחרים ובהם נאמר כל עוף כנף למיניהו נפ' ומשם יפרד והיה לארבעת ראשים דהיינו לר' מחנות שכינה ועיין מזה בפרש' בראשית דף כ"ו ע"א . ועוף יעופף על הארץ . יעוף ה'לל מהו יעופף אלא רמז ככאן ועוף זה מיכאל שנאמ' בו ועף אלי אחד מן השרפים . יעופף זה נבר אל שנאמ' בו והאיש נבריא אל אשר ראיתו בחזון כהחיה כועף כיעף וזה יעופף . על הארץ זה אליהו שנמצא המיד בארץ . דבר אחר על הארץ זה רפאל ששכינה על רצף הארץ . על פני רקיע השמים זה אוריאל והס' ד' ראשי מחנות השכינה . ולכן נאמר אחיך כך :

ויהי

אלקים את הרגינים ונו' והם ע' שרים כסונים על שבעים אמות וכלם ממינים שולשים על הארץ . ואח' כל נפש החיה אלו ישראל שבים נפש סודה העליון שעליה נאמר היא החיה אשר ראיה ונו' . אשר שרצו המים ונאמר אלו שיעופפים

מקור הבמה בראשית

שעסקי בתורה שמשילה למים ואת כל עוף כנף : אלו צדיקים שבהם בארזל עתור הקב"ה לעשות לצדיקים כנפים כו' ועיין מזה בפרשת בראשית דף ל"ב ע"א :

ויאמר

אלקים הוציא הארץ ונ' נפש היה אלו ישראל כמ"ש בחכה ורמשה והיו ארץ אלו הם אומות העולם שאין להם נפש מהחיה העליונה רק מהקליפה חיצוני' שהוא העלה ועיין זה ג' כ"ס :

ויאמר

אלקים נעשה אדם זנ' : ביאתו לעיל שמן מנהו בפסוק וקו המים והיו שהקב"ה אמר לשיטה אומכי' שהסמיה לפעולה העולם שהם שמים וארץ ומיד בהניע תור בראת אדם ביום ששי אמר להם נעשה אדם ועשת הארץ הנוף ושמים האור והשכל והמים הרכנני' והליחות שבאדם והוא בענין שליטה שותפים שיש באדם כו' עיין כל זה בפרשת פנחס דף ק"ג ע"ג ע"ג נס בפרשת מומות דף ע"ד עמוד ג' עמוד ד' קודם לענין זה :

יירדו

ברנת הים זנ' : אס זונה האדם להיות בצלם רמות עליון או האיכושל בהם : ואם אינו זוכה לצלם זמנות שלמעלה אז ירדו הים שולטים בהם וזיה השרה והרא' ממש רבינו ע"ה כשהשליכוהו לים לא שלטו בו דני הים וכנגד זה לא רצה משה להכות על האור במצרים מאחי שרני האור השליטו עמו החלה ועיין מזה בפרשת בראשית (דף טו ע"ד) :

ויברא

אלקים את האדם בצלמו זנ' : בשעה שכרא הקב"ה לאדם בראו ברמות וצורת עליונים ותחתונים ועלה אורו ספוף העולם ועד סופו והיו יראי' כלם מכנו והיה מביט בהבמה עליונה ככל אות נפשו עד שאח"כ חסא יגרים שנשתלק רובו אז ויתחמחו ממנו ועיין מזה בריש פרשת במדבר :

ויברך

אותם אלקים זנ' : כמאן עיניו נדול רמי שאינו עוסק בפריה ורביה למי שאפשר כדי שיהפשו הנשמות ניצוצים קדושים ליכל צדופינה וכלמי שאינו עושה הוא כאלו שופך דמים שסמט כביכול דמות וצלם העליון שעליו נאמר כי בצלם אלקים עשה זנ' :

וידא

אלקים את כל אשר זנ' : מאור כאן תיקן מה שלא הזכיר בשני כי טוב כלל אמר עתה טוב מאור ודא כארזל מאור זה המות : את כל אשר עשה לרבות כל הדורות שיבואו וכל מה שיהודש בעולם בכל דור ודור והיינו את כל אשר עשה שיסוד הכל במעשה בראשית ועיין מזה דף ל"ב ע"ב : ד"א את כל אשר עשה סתם אפי' נחשים ועקרמם יהוש' ואפי' מדקי' עלמא נכלים כתיבה הנה טוב מאוד שכלם שלוחו מעלה נעשה לפעמים שליחות על ידם ובני אדם אינם משיגים בו ולכן אמר לנהוג בהם בזיון ועיין מזה (דף ג' ב' בפרשת אמור) :

ויכלו

השמים והארץ זנ' : שכלו הפעולות של מעלה ומטה : ויכלו שכלו אומנות הורה שבכתב ותורה שבעל פה : וכל צבאם אלו פרטי התורה שבעים פנים שיש להורה שנוכחי' כמלה דב' שספרו ע"כ זכר הורה שבכתב ותורה שבעל פה עס

מקור הבמה בראשית ד

עם שבעים פנים שלה הא ע"ב : ויכלו שנהקיימו ונתיסדו זה בזה : שמים וארץ : פרש' וכלל : וכל צבאם : סודות התורה : סומאה וסודה : ועיין בפרשת בראשית (דף ל"ב ע"ג) :

ויכל

אלקים ביום זנ' : הזכיר כאן ג' פעמים שביעו וכנגדם ג' פעולות שבת : וכל אלקים ביום השביעי כשבאדם השביעי נשלמו כל מה שנעשה בששת ימי בראשית והשלים הקב"ה כל העולם בשלימותו על היקונו ועיין מזה בפרשת בראשית (דף ל"ב ע"ג ובפרשת פקודי דף ק' ע"ג) :

ויברך

אלקים את יום זנ' : בו שבת : בו מנחתה של כלם של עליונותה התנאי' אצ"ר כרא אלקים לעשות לייסר ולהקן הכל ככל יום יום ולהוציא רוחות ושמות ואפי' רוחות ושרים ואם האמר שאין הרוחות הם לתקן העולם זה אינו שהיו הם כשבט לייסר בהם בני העולם כמ' שהוכחחו בשבט אנשים זנ' : לעשות ולא עשה שלופות בהם ואלו הם הכדיקים שנבראו בשעת קידוש היום ונשארו רוחות בלא גופו' שאלמלא היה להם אז נוף והתלבשות היו מהריבי' העולם והקדים עצמו קדושת שבת לפני רוח החיצוני שלא יחגברו ונתקדש היום והיינו לעשות שהתחילו להיות נעשה בצורה אדם ולא נשלטו ועיין מזה (בפרשת בראשית דף ל"ג ע"א) :

אלה

תולדות השמים זנ' : כל בקום שנאמר אלה פוסל את הראשונים אף כאן פוסל הראשונים וחיינו תולדות של תהו שנרסו בפסוק והארץ היתה וכו' ועליהם נאמר הקב"ה בונה עלמות וסודות ועיין בפרשת בראשית (דף ל"ג ע"א) :

אלה

תולדות השמים זנ' : אפר תולדות שמים וארץ ולא אמר אלה שמים וארץ ביום ג' אבל אמר אלה תולדות לרמז על אדם ותהו שהם תולדות שמים וארץ ולא תולדות בני אדם כי אם יצירתן שמים וארץ ושניהם נסתיימו בעולם כשכיל אברהם שנ' בהברא' והוא אותיות כאברהם כנודע ואף על פי שחיה היא תולדה של אדם שריו ויצירתה מצלעו של אדם הראשון היה ולא תולדות שמים וארץ יש להרין כשני פנים : האחת הוא כמאן דאמר אדם ה' פרצופים נבראו ונסרו הקב"ה כו' ואם כן עפ"י קא חטיב שיהם תולדה רשמים וארץ : והשנית אע"פ שיצירתה מצלעו של אדם עכ"פ לא היה דרך תולדה כמש"כ כי אם יצירה ובנין חדש כמ' ש"יבן ה' אלקים את הצלע זנ' ועיין בפרשת חיי שרה דף ע"ג ע"ג : ביום עשות ה' אלקים זנ' הזכיר שם בלא על עולם מלא ויכן לא הזכיר מקודם לכן שם מלא כי אם עד עתה מכאן שלא להזכיר שם שמים לבטלה ועיין מזה בפר' יתרו דף ל"ט ע"ג :

אלה

תולדות השמים זנ' : פוסל אותן שנ' כרם אלה אלקיך ישראל וביום שהיו נבחים מן הארץ יתה כאלו ארתו יום ברא הקב"ה שמים וארץ כמ' שכי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה זנ' ותהו ביום עשות וכאנת זכר נאמר :

ויצמח

ה' אלקים מן האדמה כל עין נחמד זנ' אבל קודם לכן לא ירד כשר התורה ישראל שהם דומים לעשבים ואילנו' לא היו צמחים חוה וכל שית השדות פרש'

פרס יהיה בארץ וכל עשב תזכר לפי שאדם אין שהם ישראל לעבוד את האדמה בקרבנות
בכח המקדש שנאמר במוכח אדמה תעשה לי / ועיין כל זה בפרשת בראשית

(דף ל"ג עמוד ד')

ואדם

אין ונומר) לפי שלא היה האדם פנים בפנים עם בה זוגו אלא ד' פ' ציפויים היו אחד וקום ולפי שלא היו קדיין פנים כנגד פנים לכן לא היה קדיין שלימות בעולם והאיה לזכר שהיה את ס' לא נמצא בתורה עד עתה לפי שלא היה זיווגו מאחוריו אצלו שים סמך ועזר עד שנכחו הקדושים כיוון הוא לשנים להיות זיווגו פנים כנגד פנים ותיקון עולם העליון תורה בחיקק עולם ההחתון אדם ובה זוגו כמו שמבואר ואז ואר ועלה ונומר

ואר

ועלה ונומר) כ"ס לא המשיך לפי שאדם אין ונומר כי שכינה בתחתונים צורך נכוח וע"י תפלות ומעשים טובים של בני עולם ההחתון מהעורר השקאה פעולם העליון כאמור ועיין בפרשת בראשית דף כ"ז ע"ד

וירצו

ה' אלהים וגו') את האדם אלו ישראל שהקב"ה ציירם בשני ציורי כציוור קהל וכציוור ע"כ שישלכש נשמתו כציוור רוחני כדמיון לבוש הגופני שיש לו כגולם הזה • ועיין בפרשת בראשית דף ל"ג ע"ד

וירצו

ה' אלהים ונומר) בשתי יצירות דהיינו ביצר טוב וביצר הרע • את האדם כולל זכר ונקבה • עפר מן האדמה • מבוסס בית המקדש • ועיין בפ' פורע דף כ"א ע"א • ויצר מאו ויצר שצר צורה בתוך צורה והיינו ה' אלהים שם מלא התיקון שלם • ועיין מזה בפרשת בשא"ר דף ל"ג ע"ג

ונחר

יוצא מעדן ונומר) אמר יוצא מעדן ולא אמר יוצא מעדן לפי שהוא יוצא חמדי ואינו פוסק • ומשם יפרד והיה לארבע ראשים • אלו הם ארבע שונכסו לפירס • רבי עקיבא שנכנס בהרשנה הקדושה נכנס בשלום ויצא בשלום בן זוכא ובן עזאי נכנסו בקליפות חתירה להשיג בעניינים ח' צינים נלקו בהם • אלו שבע אחר יצא לתרבות רעה והוא מבואר בפרשת בראשית דף ל"ד ע"א

ויקח

ה' אלהים ונומר) מהיכן לקחו מאריבע יסודות שנאמר בהם ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים הפרישו בהם והעמידוהו בנ"ע • כדמיון זה עושה הקב"ה לאדם שנכרא מ' יסודות בזמן שחזר כהשוכ לוקח הקב"ה מתאוותו כמ' ומשם יפרד ומעמידו בנ"ע שהיא השבינית • לעברה במצות עשה • ולשמרה במצות לא תעשה • כי השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה • לעברה ולשמרה בעולות וקרבנות וזכה להיות ראש על ארבע יסודות העולם נחון בשביל וראו נאמר עליו על כפים ישאונך וגו' שנעשה ראש על ר' חיות הכסא ועיין מזה בפ' בראשית דף ל"ג ע"ג

וירצו

ה' אלהים וגו') אין צו"ל ע"ז • לאמר זה אשה ונכח הוא • מכל עץ הגן ונומר מכל עץ הגן כאחר אכול האכל אבל מעץ הרעה טוב ורע לזכר כפירוד משאר עצי הגן לא האכל שלא לעשות לאחד פרס רשות כפני עצמו ועיין בפרשת בראשית דף כ"ח ע"א

ובעץ

הדעה טוב ורע וגו') זעבר על הציוור וגרם לו מיתחולק העולם ומשגם שנקנס מיתה רכ"ס אם הוא הטא כל העולם מה הטא והלך בוורר פרשת

וזמיעז

אמור דף ל"ב ע"ג כשעה שאדם עבד על רגליו ראוהו כל הנבראים ויואזו בפניו והלכו אחריו כעבד ס אחרי אדוניו והוא אמר להם אני ואתם באו נשתחוהו ונכרעה לפני ה' עושינו והלכו בלם אחריו כיון שראוי בלם שאדם משתחוהו לרשית אחר נמשכו בלם אחריו וגרם מיתה להם והכל העולם ואז נשתנה אדם לבמה נזו"ל פעמים לשוכה פעמים לרעה פעמים בכעס פעמים בנחת פעמים דין פעמים רחמים פעמים מיתה ואינו עומד בענין אחד לזכר לפי שרשות אחר שהשתחוה שם נרמה לו אשר נקרא מטעם זה להט החרב המתהפכת שמתהפך לככה ניונים כמבואר •

ויאמר

ה' אלהים וגו') אעשה לו עזר כנגדו • אברא לו עזר לא תיבז אלא אעשה לו היינו התיקון מרשון ועש אלהים את הרקיע ומשמע שהקב"ה לקחה בפלעיו כי בהחלה היה עמו ברו' פרצופים ולא היה לו סמך ועזר מפנה מאחר שהיה מאחוריו דתקנה הקב"ה בריה בפני עצמה ונסרה מאדם להיות לו עזר וסמך והב"ה אה לפנו כמ"ס ויבואה אל האדם וגו' ועיין בפ' קדושים דף ל"ח ע"ג

ויפל

ה' אלהים הרדימהו) הרדמה זה גלות כמ"ס ותרדמה נפלה על אברם • ואין שניה אלא גלות כמ"ס עורה למה תישן וגו' ורמז בתחלה מה היה בסופה

ויבן

ה' אלהי את הצלע וגו') כשנעשה אדם הראשון נפש היה ועמד מהאדמה היה תקוע נקבה שלו ויצרו דהיינו שנברא כדו' פרצופים לאח' כשנסרה הקב"ה מאדם להיותה עומדת נגדו פנים בפנים מהוקן כתיקון נאה אזי נאמר ויבן וגו' את הצלע כמ"ס ולצלע המשכן • ואז ויבואה אל האדם כתיקון נאה • ועיין מזה בפ' ויקרא דף ח' ע"ג • ויב' את שתקנה ככ"ד קישושים ואה"ב ויבאה אל האדם ועיין בפ' בראשית דף ל"ה ע"א •

ויאמר

האדם זאת ונומר) התחיל אדם לזכר דברים נעימים להשליך עסה אהבה וחובה עצם מעצמי ונומר לזאת יקרא אשה כל הנשים כנגדה בקף בפני בני אדם אבל בזאת שלימות של כלם ישיבה כמו שמבואר דכות בנות עשו חיל ונומר •

על בן

יעזוב וגו') הכל כדי להמשיך אהבה וחבה אלה וזהו החובל עמה והתעוררות אהבה זו נרמה שנחנק כו' הנהשו ונכנסו הוצר הרע ביניהם ועיין מזה בפ' בראשית דף ל"ה ע"ג

והנחש

היה ערום וגו') ערום לרע' מכל חיות השרה • מכל חיות אומות העולם שהם כזוהם נחש הקדמוני ומאורו זהם יצאין והרג להבל מעשה נחש הקדמוני שגרם מיתה לעולם ומשרש נחש יצא צפע • ועיין בפרשת בראשית דף ל"ד ע"ג • והנחש היה ערום ונומר זה יצר הרע • והנחש • נחש מסט והכל אחד כי סמאל שרש' עשו היה ורכב על הנחש ונעשה כרמז נמל והיו ירא' כל הנבראים מפניו ובהו מסנו כיון שהגיע לחיה פיתה אותה כדברים זגרים מיתה לכל העולם ותלה

הדבר עד שבא יעקב אבינו ונצחו בהאבקו עמו כמ' ש' ראבק איש עמו והחזיר העטרה ליושנה ועיין מזה דף כ"ה ע"ב בפרשת בראשית ע"ש ועיין בפ' תולדות יצחק דף פ"ב ע"ב

ויאמר

אל האשה אף ונו' החתול באף והטיל אף על העולם וחתלת דבריו חיה שקר שאמר אף כי אמר אלהים ונו' מכל עץ הגן ונו' .

והרא

האשה כי טוב נומר' סאלו אותיות של והלא החחילה הוה לנרום מיתה בעולם כי החלה היה אותיות פות בפירוד כמלת מאורת' כמ"ש לעיל בפסוק יהי מאורות ועתה העיר הכתוב עליה שהפכה והכניסת אות ה' פמלת מלת בין מלת אור שהוא חיים לעולם וכשכל זה נרמזה מיתה בעולם : (ועיין מזה בפרשת בראשית דף י' ע"ג) :

ותפקחנה

עיני טנהם ונומר' כפקחו עיניהם לירע רעה שיש בעולם מה שלא ידעו עד עתה . וכאשר ידעו ענין רע אזי ידעו שחטאו

ופנמו באור העליון ונעשו שנסתלק מהם בהננת אור שהיה להם החילה ואז ידעו כי ערובי הם שהם ערובים מכהנות אור שהיה להם : ויתפרו עלי האנה : אחזו בכחות חיצוני' שהם חוק לקדושה שזיננו עליה כי יראו אחרי שנסתלק מהם אור העליון וכמו שהעליון אין פרו יוצא מהם כך הכחות הם אין יוצא תועלת מהם רק הם עומדים להמית בני אדם ולשמא עצמו במיני כישתיל וכונצא בו וכמה אחזו אדם וזוהו ועשו להם הנורות כמבואר בפ' בראשית

(דף כ"ה עמוד')

ויקרא

י' אלהים ונו' ואמר לו איכה , כאן רמז שעתיד לחיות בית המקדש ולבנות בה ולקונן עליה איכה כמ"ש איכה ישבה בדר :

ויאמר

האדם האשה אשר נתתי עמדי אשר נתתי לי לא נאמר אלא אשר נתתה עמדי וחינו כמ"ש שדו' פראפין נבראו ובנוף אחד והיינו עכדי כמ"ש

ויאמר

ובנתבאר לעיל בפסקא עשה לו עוד ונו' ועיין בפ' קדושים דף ל' ז' ע"ג : י' אלהים ונו' על נהנך תלך ונו' שנחקצני עמדויו שהיה סומך עליהם וכל זמן שישראל אינם עוסקים בתורה ומצוות ובחוקים עמדי התורה אזי מתעורר הנחש קדמוני להחזיק על עמדויו שנתקצצו כסוד הקול קול יעקב ונו' שכל זמן שהקול קול יעקב פוסק סיד הדי' ידוע שיו' ח' ונו' פזה כפ' יי' שלח דף צ"ה ע"א

ואיכה

אשית ונומר' מאי ואיכה כמ"ש חלפני עם אניות איבה והם כחות הנחש הקדמוני המשוששים בעולם כאניה המשוששים בים : כינך

ובין האשה : בין כת זוגו של נחש הקדמוני ובין השכינה שנקרא' אשה יראתה' : בין ירדך ובין זרעה' : בין זרעך אלו אבות העולם - ובין זרעה אלו ישראל : הוא יושפך ראש : לעתיד לבוא שמוכן להעיר הזה הסומא כמ' שזאת רוח הסומא אעכר ונומר' שאז יהיה החלחל וראש לעולם התחיה : ואתה תשפנו עקב בעולם הזה שאין לו קיום נצחיי בעקב זה שאינו עומד על קיומו תמיד אלא מתנועע והולך . ועיין מזה בפרשת הי' שרה (דף ע"ה עמוד ב') וע"ש

ויעש

ה' אלהים לאדם ונומר' בתחלה היה לחם כהמות אור שהמלאכים היו נהני' ממנו כמ"ש והחסרו מעט מאלהים ונומר' עתה שחטאו הליכוס בתנוח עור שהנוף נהנה ולא הנשמה וע"י זה נהפשו הוהם עליהם ויצא מאיתו זוחם קין ועיין בפ' בראשית דף כ"ה ע"ג . ויעש ה' אלקים ונו' בתנוח אלו נעשו כשם מלא י' אלקים בה שלא נעשו בהם שמים וארץ . שהרי שם י' ארץ נעשו החיה כשם אלהים יגבר כמ"ש בראשית ברא אלהים ונו' ולאח"כ נתקיימו ושלמו כשם מלא כמ"ש כיום עשות י' אלהים ונומר' ואלו כתונת אדם וזוהו נעשה מהחלה בשם י' אלהים . וזאת נודל מעלת הלבושים אלן פי הליכוס שנו' ילכיסם הואית' הליכוס ועיין מזה בפ' בא דף י"ח ע"א

ויגרש

את האדם ונומר' . ובתחלה אמר וישלחתי י' אלהים ונומר' אם כן למה די ויגרש את האדם אלא ויגרש קאי אפסוק וישלחתי והכי

קאמר וישלחתי ה' אלהים ונו' ולמה שלחתי לפי שגירש האדם א"ת שהוא השכינה הנקראת את י' . וחדע דקאי ויגרש אדם שהרי לא נאמר ויגרש י' אלהים ונו' כמ' שהוכרז וישלחתי י' אלהים אלא ויגרש קאי אדם . כמ"ש שעי' הוהם כנחש הקדמוני גרש ודחה ממנו הקדושה שכינתו ית' ולכן שלחתי מנע ויגרשוהו והשכינה מקדם לנע' : ואת להם החוב המתהפכת המשיך כחות הדינים הנמצאים בעולם המתהפכים למראות ודמינות רכות פעמים אנשים פעמים נשים לפעמים אש לוהט ולפעמים רוח . וכל זה לשמור את דרך עץ החיים שלא יוסיפו לחטא כבראשונה לדחות הקדושה ית' מהעולם . להם דחייב . אלו שריתו הדינים המתפשטים בעולם ולהסטים באש על ראש הרשעים כמ"ש ולהם אורם היום הבא ונומר' . הרב . כמו שמבואר חרב לה' מלאה דם וכל אילו מהפשישים בעולם . בהסתר פני הרחמים מהעולם רחמנא ליציל ועיין בפרשת בראשית .

(דף ל' ז' ע"ג ע"ש)

והארם

ידע את הו' ונו' כמו ומרדכי ידע את כל אשר נעשה יש ידעה לסוכה ויש ידעה לרעה . שידע אדם מה שנעשה ע"י הנחש שרשיל זוהמא כחיה אשתו ופאתו וזחם נולד קין אך ורק שאיתו והם היה מבשכש במיעיה עד שנודונו אליה אדם ונתלבש וזחם ההוא בודעו של אדם ויצא לעולם ונעשה רוצח מעשה הנחש שגרם מיתה בעולם אף כן קין נעשה רוצח והיג הכל אחיו ומשורש נחש יצא אפע ועיין בפ' בראשית (דף ל"ח עמוד א')

ויהי

סקן ונו' . סקן וסוף ימי' שלו אזי הביא קין מפרי האדמה כאדם שהוא בסוף ימיו וחזר בתשובה כשאין לו עוד כח לעשות טוב ודע ובעוד שהיה בכחו לא חזר . בחשיבה כמ"ש מפני שיבה תקום שפירושו קודם שיוקץ והיה שיבה יקום ויתעורר לחזור בתשובה ולבן אל קין ואל מנחתו לא שעה אבל הכל לא הביא בסוף ימיו אלא מכבודו צאנו בעור שהיה בתוקפו . ועיין בפ' בראשית דף מ"א ע"ב

הלא

אם הטיב שאת ונו' . מאי שאת אש' כאן רכזו שעבר קין על לאו של ואל אשת עמיתך לא החן שכנתך ונומר' שבא על תאומתו של הכל החן ויקם 2 2 2 2

ויקם קין אל הבל אחיו עקר על תאומתו של הבל ואח' כ' הרג לבעלה :

הלא

אם הטיב שאת) מאו שאת כמ' שיהר שאת שהיו בכור יש לו המעלה ככלם ותולה כמעשיו ולכן אם הטיב שאת . ואם לא הטיב לפתח שהיא פתח של דין העליון שם השאת רובץ שהוא מלאך המות והוא מוכן להיות נפרע ממך . הלא אם הטיב שאת . שאת התנשא למעלה ולא תרד למטה . שאת יסלק וישא ממך התבקות רוח הסומאח שעליך ואם לאו לפתח חסאח רובץ אהיו וזהם של השאת הרבוק עליך יהיה נפרע ממך (ועיין בפרשת בראשית דף מ"ד ע"ד) :

ועתה

ארור וגו') אתה בנו של נחש הקדמוני שגנם מיתה לאדם ונתקלל שכ' ארור אתה מכל הבהמה כך אתה חורש ממנו כי מעשה אבותיך בידך ולכן ארור אתה מן האדמה וגו' כי הארץ נתקללה במ קללות וקילל לקין קללה אחת נוספת על התשעה והיינו מן האדמה נוסף על האדמה להשלים לעשרה קללות . כי העבוד את האדמה וגו' שהיו החוש כחך ולא יצא ממך שמים ומלכים . נע ונגד החיה בארץ . שאני אמרתי וירדו ברגת הים ובעוף השמים ובבהמה שהם בני אדם שתולו בדומי לחיות ובהמות נעופות כלם הולכים אליך להורגך ואתה חלך נע וגד סלפני . נע ונד . עוץ דן . ועוד נ'ע וג' לפי שאתה עון הנדה ובגדה נעשית שהוא זהם שהשיל נחש בחוה ולכן נע ונד החיה . ועוד נ'ע לפי שאתה מסמאל . ונד לפי שאתה מצד הנחש' כח זוגו של סמאל . ועוד נע ונד נע בעה' ונד בעה' ב' ומיד ששמע שנדול עקבו אמר קין גדול עוני משנשא כאן נחח' וחוה כחשובה ולכן וישם ה' לקין אות בארץ רמזי אות בית מילה שקבל יתרו שנאמר בו ובני קני תותן משה שנפרד מקין וכיהרו ניהקן קין בחסאח (ועיין לקמן דף מ"ב ע"ד) :

ויצא

קין סלפני ה') הקב"ה הראה לו בני קני חותן משה שיהיו עתידים וישבים בלשכת הנוחית אמר וכי לרשע מקובל בתשובה על אחת כמה וכמה לצדיקים מיד ויצא קין וגו' וקבל עליו כל מה שננזר עליו ואז וישם ה' לקין אות ר"ל אות אחר מכ"ב אותיות התורה והוא אות ו' שמתחלה אמר לו הקב"ה נע ונד ותיהי כל מיצאו ויהרנוהו נתן לו הקב"ה אות ו' בין אותיות ג' ד' והיינו וישב בארץ נד' לפלתי הכות אותו כל מיצאו (ע"ש) :

יידע

אדם ענה וגו') לפי ששייך שאדם ק"ל שנה ברוחות ושרים ובאותו כח הוהם חזר וקרא לאשתו ותוליד בן ואז נאמר באדם ויולד בדמותו בצלמו אבל שני בניו הראשונים קין והבל לא היו בדמותו וצלמו אלא קין היה מזהם הנתש קדמוני עצמו והכל היה בו קצת עירובי וזהם ולא כל כך ולכן לא נאמר ג"כ בהם ויולד את קין או ויולד את הבל אלא ותלד כי העיקר היה מהוהם שבה מנרש הקדמוני כאמור (ועיין בפרשת בראשית דף מ"ה עמוד א') :

זה

ספר תולדות אדם) הקדוש ברוך הוא הראה לאדם כל הדורות שיבואו לעולם וכל החכמים וכל המלכים שמוכני' לישראל כיון שהגיעו לראות דוג' סלך

מלך ישראל נולד וכת מיד ואמר משנים שלי אלוה לו ונפתח מאלף שנים שהיה לאדם ע' שנים ונהננו לדוד ולכן אמר דוד שכחתי ה' בפעלך וגו' פעלו של הקדוש ברוך הוא שהוא בראת אדם הראשון ולא פעלו של בשר ודם וכן הראה לו כל חכמי הדורות וראה רבי עקיבא כעשרה הרוני מכות ראה תורתו ושמה ראה מיתתו ונעצב התחיל ואמר ולי מה יקר רועיך אל נגזר והיינו ספר תולדות אדם . זה ספר כשהיה אדם מתחלה בגן עדן הוריד לו הקדוש ברוך הוא ספר אחר על ידי רז"ל ש' התורה והיה הקוק בו צירופים אותיות וחכמות נעלמות וע"כ מיני חכמות היו חקיקים בו שהיו מפורשים להר"ע סודות נעלבות ובאמצע הספר היה חקיקות החכמה בו לידע ארץ וחמש מאה מפרשות מה שלא נספר לשום שר ומלאך בעליונים וכלם היו נעלמים כיון שהגיע לאדם ספר הזה היו מהאספים כל המלאכים לשמוע מתוך הספר הזה סודות נעלמים וזאתו יומה על השמים אלהי' וגו' באוהו שעה נשלח אליו המלאך הרניאל ואמר לאדם הננו סודות אדונך ולא הנלה אותם כל כך שאין רשות לעליונים לידע בו ואם לא לך לברך והיה אהור ספר ננח עמו עד שיצא ונהגיש כנגד עון . וכל זמן היותו בגן עדן היה אדם משהעשעע בו באותו ספר ונתגלו לו סודות מה שאין מושג לשום שר ומלאך . לאחר שהשא פרח הספר ממנו לפי שהיה בולו רוחני' באותיות ושמות הקדושים והכה אדם את עצמו על ראשו ובכה ונכנס במיניחון עד ציורו ועשו המים של נהון הלודים בנפו ונכחנה זו שלו ובאותו שעה רמז הקדוש ברוך הוא לרפאל שרפאו מחלודים שכחו והשיב לו הספר והיה עסק אדם בו והניח אחריו ספר ההוא לשם בנו ולכל הדורות וז' אחר זו עד אברהם ובו היה אברהם יודע ייחודו יתברך ויהעלה וכן לחנוך ניהן גם כן ספר כזה (ועיין בפרשת בראשית דף מ"ה עמוד א' עמוד ב') :

זכר

ונקבה בראם וגו') כענין שגבראו שמים וארץ נבראו גם כן אדם וחיה : בשמים וארץ כתיב אלה תולדות השמים והארץ . באדם כתיב זה ספר תולדות אדם . בשמים וארץ כתיב בהבראם . באדם כתיב גם כן כיום הכיאתם ללמדך שמקולים בבריאתם . זכר ונקבה בראם ויקרא את שםם אדם ולא נאמר ויקרא את שמו אדם ללמדך שזכר בלא נקבה אינו נקרא בשם אדם (ועיין גם זה שם ע"ב) :

זכר

ונקבה בראם וגו') משם נחייחם כל דורות העולם וכל אוהן צדיקי אמת שהם בעולם ואותיות אלו של ש"ת הם אותיות אחרונים של כ"ב אותיות התורה ללמד שעכר אדם על כ"ב אותיות התורה והתחיל להקן האותיות לפרע ש"ת ולא ניהקנו בשלימותם עד יום מהן הורה ועיין שם :

ידיה

אדם ונומר ויולד ברמותו כצלמו) סכאן למרנו ששני בניו הראשונים לא היו כך אבל שת היה ברמותו שהוא כה נפו ובצלמו שהוא כה נפשו כמ' שאך כצלם יתהיך איש ונומר ומשת ואילך נבנה העולם על היקונו להקן עקימות העולם מה שנתקלקל עליו נחש הקדמוני תיקן נאה בכל שבעה ארצות שיש זו למעלה מזו כמו שיש שבעה וקיעים למעלה זו על זו אף כן בארצות הם זו על זו אהם

זוהו נקראים ארץ ארמה ארקא נילא נשיה ציה חבל חבל זוהו למעלה מכל ארץ הקדושה כמ' זרוא יסופי הנל כצדק וכשיצא אדם ונתניש מנע הושיך למקום שנקראת ארץ והוא מקום חושך שאין שם כלום ולא פשמש שם כלום כיון שגבס אדם לשם היה ירא עצמו מאור ולהש' התרבה היה לוחם בכל צד כהך אותו ארץ כיון שיצא שבת והרהר השוכה השליכו הקב' במקום שנקרא ארמה שנ' לעבוד את הארצה כו' והאדם יש אור המאיר ושם ציורו כוכבים ומזלות וציורו של בני אדם אנשי גדולי שיצאו מאדם בקל שנה שהיה משמש ברותות נקבות והם עצבי המוד שאין בהם שמחה ואלו ש' משוטטים ויוצאים לעז' וכתהפכים לצד רע להרע בעולם וחונני' למקום ומתפללים הפלחם ומתישבים במקום חורעים זרע כריש' ואוכלים ואין שם חטים ולא אחר מז' מיני הבואה וצאתו מקום נולד קין והכל כיון שחטא קין הודירו קב' לאחיו מקום שנקרא ארץ שנאמר הן גרתי אותי היום מעל פני הארס ה' ונ' והיית' נענד בארץ והיה כל מצויי יהדוני שהיה ירא מלהש' חרב המתהפכה והרהר תשובה והעלוהו הקב' לארץ ארמה שם והוליד בני' בארקא יש אור שמאיר מהשמש וזרעים זרעים וכושעים אילנות ואין שם חטים ולא יצאון ז' מיני הבואה כל אותן ששם נולדו הם מקין והם בשני ראשים מהם אנשים גדולים ומהם אנשים קטנים אין בהם רעת שלם כישאר בני אדם שבכאן לפעמי' הם טובי לפעמי' חזירים לסוסים ומולידים ומתים כשאר בני אדם והיה אדם הראשון באדם' ער שגולד שח ומשם עלה למעלה שלשה מדריגות מקין ועלה למקום שנקרא חבל והוא ארץ עליונה על כלם כיון שעלה עלה למקום ביה הקדוש שנקרא באוה' שמות שהיה דירתו בהם ארץ ארמה וקץ נ' ארצות נ' א נשיה ציה נ' א הוא מקום גדול כואורך ורוחב הניהגס בני' א נשיה ציה נתפזרו אותן שכנו המגדל והולידו שם לפי שהקניסו לפני הש' ולפי שקרוב מקום ההוא אל האש האובלת יש בני אדם שם בכל מיני כבוד עשירות ועפרות וזה ואבנים נכבדים מי שנכנס לשם והוא בארץ חבל לנתנים לו מחמדות העושר ההוא ועולה לפעמי' למקום שנקרא נשיה לפי שנשכח שם והוא מלשון נשיתו שזכה ויורד לארץ נילא ואינו יודע המקום שהוא שם נילא הוא באמצע השבעה ארצות והוא נקרא נ' בן הגוס ורצועה אחת יוצאה משם למעלה ללה חבל ונקרא נ' ב' בן הגוס ושם פרח הניהגס זכני אדם שדרים שם כלם יודעים כישופים וחכמות נכריות לשם זרעים ונושעים אילנות ואין שם חטים ולא אחר משבעת המינין בנשיה יש בני אדם כלם קטנים ואין להם חוסם דק שני נקבים שיצאו בהם הרחוב וכל מה שעושים מיד שגבסו זלכן נקרא נשיה כמ' ציה הוא מקום כישור אספות של כלם ושם בני אדם יפים במראה ומתוך שהוא ציה כשיודעים מקום מקור שים נובעים גבנסים שם ולפעמים שעולים מתוך המים לזה חבל והם בני אבונה יותר מבני אדם אחרים וביניהם דיות טובים ועושר גדול חורעים מעט מתוך האבשות שיש שם ונושעים אילנות ואינם מצליחים וצאתם לבני אדם שבכאן ומכלם אין מקום שאוכלים להם חן בארץ וז' שנקרא חבל לוכן כאן כדמיון אותן ארצות יש החושים ומקומות וכל אחר ואחר נקרא כמותו מקום שלמשה וכל אלו דיוור' ובני אדם משונים אלו כאלו שנאמר מה רבו מעשיך ה' ועיין בפרשת בראשית דף ט' ע"ד) היה

ידיהו

כלי אנטונו' כיסי אנוש היו חכמים בחכמת הכישופים וקסמים היו יכולים להעציר כל צבא השמים כרצונ' שלמדו מהך החכמה חיצוני שהוציא אדם עמו מנע ונתפשט חכמה ההיא כדור המבול והיו פועלים פעולות להרע ובחכמה זו היו מעיזי כנגד נח שהיה מייסר אותם והשיבו לו שאי אפשר לדון לשלוש עליהם מחמת רוב חכמות' בכישוף והשבעות כשמות ומאנוש חתחילו כלם לעסוק בחכמות אלו למרוד נקב' כמ' אז הוחל אנוש לקרוא בשם ה' וכל הצדיקים שהיו אח' כנון ירד ומשותלה וחנך מיהו בהם ולא היו יכולים למחות בידם עד שאמר מה שדי כי נקברנו ונ' והיו יודעי מסונה על אש וכן פלאך הממנה על המים וכן כלם והיו יודעים להעציר ולא השניחו שהנהנה ביד הקב' ולא ביד הממונים ומתין להם הקב' בלי מי חיי הצדיקים ירד ומחושלה וחנך ומיד שמתו חוריד הקדוש ברוך הוא מבול לעולם ונאכרו כמ' שויסחו מן הארץ ועיין בפרשת בראשית דף ט' ע"א)

ויתהלך

חנך את האלקים ונ' חנך צדיק היה וראה הקב' שמוכן לחטוא ולקחו קודם שיחט' ויסרה מוסב שיסתלק מן העולם צדיק ולא ירשע ואינו כי לקח אותו ונ' ואינו לאריכות ימים לפי שלקח אותו אלקים קודם זמנו ואינו כי לקח ונזמר חנך לקחהו הקדוש ברוך הוא בארץ והעלוהו לשמי מרמים ומסר בידו כל אוצרות עליונים וס' מפתחות סודות חקוקים שבהם משמשים מלאכי מרום כלם ונמסרו כלם בידו (ועיין שם ע"ב)

ויקרא

את שמו נחזנו' זה ינחמנו ונ' מתיכן ידע אלא כשעה שקילל הקב' העולם אסר אדם לפני הקב' רשל' ע' ער מתי יהיה העולם מקולל והשיב לו ער שיהיה נולד לך בן מחול והיה מקיים לבן שיהיה נולד כהיל וכשנולד נח ראהו שהוא כהול וראה השכינה שורה עליו מיד אמרו זה ינחמנו ונ' (ועיין שם ע"ב)

ויאמר

י' לא ידון ונ' כשיש צדיקים בעולם והולכים בדרך ישר אזי מעורר הקב' רוח חיים מלמעלה בתחתונים ויכולי' על ידי זה להאריך ימיהם בקולם וכשחוטאים מסתלק רוח החיים למעלה ואינם יכולים להאריך ימיהם בעולם ועתה שחטאו אסר הקדוש ברוך הוא לא ידון ונזמר לא אשפוך רוחי החיים לעולם (ועיין בפרשת בראשית דף ט' ע"ד)

הנפילים

היו בארץ נגוס' אלו עז' ועז' אל שני מלאכים שהפילם הקב' מקדושת' שלמעלה ונתגלו בארץ זה העולם ונראים ככני אדם מש' ואינם יכולי' להתפשט מנלימות אור עה' עד היום הזה והיו שועים עצמם אחר נשים יפים ש' ש' בעה' ועד היום הם חיים ומלמדים כישופים לבני אדם ומולידים בנים ונקראי' להם ענקים כי כורים ואוה' נפילים נקראים בני האלקים כאומרו אשר יבואו בני האלהים ונזמר ועיין מזה בפרשת בראשית דף ט' ע"ד בני האלהים אלו אותן שבאים מזהמת הגהש שהשטיל כחה ותוארם אינו דומה לתואר שאר בני אדם וכל אותן שבאים מצדם נקראים בני האלהים אמה הניגורים ששים היו בארץ כדמיון שלמעלה נאמר כאן חכה הניבורים ונאמר שם ששים

מקור הנמה בראשית

ששים נבחרים סביב לה מה רהם ששים אף כאן ששים / אנשי השם נאמר כאן
אנשי השם ונאמר הרים בנקבו שם וכן ויקוב בן האשה הישראלית את השם מה
ההם שם ממש אף כאן שם ממש : ועיין בפרשת בראשית
(דף כ"ט עמוד א')

וינחם

ה' כי ונומר / לקח הנחומים כביכול כמי שמקבל הנחומי על מה
שאבר וכויון שקיבל הנחומי שורה הדיו בעולם ואין כוועיל השובה
עד שנעשה היין כי אין השובה כוועיל כי אם קיום ההנחומים ואז ויהעצב אל וכו
כשברא הקב"ה לאדם בארץ ברמיון וצורה של מעלה כשראוהו כל מלאכי מעלה אמרו
והתפארו כעם מאלקים וכבוד והדר העטרוהו לאחר כך כשהטא נהעצב כביכול על
שחטא שהיה פהחין פה למלאכים שאמרו מה אנוש כי הזכרנו ונומר / ויהעצב .
לפי שביקש לעשות בהם דין שנאמר בצאת לפני החלוצ ונומר / הודו לוי כי רעולם
הסוד ולא נאמר בו כי טוב לפי שנאברו נעשה ריו לפני ישראל וכן כשישראל הלכו
ביום ביבשה ביקש מלאכי שרת לומר שיהיה אל הקב"ה מעשו ידו שובעים כים
ואהם מבקשים לומר שיהיה מיד ולא קרב זה אל זה כל הלילה אף כאן בכל מקום
שהרשעם נאבדים פן העולם קודם שנתמלא סאתם אין שמחה נכנסם כביכול לפניו .
ועיין בפרשת בראשית דף מ"ו ע"ג .

ויאמר

ה' אמחה וגו' / לא מדת הקב"ה כמדת בשר ודם אם רוצה לנקום
את עצמו כחברו הוא שוחק ואינו מודיע לו דבר שאלו יודיענו
ישמר חבירו את עצמו ממנו אבל הקב"ה אינו כך אלא מתרה בכני אדם פעם ושליש
ואומר לו מה שרוצה לעשות לו כי אי אפשר לאדם להשמר מפניו / וכן כאן התרה ברור
המבול ע"י נח כמה פעמים עד שהביא עליהם מה שניזם להם הנני מביא את מי המבול
וגו' ועיין בפרישית דף מ"ז ע"א :

ונח

מצא חן ונומר / נח כשנולד בעולם קראו לו שם של נחמה .
נח / נחת לו / נחת לעולם / נחת לאבות / נחת ליבנים /
נחת בעליונים / נחת בהחטונים / נחת בעולם הזה / נחת בעולם הבא / נח
הוא בהיפוך אותיות חן כמ"ש ונח מצא חן : לצדיקים שמם נורם לטובה / ברשעים
שמם נורם לרעה / בנח נאמר ונח מצא חן בעיני ה' / ע"ר כבוד יהודה נתהפכו
האותיות לרע : ע"ד רע / רע בעיני ה' / נח כיון שראה שדורו מוספין הטא
על פשע השמין עצמו ועסק בספר אדם וספר הנוך ולידע ולהשיג עבודתו והתברך ומהוכו
למר נח להקריב קרבנות שאמלא קרבנות דא היה קיום ועולם והכל ידע כהנך
ספר אדם ונח כמו שמבאר / ועיין בפרשת בראשית
(דף כ"ז עמוד ב') :

חסלת פרשת בראשית

ח ביקור הנמה פרשת נח

אלה

הולדות נח נח ונומר : למה הזכיר נח נח שני פעמים אלא כל צדיק
וצדיק שכעולם יש לו שני הוהות : רחמאחד בעולם הזה : ורחמאחד
בעהב וכן המצא בכל הצדיקים : משה משה / יעקב יעקב / אברהם
אברהם / שמואל שמואל / שם שם / חוץ מיצחק שלא נא' כיוצאק יצחק שני פעמים לפי
שבשעה שיצחק נקרב על המזבח כשעקדו אביו יצאה נשמתו שהיה כו פוה העולם / וכיך
שנאמר לו לאברהם ברוך מחיה המתים וחר כו נשמתו שהיה לו מעולם הבא ומשעם זה לא
המצא שייחד הקב"ה שמו על בן אדם כי אם על יצחק לפי שנחשב כמה כמ"ש הן בקרושן
לא יאמין ונומר ולכן לא נזכר יצחק יצחק שני פעמים כתורה כשאר הצדיקים
ועיין בפרשת נח דף מ"ח ע"א .

אלה

הולדות נח : מיום שחטא אדם כל בני אדם הנולדים אחיו נקראים
בני האדם כמי שאומר בניו של אהו אדם שעבר על מצותו ורביך
כיון שבא נח נקראים בני העולם על שם נח הולדות נח לשבחס ולא הולדות אדם
לננות אותם שנים מיתה לכל העולם ; אבל בעת שחזרו דור הזינה לפורם אז קראם
בני האדם כמו שבבואר ואת המנדל אשר בנו בני האדם ולא נאמר בני נח / בני אדם
שמרד בארוננו והברך ועבר על מצותו / ולכן נאמר אלה הולדות נח / אלה / כל
מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים : אלה ולא הראשונים : אלה הולדות שיצאו
פן התיבה ולא הולדות האדם שיצא מן ערן ולא הוציא תולדות משם שאלו הוציא תולדות
משם היה להם קיום לעולמי עולמים יותר ממלאכי השרת ועיין מזה בפרשת נח
(דף מ"ח עמוד ג')

ותשחת

האיץ לפני האלהים ונומר : לפני האלהים שעשו עבירות בגלוי .
לפני האלהים / שעשו מתחלה עבירות לפני האלהים לבד דהיינו
בסתר שלא בפני אדם ולכסף עשו עבירות בגלוי לפני בני אדם ועיין שם עמוד ב' . נח
החיה כדורו שלש מאות שנה קודם המבול ולא היו שומעים לו עד שהביאו עליהם דין
הגיהנם אש / ושלג / אש ומים ונאכדו מהעולם ואחר כך נתקיים העולם ועיין שם
(דף מ"ט עמוד ב')

ויאמר

אלהים לנח קץ ונומר / בא לפני לוקח רשות להחשיך פני בני
העולם כענין יורד ומספין ועולה ומקשרין ולכן עשה לך ענין נפרבו
שלא יהיה יכולת ביהו לשלוש עליך כענין שאר ל בזמן שהדבר בעיר בנס הנליך כו וכאן היה
מים במים כל העולם והמשחית שנקרא מכול עצמו הלך בתוכו והיה צריך להיות נגנו מפני
המכל עצמו והוא קץ כל בשר שלא יכיס בו כי כל זמן שאין המשחית רואה פניו אינו יכול
לשלוש עריו כמ"ש ואהם לא הצאו איש פתח ביהו עד בוקר ולכן נכנס נח בתיבה להיות נגנו
ממנו ולא יהיה יכולת ביהו
1 א 2 3 לשלוש

לשלוט עליו ועינין מה שם דף מ'ט ע"ג . קץ כל בשר . כל בשר ולא קץ כל נשמה שאין לו נח בנשמה כי אם בגוף כי הנשמה עולה למקומה הראשון והגוף שהוא הבשר נוח בנחורו ויהיו קץ כל בשר דוקא .

ואני

הנני נומר) את המבול מים כיון שאמר את המבול למה לי מים וכי אין אני יודעים שהמבול היה של מים אלא את המבול לרבות מלאך המות שאף על פי שהיו מים מ'ט הלך המשתיה בתוכם לבלות בהן החיים : כל אשר אשר בארץ ינוע . הם השחיה ודרכם בשכבה ורע הוההים ונענשו במבול שהשתיה אותם במים והחיים מדה כנגד מדה ויצא מהחיים מים רחמים והעביר את עור כשרם מהם ולא נשאר בהם אלא העצמות לבד והעצמות היו מתנודים וז' מזו עד שנימוחו מן הארץ לנמרו . ועיין בפרשת נח דף נ"א עמוד א' .

והקימותי

את בריתי ונ') אף לך דבר בעולם שמקנא הקב"ה עליו כמו עון הברית לשיעורם בריהו ומשתיה ורעו כמ'ש נוקמת נקם ברית . דוד המבול אע"פ שנולדו וחסמו זה לזה לא נחתם נורדינם אלא בשביל שהשתיהו דרכם ולכן הסמך ויאמר אלקים לנח לענין כי השחיה ונמר וכן אמר דגני משחיהם אמר לשון השחיה כנגדמה שחשתיהו ודכס . ועיין שם ע"ב .

ויאמר

ה' לנח ונ' בא אתה) מכאן למדנו שאין רשות לאורח לכניס נבית להתאכסן בו כי אם ברצון ורשות בעל הבית שכן נח לא רצה לכנס בתוכה עד שהקב"ה בעל התיבה ציווהו שיכנס בה ואז ויבא נח ונמר בי אוחך דאיתי צדיק ונומר מכאן למדנו שלא יקבל אורח בביתו אלא אם כן שאינו נחמד בעיני בעל הבית כלל . ולמדנו מכאן שאם הבעל בית נותן לו רשות לכנס להתארח בביתו אין רשות לאורח ההוא להכניס עמו אורחים אחרים אם לא ברצון בעל הבית שנאמר בא אתה וכל ביתך ונומר . ועיין שם דף נ"א ע"ב .

ויאמר

ה' לנח ונ') וכי לא היה יכול הקב"ה לשומרו במקום אחר שלא יהיה עם מבול מים בענין שהיה בנרעון ויהי חרב אל הנהו ונומר או לשומרו בארץ ישראל שכן לא נשמה ביום זעם שלא ירד שם מבול . אלא כיון שהמשתיה ורד לעולם מי שאינו סוגר עצמו מפניו הדיק כמצמו שאין רשאי להביט בו פנים בפנים וראייה מלוש שנ' המלש על נפשך ונ' ולכן ויסגר ה' בעדו שלא ישלוט בו מלאך המות . ועיין בפרשת ויקהל דף פ' ז' ע"א .

כי

לימים עוד שכעה ונמר) ארבעים חס להכות רשעי עולם ונאמר ארבעים יכנו לא יוסיף כנגד ד' רוחות העולם ככל א' עשרה לפי שהאדם נכרא מארבע רוחות העולם .

ויבן

גח ויבנו ונ' מפני מי המבול . דאה מלאך המות שהיה בא בתוך המים וכתר לתבוח ועיכב שם י"ב חדשים טנה שליטה שכן דין הרשעים כניהם ו' חדשים באש וששה חדשים במים . וכן כאן המים שירדו למעלה היו צוננים כשלה והמים שעלו מהתאם

כל

מהתאם למעלה היו הרוחים ועיין בפ' נח דף נ"ב ע"א . אשר נשמה ונומר . כל אותן שהיה בהם נשמה קדושה מחיים העלזנים כמו חנוך יוד ושאר כל הצדיקים שהיו מנינים על הדור שלא יבוא המבול ויהיה העולם כחובה אתה צדיקים מתו ונסתלקו ככר קודם המבול ולא נשאר בהם מ' שיגין על העולם באותו זמן ועיין בפרשת ויגש דף ק"ג עמוד א' .

ויבן

נח מצבה . זהו מצבה שהקריב בו ארם הראשון ולמה הקריב עולה שהרי אינה באה אלא על הרגו הלכ ואם כן נח בכמה חטא . אלא נח הרגו ואמר הרי קדוש בידך הוא נצ' דין על העולם שיחרב שמא יתמעט זכותו ולא ישאר לי זכות בעולם כיד ויבן נח . ויבן . כנה והיקון מצבה שהקריב בו אדם הראשון אשר אנשי דור המבול הרפוהו ונח חזר ובנה אותו ועיין בפרשת נח (דף נ"ב עמוד ד')

ומזרעכם

ומזרעכם ונמר . מכאן ואילך יהיה לכם דמות הוה בני אדם שהיו מהחלה לא היה צורת ככני אדם . שהרי מיד כיון שחטאו נסתלק צלמם ודמוהם מהם ונתהפכו לירא נחיות השדה אבל בהחלה קודם שחטאו היה צלם ודמות אלהים עליהם והיה אימתם מוסל על החיות וכן הענין הוא כנכונד נצר שנסתלק דמות וצלם פניו כנורע ושהה בידך הקב"ה לנח שיחזור אימתו על החיות ככראשונה . כיוצא בנחו : מקודם לכן כשברא הקב"ה את העולם מסר הכל כיוצא כמ' שורדו בדנת הים ונ' ועיין בפ' נח דף נ"ג ע"ב .

ויחל

נח איש הארמה ונ' . ויחל כמ'ש לא יחל דברו שנעשה חול . איש הארמה : שבשכילו נגרת בני דורו מהארמה כאחר שלא ביקש רחמים עליהם . דבר אחר . איש הארמה . שבשכילו נחקיפה הארמה שנאמר לא אוסיף לקלל את הארמה בעבור האדם . ועיין בפרשת ויקרא דף ו' עמוד ג' . וישע ברם : מן עדן לקח זמורה אחת של ענבים ונשעה כאן : וישע ברם . בארץ היה ויקרה ונשעה ובאיתו יום עשה פרי וסחם ענבים ושתה מהם ונשתכר . ועיין בפ' נח דף ט' עמוד כ' .

הוא

היה נכור צור ונ' . היה לבט לבושו של אדם הראשון והיה כושל באוהן לבושים על כל בני העולם ומלך בהם ומרד בהקב"ה . נכרוד שמרד בעליונים ומרד בחתוננים והיה מפנה לבני אדם עד שיצאו מכלל האמונה ועיין בפ' נח דף מ'ט ע"א .

וירד

ה' לראות ונ' זהו אחר מעשרה ירדות שירדה שכינה לארץ : לראות . להשגיח בדין עליה' כמ' שירא יי' עיניכם וישפוט : אשר בנו בני האדם ולא בני נח באדם הראשון שמרד בהקב"ה וגרם מיתה לעולם וע'ש דף מ'ט ע"א :

ויאמר

ה' עס אחר ונמר . לפי שהם כלם כאיש אחד וכן מצלחים בעבורהם : ויפץ האוהם . וכי יכל לישנס נס כן לפי שלטון

מיקוד הכמה

נח

הקודש עושה סיוע להם שיכולים בציונים ואותיות קידוש לפעול פעולתם . ועיין גם כן שם עמוד נ' . ויהי כנסעם מקדם . כקרמונו של עולם . וכמצאו בקעה מצאה מצאו שמצאו שם מסודות החכמה בדרך המבול לפעול פעולות .

(ועיין נ"ב שם ע"ד) :

דיקה

הרח את אברהם ונופ') ויצאו אהם . אתו הלל שהדי כתיב ויקח הרח ונומר אלא הרח ולוש עם אברהם ושרה יצאו שהם היו העיקר ליצא מבין הרשעים שכיון שראה הרח שאברהם בנו ניצל כחוק האש הזר לעשות רצונו של אברהם ולכן יוצא אתם הרח ולוש :

וימת

הרז ונופ') כונת הכתוב להניד שער אותו יום לא היה מי שימיה בחי אביו כי אם הרז . שכיון שהשליכו אברהם באש נתגלה עליו הקב"ה והצילו וזיה הרז אחיו עמד שם * אברהם הכשריים בשביל זכות של הרז ניצול אברהם . כיון יצא שלהבת אש ושרף להרז . ויש אומרים שהכשריים אכרו זרעו של הרח אפי' אש שולש בו אבל נשליך להרז באש ובאם לא יהיה נשרף נדע בודאי שאין האש שולש בו וזרעו והשליכו הרז באש וזרעו אביו עמד שם וזיה מת באש הכשריים כמעמד אביו תרע וזוהו על פני אביו (ועיין בפרשת לך לך דף נ"ז ע"ב) :

פרשת לך לך

ויאמר

ה' אל אברהם ונו') מכאן למדנו הנא לטהר מסייעי לו . שהיו אברהם יצא ללכת ארצה בניען מיר נתגלה אליו הדיבור ואמר לו לך לך מארצך ונופ' לך לך . לכו לכם היה לו לומר שהרי הרח ולוש הלכו נ"ב עמו כי שם * אלא כיון שכל עיקר יציאת הרח משם היה לצציל את נפשו שכל בני ארצו בקשו להורגו מאחר שניצל אברהם מאד כשרים ואמרו להרח אהה השעיה לנו בפסלים שעשית לנו וא"כ לא היה כונת הרח לשם שמים גולת אברהם היה כונתו ללשם שמים לכן נהיחד הדיבור לאברהם לבד . (ועיין בפרשת זו בזה דף נ"ז ע"ד) :

ואעשך

לנו גדול ונופ' . ואעשך לנו גדול כנגד מארצך אע"פ שהורד ממעט פריה ורביה הכשיתו כנגד זה ואעשך לנו גדול . ואגלה שכך כנגד וממולדך אע"פ שהבוא לרצף אחיה במקום שאין ככירים אוהך מ"מ רבש"ח ואמר ואגדלה שמך . והיה ברובה כנגד זכות אביו הבשיתו לבנים אף על פי שהוא מכית אביו (ועיין זה נס כן שם) :

ויקח

אפרים את שריונו' . לקחה כדברים נעימים לפי שאין רשות לאדם להוציא אשתו לארץ אחרת על כוונה והמשיכה כדברים ואמר לה ראה כמה הם רשעי' בארץ זו . ויקח אברהם ונו' כמ' שקח את אהרן . קח את הילי' . ואת לוש בן אחיו . לפי שראה אברהם בנבוא' שיצא סכנו דוד המלך לכן לקח אותו עמו . (ועיין דף נ"ז בפרשת זו ע"ב) :

יהי

מיקוד הכמה

יא

ויהי

רעב בארץ יורד ונופ' . למה למצרים לפי ששקול מצרים לגן ה' שנ' כגן ח' בארץ מצרים . ששם יורד נהר אזור מר' נהרות שנ' שם האחר פ"טקו ונומר (ועיין זה בפרשה זו דף נ"ח ע"ב) :

ויהי

כאשר קרב ונו' . כאשר קרב היה לו לומר אלא כמ' ש' ופרעה הקריב שהוא הקריב ישראל לתשיבה ע"י שרדף אחריהם גרם שצעקו בני ישראל אל הא"ף כאן הקריב שהקריב עצמו להקב"ה והוא מתרחק מפעשה מצרים וכיון שירד אברהם למצרים בלא דשות נשתעברו בניו כמצרים ת' שנים שנ' וירד אברהם מצרים ולא נאמר רד אברהם מצרימה והיה כצער כל איתו לילה בשביל שרה אשתו ועיין בפרשת לך לך דף נ"ח ע"ג . ואלמלא שנלקח' שרה לפרעה לא היה הנאה לפרעה והנאה זו גרמ' הבאה אחר כך למצרים עשרה שנות . וכמו שהקדוש ברוך הוא עשה ניסים ונבואות לישראל לילה אף כן עשה לה קב"ה לשרה ניסים ונבואות כלילה :

וירצו

עליו פרעה ונו' . ועשה לו ליה בכל ארץ מצרים שלא יפגעו אנשים ריקים ואמר הקדוש ברוך הוא כך אתה סוכן לעשות ליה לכניי כמ' שיהי בשלה פרעה ונומר וכל זה נעשה לו בשביל שיהגדל ויהרוסם שם אברהם כהבטחתו ואגדלת שמך לומר עליו שאפילו הכשריים שכמצרים לא היו יכולים להזיק אברהם ושרה ועיין זה בפרשה זו דף נ"ט עמוד א') :

ויהי

אמר אל אפרים ונו' . כיון שראה אברהם שלוש חזר לפרחוני היה ירא שמת' חו בשבילו ואביד חלקי בקדושה וכיון שפדש ממנו אמר לו הקב"ה שא עניך וראה ונו' (ועיין בפרשה זו דף ס' ע"א) :

אחר

הדברים האלה ונופ' במחזה לאמר . לפי שאברהם לא היה עדיין מהול נתגלה הדיבור אליו במחזה שהוא הרגום אשר המלאכים אינם נזקקים ללשון הרגום שלא יאמרו המלאכי שהקב"ה מדבר עם ערל ושמת ולכן קודם שנימול נתגלה הדיבור אליו במחזה (ועיין בפרשה זו דף ס"א ע"ג וברך ס"ב ע"ג) :

והוא

יהיה פרא אדם ונופ' . פרא אדם ולא אדם כמש' לפי שהוא נימול אבל לא בפריעה (ועיין מזה בפרשת יתרו דף ל"ט עמוד א') :

פרשת וירא

וירא

אליו ה' כאלונו ונו' . קודם שנימול היה הקב"ה מתגלה אליו במחזה שהוא הרגום לפי שהמלאכים אינ' נזקקים ללשון הרגום אבל עהה שנימול נתגלה אליו הדיבור במראה שהוא לשון הקודש כי אדאין חוששים שהמלאכים יקטרנו עלינו מאחר שהיה נימול משא"כ קודם לכן (ועיין בך פ"ה פרשה זו ע"ג) :

איה

שרה אסחך ונומר . קודם שהבינו אכילה לפני המלאכים לא אמרו כלום מאיזה בשורה אבל לאחר כך שהכינו לפניהם לאכול אז התעלף

מקוד הכמה לך לך

התחילו לומר הבשרה כדי יהיה נראה שמיטות אהו בשורה מכין להם לאכול ועיין שם
דף ס"ז עמוד ג' :

ויאמר

שוב אשיב ונומר והנה בן לשרה ונומר בן לשרה ולא אמר והנה
בן לך שלא יהיב שבשרו על הגר שפחת שרי בן לשרה שעל ידו
בן זה המות היא נתינו שיצאת נשמתה כששטעה עקדת יצחק בנה ועיין מזה בפרשה זו דף
ס"ח עמוד ב' :

ויבואו

שני המלאכים וגו' וראו לנש וגו' לפי שראו השכינה עמהם נאמר
כאן וראו לנש וירץ לקראתם ונאמר כאברהם וירץ לקראתם מפרש האהל
מה להלן פירושו שחשבינה ראה עמהם אף כאן ראה שכינה עמהם ועיין בפרשה זו דף ע'
עמוד ג' והמדינו שלפני דבורי הר שמעון בן וזמא ע"ה יהיה נירם הכהוב וראו לנש וירץ
לקראתם וזה לא נמצא בכל החומשים נראו וירא לנש ויקם לקראתם וצריך
עיון גדול בזה :

וי

המטיר על סדום וגו' סדום בדיני גיהנם כידון אש ומים והוינו נפרית ואש אבל
לא יעמדו לימז החחיה כשאר יודדי גיהנם והפסוק מזכיר כן שנאמר נפרית ומרח
שויפה כל ארצה וגו' אשר הפך ה' באפו ובחמתו אשר הפך ה' בער' באפו בער' וכתבנו
לזמן החיית המתים וכמו שארצם נאבד לעולם כך הם נאבדו לעולם עולמים והכל מזה כנוד
שדה הם לא החזירו נפש העני באכילה ושתיה אף בן הקב"ה לא החזיר נשמתם לע"ב (ועיין
מזה בפרשה זו דף ע"א עמוד א') :

והבט

אשהו מאחוריו מאחוריה היה לו לומר אלא שהביט אחוריו השכינה :
דבר אחר מאחוריו של לוש שהמשחית הלך אחרינו שבכל מקום שהלך לוש
היה מעבב המשחית מלח כל וכל זמן שהמשחית אינו רואה האדם בפניו אינו יכול להשחיתו
ולפי שהוא הביט בפניו פנים בפנים לכן מיד וחהו נציב מלח (ועיין בפרשה זו דף
ע"א עמוד ב') :

ויבא

אלקים אל אבימלך וגו' וכי הקב"ה הוא בא אצל הרשעים לדבר עמו אלא
הוא כמ' שויבא אלהים אל בלעם ויבא אלהים אל לבן שפירושו אהו ממונה
ושר שלהם נקרא ג' אלהים כי כל מלאך וממונה ודיין נקרא אלהים כמ' ש אלהים לא הקלל
אלהים אחרים (ועיין בפרשה זו דף ע"א ע"ד) :

ויאמר

קחנא את בכך וגו' קחנא כמו קח את אהרן המטך אהו בדברים
דברים ונעשים ואמר לו לך לך אל ארץ הבוניה כדי שיקבל שם הליכה
(ועיין מזה בפרשה זו דף ע"ה עמוד א') :

ויאמר

אברהם אלהים וגו' ויאמר אברהם ולא אמר אביו לפי שבנותו
זמן היה אביו עליו ולא עשה בנדו כאב שמרחם על בנו (ועיין מזה ג' כ'
שם עמוד ב') :

ויקרא

סלאך ה' וגו' אברהם אברהם : יש טעם פסיק בין אברהם אברהם לומר
שכל

מקוד הכמה חי שרה יב

שכל זמן שנקרא בשם אברהם הראשון לבד לא היה אברהם כל כך בשלימות אבל בדורותו
נקרא אברהם אזי מורה נודל שלימות שניתקן אה"כ מה שלא היה בו בתחלה וכן יעקב יעקב
שמואל שמואל וכיוצא בו אבל במשה משה אין פסיק ביניהם לפי שמה היה כל ימיו בחיקון
השלימות משעה שנולד עד יום מותו (ועיין זה ג' כ' שם עמוד ב') :

פרשת חי שרה

ויחיד

חי שרה וגו' יהיו בני ישראל שלשים ושבע שכשנעקד יצחק היה בן
ל' שנה ובשכיל עקדתו מתי שרה שנאמר ויבא אברהם לספוד לשרה ונומר
סחיזן היה כא' מהו המורה ואלו ל' שנה היו חי שרה ממש (ועיין בפרשה זו
דף ע"ה עמוד ב') :

והמת

שרה וגו' מה שלא נמצא בכל שאר נשים שבעולם שיכתוב הפסוק
וי חייה ומיתתה וקבורתה ומקום קבורתה להראות שהיא היתה החשובה
בכל הנשים שבעולם ואע"פ שמצינו במרים והבת שם מרים וזקנד שם לא כיון הכתוב שם
אלא לגלות סרחונם של ישראל שהרי הכינס שהלבו עם ישראל לא היה אלא בזכות מרים אבל
מכל מקום לא נאמר בה חשבות השנים כמו כאן בשרה (ועיין בפרשה זו
דף ע"ה עמוד ג') :

ויתן

לו את מערה וגו' ביקש מערה זו דוקא לפי שראה אדם וחהו סמונים שם
והואך נכנס למערה זו בשעה שבאו אליו השלשה מלאכים ויהיה לקח בן
בקר אהרן ושוב לתקן כאכל ממנו לפני האוראים וברח הבקר ממנו והיה רץ אחרי בן הבקר
עד שברח בהוד המערה והוא היה רץ אחריו כמ' שואל הבקר רץ אברהם : וראה שם מה
שראה גם היה מקפלל בכל יום ויום על השדה והגיע למערה זו ועפרון לא ידע מזה כלום
והיה מאוס בעיניו מערה זו עם השדה ישרי אברהם לא ביקש אלא המערה כמ' שיתן לי
את מערת הספלה ועפרון השיב לו היסדה נהתי לך והמערה ונומר (ועיין מזה בפרשה זו
דף ע"ז עמוד א') :

ואחרי כן

קבר וגו' מאי ואחרי כן אלא כשעה שנכנס אברהם במערה
והכניס שם שרה לקברה עמדו אדם וחהו מקבריהם ולא רצו לקבלת
ואמרו הלא אנתנו בבזיון בעה' בבשכיל העכירה שעשינו ונרמנו מיתה בעולם ועתה שאתם
רוצים להיות נקברים פה עכנו נהיה לבנו מפני מעשיכם הטובים שבכם ונתערב אברהם להם
שלא יחבזו ומיד ואחרי כן קבר אברהם את שרה וגו' אחר שקיבל אברהם עליו דבר זה ואז נכנס
אדם במקומו וחהו לא רצה להכנס במקומו עד שאברהם עצמו הכניסה לאדם בקברה ואז
קבר גם כן את שרה וזה שנאמר ואחרי כן קבר אברהם ונומר לשרה לא נאמר אלא את שרה
לרבות חיה ואז נתיישבו במקום כראוי (ועיין בפרש' זו דף ע"ז ע"ג) :

ויחיד

הוא שם כלהונו : יוצאות / באה תה לו לומר מאי יוצאת אלא קב' החוציאת
מכלל

ככלל בני העיר שכלם רשעים והיא יוצאה מכלל שלהם . והרד העינה כהוב כה'א רפו
טורמן לה באר מרים ולכן כהוב כה'א מעיין הידוע ועליו המים לקראה
ועיין בפרשה זו דף ע"א .

פרשת תולדות יצחק

ויהי

כי ארכו לו ונומר . וישקף אבימלך ונומר וכי העלה על דעהך שצריך
נומר כיצחק ישמש בטהרה כיום אלא אבימלך ראה את זה באצטננות
נאמר כאן בער ההלון ונאמר שם בער ההלון נשקפה והיבב אם מסיור
מה להלן באצטננות אף כאן גם כן באצטננות וראה שאין כרכיו יצחק אלא הוא
מצחק עם רבקה והיא אשחו ממש ועיין בפרשה דף כ"ג

(עמוד ב')

ויהי

לך האלהים ונומר . בשעה שהנחש קדמוני הביא קלות על העולם
ונחקר ה הארץ נאמר אורח האדמה בעבודך ונו' שלא יעשה פירו' ורעים
כראוי כנגד זה אמר יצחק ומשמני הארץ . בעצבון תאכלנה : כנגד זה משל השמים .
וקוץ ודרור הצמיח לך : כנגד זה הוכרנו התינוש : בזעת אפך תאכל לחם כנגד
זה יעבודך עמים וישחוו לך לאומים שרם ועבדו הארץ ויעשו עבודה האדמה כמ"ש
וכנו נכר אכריכם וכרימכם . והכל לקח יעקב זה כנגד זה ומשלו לקח והקדוש ברוך
הוא גרם ליעקב שיקח אלו ברכות להתרבה במקומו וחלקו גם עשו להתרבה במקומו וחלקו
ועיין בפרשה זו דף פ"ג ע"ג .

ויהי

אך יצא יצא ונומר . שני יציאות הללו למה אלא יציאה אחת של
השכינה ואחה של יעקב שכשננס יעקב שכינה נכנסה עמו והשכינה
היתה אצל הברכות והסכימה עליהם וכשיצא יעקב יצא השכינה גם כן עמו ועיין זה גם כן
שם עמוד ד' .

ויהי

יצחק חרדה ונומר : ויאמר מי אפוא ונו' בשביל אותו חרדה שנים
יעקב לאכיו נענש יעקב כיוסף שחרד חרדה גדולה כשעה שאמרו לו זאת
מצאנו : יצחק אמר מי אפיה . באיפה נענש יעקב שנ' אפיה הם רועים ושם נאבד יוסף ועיין
כל זה בפרשה זו דף פ"ה ע"ב .

ויהי

בשמוע עשו ונומר . כמה דעות גרמו אוהן דמעות שככה בפני
אביו . ויעקבני זה פעמים כדזה הלל פעמים אלא היבה זו עשו לו
בערסומות שני פעמים ככרתו דרא בהיפוך כרכיו ועיין זה ג"כ שם :

ויהי

עבד אביהם אנכי . ואחר כך אמר אדוני כרי לכבד את אברהם
חן המחין לו לכמה ימים ושנים וכן עשו על ידי הזמעות
שהוריד בפני אביו יצחק גרם ויירה
ירושלם

מקור הנבמה תולדות יצחק

לישראל בשיעבוד הנלות עד שישבו ישראל בכביה זכרמעות ועין בפרשה זו דף פ"ג
(עמוד א')

פרשת ויצא

ויומר

רמי שיצאו ישראל בנלות בין האומות כמ"ש ויצא מן בה ציון כל הדור ועיין
מה בפרשה זו דף פ"ה ע"א .

ויומר

נקבה שברך ונו' . מאי נקבה אלא אותה רשע אמר אני וראה שיעקב נתן
עיניו נקבות שלי ובשכיל זה יעברוני אמר נקבה שברך הרי נקבה ויהי
שברך ככראשונה איזה נקבה נתת עיניו כה אהנה לך והעבדני :

כי

מעט אשר ונו' ופרוץ לרוב ונו' וכרכה עליונה אינ' פחות מאלף בכל מין ומין . מככשים
אלף מצאנו אלף מעדים אלף עד שעל ידו עלה לבן לעושר גדול והוא לא נתן לו שכירות
כיאם עשרה מכל מין ובאותן עשרה הצליח יעקב עד מאוד והיינו שנאמר והחליף את משכרתיו
מונים והיינו מכל מין עשרה . עיין בפרשה זו דף צ"ג עמוד א' עמוד ב' : דבר אחר
עשרה מונים הרגומו זיונו שלכך הלך עם יעקב בעקבימות בעשרה מיני כושפים
והם קוסם קסמים מעונן ונומר . ועיין בפרשת וישלח דף צ"ג .

ולבן

הלך לגזונו ונומר את התרפים : מהו תרפים ע' היה ולמה נקרא שם
תרפים לפי שהם נוהגים עצה לבני אדם להרע והאומן שעושה התרפים
יודע לבזוז השעות ואמר עתה קום עשה ועתה הרף ירך ויראה רחל שמא יחטו התרפים עצה
לאביה שיצער ליעקב לבן ננכה והשימה אותם תחתה בשביל בזוין ע"ז וכיון שראה הקב"ה
שעלה בדעתו להרוג את יעקב מה כחוב השמר לך פן הדבר עם יעקב ונומר פן הדבר פן
תעשה הוה ליה למימר אלא לבן כל כחו היה בפיו ככישופי והיה כוונהו להכרית את יעקב
כמ"ש ארמי אומר אביו ונומר . ואף על גב שרחל כוונה לשובה מכל מקום נענשה לפי
שציערה אביה בגניבת התרפים ולא זכתה לגדל את בנימין ועיין כל זה בפרשה זו דף צ"ה
עמוד א' :

ויעקב

הלך לדרבוננו' . מתחלה בשיצא ללכת לחגן לא היה נשוי נתגלה אליו הריבור
וכן מלאכים בחלום וענה שלקח אשה נתגלה הריבור ומלאכים אליו בגלגל
כמ"ש ויפגעו בו מלאכי ונו' .

פרשת וישלח

וישלח

יעקב ונומר : מאותן מלאכים שפגעו בו לקח יעקב מלאכים
ושלחם לעשיו והם היו מלאכים ממש ועיין מה ביוש פרשת
זו . והתחיל לשלוח יעקב מלאכים
ד א ז 4 לעשיו

לעשו אעפי שהיה כסרומה יותר טוב שלא לשלוח אבל כוונתו היה לסלק את עשו מכנו כחיי אביו שהוא היה נוהג בכבוד כאביו לכן אמר מוטב שאסלקנו בחיי אבי ממה שאמתיק אחרי מיתת אביו יצחק ונחפיים עמו ועיין בפרשה זו דף צ"ה (עמוד ד')

ויצו אותם לאמר וגו' עם לבן נחרי - שלבן היה שומעו מסוף העולם ועד סופו היאך הוא כשפן גדול ואי אפשר לשימארם להיות ניצול ממנו ואעפ"כ ניצל ממנו ועיין בפרשה זו דף צ"ו ע"א

וישפך המלאכים וגו' וארבע מאות איש עמו - וכל זה למה ציערו הקב"ה לפי שהוא מתעורר להפלתן של צדיקים ועיין גם זה שם עמוד ג'

ויאמר אם יבא עשונו' - אמר יעקב השכינה שזמרת את בני רחל וראה לפי שהשכינה היתה חמיד שורה על אהלה לאה ורחל לכן העמיד יעקב בני השפחות תחלה ובאם שיבא להכות מחנה הרצא אוי בהכרת יהיה מחנה הנשאר לפליטה מאחר שהשכינה שורה עליהם - עיין זה ג"כ שם ע"ד

הצילני נא וגו' - מכאן שהמתפלל צריך לפרש בקשתו - הצילני נא ואם תאמר הרי הצילני מיד לבן - מיד אחי - ואם האמר קרובים אחרים סתם אחים נקראים - מיד עשו כדי לפרש הדבר כראוי ועיין זה בפרשה זו דף צ"ו עמוד א'

על כן לא יאכלו וגו' כי נגע בכף וגו' - נחש הקרמזי והוא סמ"ל שריו של עשו נתקלל תחלה על נחונך תלך והנה עתה בא ליעקב לנקום נקמתו ממנו ולגרוע לו הצליעה כמ' שהוא צולע וגו' עיין זה ג"כ שם ע"ד

והוא עבר לפניו וישתחו וגו' - וני יעקב שהוא שלימות האכות כלם ישתחוה הרי נאמר לא תשתחוה לא אלה אחר אלא יעקב לשכינה היה משתחוה שהיתה שם ברמזן זה וישתחו ישראל על ראש המטה שהשתחוה לשכינה שהיתה שם ועיין בפי' זו (דף צ"ה עמוד א')

יירץ עשו לקראתו וגו' על צאתו - צוארו כתיב חסר ו' צואר אחד ורמז כאן על חורבן בית המקדש שיחורב ע"י זרעו אבלי לא נהרגו שני המקדשים על ידם כי אחד מודע בכל וא' מזרעו של עשו והנה כמו צואר הוא יופי של כל הנוף אף כן בית המקדש הוא צואר יופי של כל העולם כמו שנאמר צוארך כסגדל השן ונומר עיין זה ג"כ שם (עמוד ב')

יעבור נא אדוני ונומר - רמז כאן שעשיו ביקש לחלוק עם יעקב עולם היה עולם הבא ואמר יעקב לעשיו יעבור נא אדוני ונומר - נתן לו עולם הזה תחלה ואחר כך יקח לעצמו עולם הבא והוא אומר עד אביא אל אדוני שעורה לישפש את הר עשיו ואז יהיה לת' הסלוקה ונומר ועיין זה בפרשה זו דף צ"ה עמוד ב' עיין שם : דהי בצאת

יירי בצאה נפש וגו' - כשביל שיעקב אחר לשלם נדריו שנדר להקב"ה נענש שרחל קשתה בלדה ומה כארז"ל בעון נדרים אשהו של אדם בהה נמ' שאם אין דך לשלם למה יקח משכבך וגו' - גם פיו של יעקב הכשירו שאמר עם אשר המצא את אלהיך לא יחיה ורחל נכנס לכן רמתין השטן לקשרו עליה בשעת הסבנה והיינו והק"ש בלדה ונומר ועיין כל זה בפ' זו דף צ"ט ע"ג ע"ד - ויהי בצאה נפשה ובי מאחר שיצא נפשה וראי מהה מהו כי מתה אלא - לפי שיש בני אדם שפירחי נשמתם מהם וחחררי' את כ אליה אבל רחל פרחת נשמת' ונשארה חוצה והיינו כי מתה עיין זה ג"כ שם ע"ד

ואלה בני צבעון ואיהו וגו' - מצא את הימים בכדבר אין זה ימים אמר הנזכר בפסוק האמים לפנים ישבו בה עם גדול ורב וגו' אבל אלו שכנאן ימים כתיב חסר יוד ואלו הם בריות משינ' שבני קינוהם רוחו מזיקו עולם שהיו מוכנים להלהבש בלבוש נופניו בע"ש ונהקדש היום ונשארו בספק בין ששת ימי המעשה ובין יום השבת והיינו ימ'ם ועיין בפרשה זו עמוד ק"א ע"ש

פרשת וישב

וישב יעקב בארץ מגוריו וגו' - מגורי כמ' ש מגור מספיק שכל ימיו היה ירא ביצאה גדולה וראונות רבות ועיין מזה בפ' זו דף ק"ב ע"א

ויחלום יוסף וגו' מכאן שאין להניד אדם חלומו אלא לאוהבו ומי שאינו עושה כן אוי גרם לעצמו דעה והרא' מיוסף שהוא הניד חלומו לאחיו שהיו שונאים ואוחו נרמו לעכב קיום חלומות' כ שנה ועיין דף ק"ג בפרשה זו ע"ג :

ויקחהו וישליכוהו וגו' - רמז על שהשליכוהו בין המצרים שהם רקים כצלל האמונה בכבוד הוו שהיא רק' מכל וכל - והכור רק וגו' אם היה בו נחשים ועקרבים אם בן מה זה שאמר ראובן למען הציל אותו מידם הלא בודאי ימות בכור אצל נחשו' ועקרבים ומה הצלה יש בכאן אלא מוטב שימסור אדם עצמו בכור של נחש ועקרבי ואל יפול ביד שונאו כי מעשים הם שנפלים מהם בשנפלים ביד שונאיהם אף כן כיוסף הענין כן ועיין דף ק"ד בפרשה זו ע"ג

ויקהו אח כחות יוסף ונומר - הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוש השערה ומשלם להם מדה כנגד מדה - כיעקב נאמר ואת עורח נדיי העוים הליכשה ונומר כנגד זה ויטלו את הכתונת בדם להכחישו - הוא גרם ויחרד יצחק חרדה גדולה כנגד זה וחרד גם כן חרדה גדולה בשעת שאמר לו הכר נא ונומר ועיין מזה בפרשה זו דף ק"ד עמוד ג'

והסר בני אלמנתה וגו' - תסר בת כהן היתה והיאך עלתה על דעה לזנות עם חמיח אלא ראה דבר הכמה שיצא מסנה דוד הסלך והקוק עלידו לגלגל

נשמות חמטים ער ואונן והקדוש כבוד הוא סייע באומו מעשה כראוי ועיין בפרשה זו דף ק' עמוד א' :

ויבר

יהודה וגו' יהודה אמר לאביו הכר נא הכהונות כבוד היא וגו' כנגד זה נענש והעיד הכתוב עליו ויבר יהודה וגו' (עיין זה ג' שם) :

ורבא

הבית לעשות מלאכתו כרו לעסוק בתורה ומצות שהוא מלאכתו של אדם בעה"ז ולכן צריך האדם לעשות מלאכה זו בעה"ז ולהתחזק בו כאיש חזק .

ואין איש בבית אם רואה היצר הרע שאין איש בבית לעמוד כנגדו ולנצחו אזי מיד ותהפשוהו כנגדו וגו' ותובע שיתלכק עמו האדם ומי שהוא צדיק מתחזק כנגדו ולוחם עם הוה"ר ואז ננס ויצא החוצה ויצל ממנו (ועיין זה ג' שם ע"ד) :

ויהי

אחר הדברים וגו' מסכת השי' גלגולים וסיבות בעולם כדי לרומם ולנשא את הצדיק שבעולם שהרי יוסף הצדיק בשביל שיבוא לירי גדולה הרעים האדון פרעה על עבדו ועי' זה עלה לגדולה עי' חלום נסתלק יוסף מאחיו ועי' חלום עלה יוסף לגדולה בכל העולם (עיין דף ק' בפרשה זו ע"ב) :

פרשת מקץ

ויהי

מקץ וגו' מקום שאין בו זכירה רק השכחה נזכר שם והיא הקליפה היצונית קץ כל בשר וכאומו זמן נאמר ולא זכר שר המשקים וכזה נענש יוסף שאמר חזרתי כאשר יושב לך ותלה בשחוננו כבשר ודם לכן אמר והי' מקץ כמ"ש (ועיין דף ק"ח עמוד א' בפרשה זו) .

וישלח

פרעה וגו' וירצוהו מן הכור וגו' כל זמן שישיב יוסף בבית האסורים היה בעציבות ועתה שקראוהו אל פרעה נתרצה ונתפייס מהעציבות שהיה בו תהלה מהחלה נפל בכור ועתה עלה לגדולה מהכור וירצוהו הקב"ה המשיך עליו חוש של חסד ורצון כדי שיהיה נשוא חן בעיני פרעה ואז בא אל פרעה והקדים לו שלום אלהים יענה את שלום פרעה (עיין בפרשה זו דף ק"ט ע"ד) :

וירא

יעקב כי יש שכר וגו' ראה השכר וחיסרון שיהיו בניו בנלות במצויים ואמר יעקב לבניו למה תהראו לפני דין שלמעלה שפא יהיה נמצא עליכם קסרון דא למה תהראו כל זמן שיש צער בעולם לא יתראה אדם בשוק ולכן אמר למה תהראו (ועיין בפרשה זו דף ק"ט ע"א) :

ויאסוף

אוחם אל משכר ג' ימים שרשה ימים כנגד ג' ימים של שכר שנ' בווייהו גיוס השלישי בהיחם כואכים ולכן אמר יוסף אליהם ביום השלישי זאת עשו וחיו להראות שאינו רוצה לעשות כמו שהם עשו בשבם שנרמו לאנשן שכרם שקבלו עליהם זאת אות הכרית והרגום לפי שהאלהים אני ירא (ועיין בפרשה זו דף ק"א עמוד ב) :

וישא

עיניו הירא וגו' בן אמו מאי בן אמר אלא שראה בו דמות אמו כהתלה נאמר וירא יוסף אתם את בנימין ועתה אמר וישא עיניו וירא את בנימין אחיו מה היה ראוי'ו אלא ראה לבנימין כרוח הקודש שיהיה חלקו עמהם בארץ והשכינה תהיה שורה בחלק בנימין ויהודה שהסקרש יעמוד שם והוה וירא יוסף אתם את בנימין שראה את בנימין עמהם כחלקו ולא יוסף אתם (ועיין שם דף ק"ב ע"א) :

פרשת ויגש

ויגש

אליו יהודה וגו' למה רוקא יהודה לפי שהיה ערב של' כי עכרך ערב את הנער וענו שהיה מלך כי לו ראוי הסלוחה וקריב'ו זה נרם כמה טובות לישראל עשה שלום בין השכבים נרם ליעקב שנתקיים הוא כמ' שותחי ונחי יעקב וגו' (ועיין בפרשה זו דף ק"ד ע"א) :

וינשק

לכל אחיו ויבך עליהם בכה על הכל בכה על חורבן שני מקדשות שהם דומי לצואר מה צואר הוא יופי כל הנוף אף כן המקדש יופי כל העולם ובכה על אחיו שהיו גלוי עשרת השכבים ויהפזרו בין האומות ואהרי כן דברו אחיו אתו ולא נאמר ויבכו אתו שהרי הוא בכה אלא שנצנצה בו רוח הקודש ודע כל העתידו אכל אחיו לא ידעו מה שיהיה ולכן לא בכו עמו (ועיין בפרשה זו דף ק"ט ע"ג) :

וידברו

אליו וגו' וירא את הענות וגו' רבד לוכשפירש יוסף ממנו היה עסק בפרשה ענלה ערופה שמכיאים על אחד שנהרג ולא נודע מי הכהו לפי שלא ליווהו וכן יוסף כשפירש מאביו נשילח בלא אכילה ושתייה ולווייה והצדיק יעקב הרין על עצמו באמרו כי ארד אל בנינו לפי שהוא שלחו ממנו בלא אכילה ושתייה ולווייה והוא נרם לו כל זה (ועיין בפרשה זו דף ק"ט ע"א) .

פרשת ויחי

ויהי

יעקב כארץ וגו' כל ימיו היה בצער ועל אותן י' שנה של יוסף כשפירש ממנו תיה בוכ' ועתה שהכשיח לו השי' ויוסף ישות ירו על עניך נתן לו י' שני אחרי' במקום י' שנים הראשונים ואז נאמר ויחי יעקב וגו' ולא קורם לכן ויחי יעקב מכאן ואילך שחשכינה החחילה לשרות עליו היו חיו חיים כמ' שותחי רוח יעקב אבל חיים שלו קורם לכן לא היו נקראים חיים לפי שהשכינה היתה מסולק' ממנו (ועיין בפרשה זו דף ק"ט ע"ג) :

ויקראו

ימי ישראל וגו' כאן קראו ליעקב ישראל נס אמר ויקרבו ולא אמר ויקרב ויס ישראל למות שהרי אין האדם מת כימי רבי רק כיום א' מהימי' אלא כל ימי האדם הם נכנסים כחשכון לפני השי' בעת פטירתו מהשפעל האדם באותו ימים ולכן אמר ויקרבו ימי וקראו ישראל בשם חשיבות כי אז קנה יעקב שלימותו כשא' בחי' ושהיה יעקב עיקר

ויקרא

עיקר זמם ישראל שגלו לו (ועיין בזה בפירוש' זורף ק' ח' ע"ב) :
לבנו ליוסף . וכו' שאר שבטיו לא היו בניו אלא שהיה דמות דיוקנו של
אביו שכל מי שראה ליוסף אע"פ שלא הכירו אביו עליו שהוא בן יעקב ככה
שהיה בו דמות איוקנו של יעקב (ועיין זה נ"כ שם) :
בכואו מפניו' . עליו בשבילו מתה בארץ כנען בדרך ר'ל בשביל דרך שלא
הלכה בדרך בפרשת דרכים לשאול עליו כמו שעשתה לאה שעמדה תמיד
בפרישת דרכים בשבילי לכן זכרה לאה להקבר עמי ואמך רחל לא זכרה
(עיין זה נ"כ שם ע"ג) :

ואני

את יוסף ויאמר וגו' . התחיל בכריכה יוסף ולא מצינו כי אם ברכת הנערים
שני בני יוסף אבל ר'ל שבכלל ברכת בניו בדרך נ"כ אביהם יוסף והיינו שג'
ויברך את יוסף ולא נאמר ויברך ליוסף (ועיין בפר' זורף קכ"א ע"ג) :

ויברך

וימאן

אביו וגו' . כשעה שאשה פוסיפרה פוסיפרע' ביוסף אוי נאמר שם ואין איש
מאנשי הבית ה' ללואין איש בבית אלא מאנשי הבית לא היו אבל איש אחר
היה שם והוא דמות יעקב וברוך שראה יוסף דמות אביו חזר לאחוריו מה כתיב ויכאן ויאמר וגו'
אל הקב"ה אתה אמרת וימאן חייך וימאן אחר יבא לך לכך בנך והיינו שנאמר וימאן אביו .
ידעתי בני ידעתי ואמר ידעתי בני בשעה שראית דמותי במעשה פוסיפרע' ידעתי על מה
שאמרת שזה הכבוד ועיין בפרישה זורף ק' ח' ע"ב . ומה שבידך לבני בניו קודם שבידך לבניו
לפרנו מנאן שחכמים לאדם בני בניו עמנו עמנו זככה חיבה הקדים לברכס' (גם זה
שם זורף ק' ח' ע"ג) :
מליק ספר בראשית

פרשת שמות

זאלה

שמות וגו' . בו כיום שירד יעקב למצרים וירדו עמו ששים ריבוא מלאכי
השרה וקל וחומר הוא ומה כשגייצל יעקב מלבן נאמר בו ויפגעו בו מלאכי
אלהים וגו' בשרד לבוא מצרימה בנלות והשכינה נוסעת עמו כמ' שאנו ארד עמך אינו דין
שיבואו המלאכים עמו והיינו שג' בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב ולא נאמר הבאים אהו
אלא בני ישראל הבאים מצרימה והיינו ישראל סכא זעם מי הם באים חזר וכתב את יעקב ר'ל
עם יעקב באו (ועיין בפרישה זורף כ' ע"ב) :

חבמה

נתחנמה לו וגו' . ליקות אצבה של מצרים לא היה אלא בים שג' לא נשאך
בהם עד אחר זקודם זה געשה שפטים כאלהיהם וע"ז נאמר הבה נתחנמה לו
וגו' ען ירבה ויהיה כי תקראנה ונתכבאו על העתיד כפי מה שאידע וגוסף גם הוא על שאנו
רשו על סגנות העליוני' ששחיים בהונם . ונלחם בכי נאמר על מה שג' יי' ילחם לכם וגו' .
ועלה מן הארץ כמ' שוכני ישראל יצאו' ביד ומה (עיין זורף ח' ע"ב) :

דולף

איש מבית לוי . ולמה לא הזכיר שאו לפי שבצנעה הלך ובצנעה חזר לאשתו כדי
שרא

שלא יכירו בו ושה' הילך איש ולא נאמר בו וילך עמרם כפרהטיא . ויקח את בת לוי אף היא
בצנעה חזרה ולא נזכרה שמה (ועיין ברף הנזכר ע"ג) :

ויחי

כימים הרבים וגו' . בסוף נלותם וימת מלך מצרים הורד שר של מצרים
ממעלתו ונפל מניאותו ומיד עלה הפלה ישראל השמימה . וימת כמ' שכי מתו
כל האנשים המבקשים את נפשך ופירשו שירדו מנדולתן אף כן כאן (ועיין
בפרישה זורף ח' ע"ד) :

ומשה

היה רועה וגו' . דרך הרועה לנהוג בצדק את צאנו להרחיק מן הנזל
להנהיג בטישור והשבט כידו שלא יסו יסין ושמאל כך הקב"ה הוא רועה
את ישראל להנהיג בטישור ובכל עת השבט כידו שלא יסו יסין ושמאל מה רועה הצאן
כשהצאן ילדות הרועה נוטל אות' שלא' בחיקו כדי שלא ינעו וסוליוני אחרי אמוהם ומרחם
עליהם כך המנהיג לישראל צריך להנהיגם כרחמי' ולא באכזריות וכן אמר משה כי תאמר אלי
שאהו בחיקך וגו' (ועיין בפריש' זורף ט' עמוד ג' ד')

וינהג

את הצאן וגו' . לפי שמיום שנולד משה לא חזר סמנו דוח הקודש והנהג
ראה ברוח הקודש שאותו מדבר סיבן לקבלת עול מלכות שמים מה עשה
הנהיג הצאן אחר המדבר ולא רצת שיכנסו בתוכו משום כבוד השכינה אלא להרחיק מן
המדבר (שם) :

ויבא

אל הר' האלהים וגו' . מהיכן ידע שהוא הר' האלהים ראה עופות פורחים ופירש'
כנפיהם על ההר ולא היו נכנסים בו . ד"א ראה עופות פורחים משם ונפילים
לרגליו של משה מיד חרגש בענין והעמיד הצאן אחר המדבר והוא נכנס לכדו (שם) :

פרשת וארא

לבן

אמר לבני תומ' . הפסוק להיפך הוא והוצאתי אתכם מרחת סבלות מצרים
בתחלה . ולאח"כ והצלתי אתכם מעבודהם ולאח"כ ונאלתי אתכם כך היה
לו לומר מעיקר' ונאלתי אתכם . ואחר כך והוצאתי אתכם אלא בא לבשר בשבת של כלם
בתחלה שהיה אצלם באיתו שעה עיקר השמחה יצואת סבלות מצרים שחשבו שלא
יצאו עולמים מתחת ידם בשביל הכשפים שקשרו בהם ישראל שלא יצאו לחיות ולכן היה
יצואתם מתחת סבלותם שכת על הכל . ואם תאמרו שיצאו הפצויים אחריהם לרדע להם
חזר וכתב והצלתי אתכם מעבודהם . ואם תאמרו הרי יצאו ויהיו ניצולי' ועכ"פ לא יהיו נגשלי'
נאולה כראוי לכן חזר ואמר ונאלתי אתכם בזרוע נשויה (ועיין בפרישה זורף י"א ע"ג) :

פרשת בא

בא

אל פריעה . דברו תנו' בעשור לחודש וגו' . אמר הקב"ה קח ע"ז שלהם
כתפיסה

בתפיסה שלשה ימים וביום הרביעי תוציאווהו לדין לשחוט ויראו המצריים היאך אהם הנפסים
אוחו ודינום ויהיה להם קשה מכל המכות שעבר עליהם / לאחר כך תדונוהו באש צלי
ולא מכושל כענין שנאמר פסילו אלוהיהם השרפון באש / ולא מבושל שלא יהיה כדבר
השמן ומכוסה ולא יהיה ריחו נודף אלא יהיה צלי בפיהסיו זריחונ דף / ועוד על ראשו
ועל כרעיו שלא יאמרו שהוא חיה או רב או רב רק שיכיווהו שהוא עז שלהם / גם לא יאכלוהו
דרך האהו רק על שביעה דרך כיוון וקלון / גם עצם לא ישכרו בו שיראו עצמוהו מושלמים
בשוק ולא יוכלו להצילו ועל זה נאמר ועשה בהם שפטים ונו / זלפי שמזלם היה טלה לכן הח
עובדים לשה ועיין משה בפ' פנהס דף ק"ז עמוד נ'

ועצם

לא השכרו בו / אהם לא השכרו עצם בו אבל הכלבים ישכרו בו והיו באים
המצריים ולקחו העצמות והסמינים בארץ כל כך שאי אפשר לכלבי לישלם
משם וחוו ביטול עז ממש על ידי כרי בו כי אין ישראל יכול לבטל עז של נכרו אם לא הנכרי
עצמו ובאז שלקחו המצריים עצמם העצמות והסמינים תחת הקרקע אין לך ביטול גדול מזה
וכזה נחלה אמונה הקדושה על הכל ולכן ועצם לא השכרו בו ועל בפרשת זו
דף י"ח עמוד ז'

פרשת בשלח

וירא

בשלח פרעה ונו / מה בחיוב מקודם לזה הענין ויקס פרעה לילה הוא וכל
עבדיו נקמה גדולה עשה הקדוש ב"ה במצרים ונ' מיתות היו במכת בכורות
האחד שנדהנו כל אוחן שהיו נמצא חוצה ולכן נאמר אז ישראל ואהם
לא תצאו איש פתח ביתו ונומר / השני שהרג קב"ה כל בכוריהם כחצי הלילה השלישי
כשראה פרע' הרב בכיתו בבניו ובעבדיו עמר פרעה תירז עצמו והרג שריו ויועצו והתורה
סעיר עליו שנאמר ויקס פרעה לילה בלילה לא נאמר אלא לילה כסו שהלילה עצמה עמדה
לעשות נקמה במצרים אף בן עמד פרעה לעשות בהם הרג רב על שעבכו ישראל לצאת /
לאחר כך בא אל משה ואהרן ואמר צא מתוך עמי ביון שהכל בידכם וברכתם גם אותי שלא
תחרגוני ואחר כך עשה הוא עצמו ליה ישראל והוציאם מארצו והיו שנאמר והיו בשלח
פרעה ונומר ופירשו ליה ממש / כי קרוב הוא / כי קרוב אותו שבועה של אבימלך
להצבות על אותו שוב' שעשו פלשת' לאבות' שנ' כחסד ראשד עשיתי עמך תעשה עמדי ונומר /
ועיין בפרשה זו דף י' ע"ב /

ויסב

אלהים את העם ונומר להקן להם הדרך ולרפאותם מש עבדו מצדי' ישעבר
עליהם / זמה שקרא אותם ביציאותם העם סתם ולא בני ישראל או כיוצא
בו הוא מטעם ערב רב שהיה מהחבר עמהם וכענין שנ' ונוף ה' את חעס על אשר עשו את
העגל וכן כולם והיינו ערב רב ממש / וכה שנ' לא תספין לראותם ונו' אף על פי שהיו
בצרים

מצריים ביניהם ערב רב והיו רואים אותם ככל יום רק מאחר שנומרו ע' משה לא היו נקראים
שוב מצריים כלל / ומה שנ' ומושיע ערו בני ישראל וקראם בני ישראל היינו בשערי מצרים
אבל לאח' שעלו והתחיל הערב רב להתחבר עמהם קראם העם סתם / והשמים א' מחמשים
ממש / ועיין בפרשה זו דף י' ע"ב /

ופרעה

הקרוב ונו' / קרב הלל אבל אמר הקרוב שהקרוב ישראל לאביה שבשמים
מיד כשהגביהו עיניהם וראו פרעה וכל חייליו אחריהם והים לפניהם מיד
יצעקו בני ישראל ונו' מי גרם זה שישראל צעקו אל ה' וקרבו אל אביהם שבשמים פרעה זה
שנאמר ופרעה הקרוב (עיין דף כ"א ע"א /

ויסר

את אופן מרכבותיו / מרכבותיו של מי אלא של פרעה והיינו שר שלו למעלה
בין השבעים שרים שעל ע' אומות המפור אז הקב"ה פמטלה שר של מצרים
למעלה ואז נפלו כלם לפשה כמ' ש' ופקוד ה' ער צבא הפרום במרום ונו' שאין הקדוש ברוך הוא
משפיל אומה למטה אלא אם כן משפיל שר שלה למעלה תחלה / ואנחנו בכבודות מרה כנגד
מדה בפרעה נאמר והכבד את לבו ונומר וכנגד זה וינהגו בכבודות ועמר / ועיין זה
גם כן שם דף כ"ב ע"ב /

וירא

ישראל את מצרים סת ונו' את מצריים לא נאמר אלא את מצרים ללמד שהראו
להם הקב"ה שר של מצרים שהיה מת יורד מגדולתו שלמעלה והיינו מיתות
כמ' ש' כיתו כל האנשים ונו' ועיין זה בפ' זו דף כ"ג ע"ד /

וירא

העם ונו' / ומתחלה אמר וירא ישראל את מצרים ונו' אלא ישראל היינו ישראל
סבא שהקב"ה לקח ועקב ישראל סבא והראוהו הבסחות שהבטיחו אנכי ארד
עמך ואעלך גם עלה וברכוש גדול כל זה הראוהו הקב"ה ועיין דף כ"ד ע"א כפ' זו /

ימנר

ה' נאדרי בכח ונו' ימנר ה' ונו' / זמנך ה' תרען אובי בימות המשיח / וברוב
נאונך תהרוס קמך לכיאת גוג מנוג / השלח תרוך יאכלמו בקס להחיות
המתים שנ' רובים משיני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחדפות ונו' והיו אפר תחת
כפות רגלי הצדיקים ועיין בפ' זו דף כ"ז ע"א /

ימנר

י' ונו' / כל זמן שהתוכה הנתנה מימין היא נאדרי בכח אזי ימנר ה' הרעץ
אובי וכענין שביארנו לשל בפסוק הקול קול יקרב ונו' עיין במקומו / ואם
לא אזי תו' הדי' ידו עשו ועיין בפ' זו דף כ"ז ע"ב /

דיבא

עמלק ונו' ברפדי' כרפוי ידם שלא רצו לעסוק בתורה והיינו באמונת הקב"ה
וצמר משה אל יהושע ונו' / וכי מה ראה אהיה מסתלק עצמו ממלחמה /
הראשונה שהיה לישראל / אלא משה אמר ליהושע הלחם אתה עם העמלק למטה בארץ
ואני אחם עם שר עמלק למעלה והוא סמאל' שר עשיו ולכן יהיה באשר ירום. משה ידיו ונומר
ישראל ועיין מזה בפ' זו דף כ"ט ע"ב ע"ד /

ויאמר

ה' אל עמו ונו' ויהלוי ויהרוג הלל אלא ויהלוי כמ' ש' חולש על גוים /
ויהושע הוא חולש עליה' / ויהלוי ויהושע שהחליש שר עמלק וכוחותיו למעלה /

מקוד חכמה

בשלה

ושים באזני הושיע • שהיו הוא מוכן להרוג שאר מלכים • כי כחה אמה •
אמר הקדוש ברוך הוא אמה אהם עמלק למטה ואני אמה אותו למעלה ועיין מזה בפרשה זו
דף כ"ט עמוד ר' :

ותחת

רגליו כמעשה לבנת נגו' שגרשם בו תחת מקומו לבינה אחת מאותן לבינים
שהיו בנינים עמהם ישראל במצרים והוא ענין הלבנה שאשה אחת ילדה
במצרים במדבר והיו באים שוטרי פרעה והכניסוהו ללבנה אחת ובא פס יד ולקח הלבנה •
והנשיא תחת רגליו השכינה ועמד לפניו עד שמצרכ בית המקדש למטה שנא' ולא זכר הדום
רגליו ועיין זה בפ' זרף ל ע"א •

פרשת יתרו

וישמע

יתרו נגו' • וכי יתרו שמע וכל העולם לא שמעו אלא כל העולם שמעו ולא
נכנסו להקב"ה ויתרו שמע ונכנע להקב"ה הונתנייד וכאשר דאו כל האומות
שיתרו הונתנייד ואמר עתה ידעתי וגו' אזי פירשו כלם מע' שלהם • ועיין זה בפ' זרף ל ע"ד •
ואת • בני בניה וגו' • בני בניה ולא בניו אלא לפי שהיא היתה מטרחה עם בניה ומשה
היה מסתלק והלך לו להתדבק כשביטח והתברך לכן קראם הכתוב בניה ולא
בניו ולא כ' נשקף משה רשות מהשכינה והלך לקראתם קראם בניו כמ"ש ויבא יתרו חתן
משה ובניו וגו' ועיין כל זה בפ' זרף ל ע"א •

וידבר

אלהים את כל הדברים וגו' אלז עשר רבות הם חמש וכלולים זו בזו כאלו
הם חמש ומם חמשה חמשי תורה כי הדיבור של אנכי יי' אלהיך כנגדו
לא הרצח שכל מי שהרג נפש ממעש זכות וצלם אלהים כביכול שנ' כי בצלם אלהים עשה
את האדם ונאמר ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם ותמך ולכן תולה זה בזה • לא יהיה לך
נגו' כנגד לא הנאף כי מי שמשקר בבית קודש ומנאף משקר בהקב"ה כמ"ש ביי' כנגדו כי בנינים
זרים ילדו זה בזה תולה • לא תשא כנגד לא הנכוב תאמר חולק עם נגב שונא נפשו אלה
ישמעו ויאמר רמי שעושה זה עשה זה • זכור את יום השבת כנגד לא הענה כדעך ונומר
כי יום השבת עדות נקרא להעיר כי ששת ימים עשה ונומר ומי שמעיד שקר משקר בשבת
שהיא עדות אמת ולכן גם זה בזה תולה • כבוד את אביך ונומר כנגד לא החמוד כי מי שהחמד
אשה אחר וטוליד בן אותו בן מכבד למי שאינו אביו ולכן מי שנאש דת למו לפי שהחמשה
שבשמאלו כלולים בחמשה שבמינו ולכן לא נתנה החזרה ל' רק בחמשה קולות ועיין כל זה
בפרשה זו דף מ"ב ע"א •

לא

הרצח לא הנאף לא הננוב לא הענה כדעך עד שקר יש טעם פסיק ביניהם
באיוג' רביות שאם לא היה טעם פסיק ביניה' לא היה תקון לעולם והיה אסור
להרוג נפש בעולם אע"פ שהוא עובר על מצוה התורה אבל כמה שיש טעם פסיק בין לא הרצח
דמיונה שלא הרצח לא נאסר דרך כלל • וכן לא הנאף אם לא היה טעם פסיק ביניהם
היה

מקוד חכמה

יתרו

יה

היה אסור אפילו להוליד או לשחח כאשתו שמחה מצוה וכמעט פסיק שביניה' אסור ובתיה
וכן לא הננוב כאם לא היה טעם פסיק ביניהם היה אסור אפי' לנגוד דעת רבו כהורה או דעת
דין שון דין על פי השענות שצריך לנגוד דעת הרמאי להוציא הדין לאור ובמה שיש פסיק
טעם ביניהם אסור והתיר אבל בשאר דברות אין טעם פסיק ביניהם כי הם אסורי בלב ובלל
ועיין בסוף פרשה זו דף ס"ב ע"ב •

פרשת משפטים

ואלה

המשפטים ונומר • ואנשי קודש ההיו לי וגו' לניון אחר שאל לרבי אבא
כתיב ובשר בשדה שרופה לא האכלו וכתיב טרף נתן ליריאי • אם כן
למה נתן טרף ליריאו והשיב לו טרף כתיב ולא טרפה ואת' ל שטרף היינו טרפה מ' פירשו
שאזהרת השריפות נתן ליריאו ולא לבם שהוא ית' יודע שלא תקיימו חומרות התורה ועיין זה
בפרשה זו דף נ"ד ע"ב •

ובבל

אשר אמרת וגו' ושם אלהים אחרים לא תזכירו סמך זה לזה לומר לך לא
תגרמו שתפלו בין האומות בארץ אחרת ויקיים כמ' ש ועברתם שם אלהים
אחרים וגו' • ד' א' ושם אלהים אחרים לא תזכירו שלא להוסיף על מה שכתוב בתורה או לגרוע
ממנה • ד' א' ושם אלהים אחרים מי שעוסק בפסוקים שאינם קדושים • לא ישמע על פיך
שאסור אפי' להזכירם ועיין זה דף נ"ח ע"ב בפרשה זו •

ראשית

ביבורי וגו' לא הבשל וגו' • מי שאוכל בשר בחלב עומד ציוה נדי
למעלה ותובע דין על העולם ואם אותו אדם מוליד בן בתוך זמן ההוא
אזי נוהג' ל' שמה סכחות החיצונים נצורתו מסתלק ממנו ונרמה לפני החיות כגוי וטרופים
איתו והראיה טנכוכר נצר שהיה אכילתו כל יום בשר בחלב ונשתנה צורתו ונשרד בין החיות
וכל זה בפרש' זו דף נ"ו ע"א עיין שם •

פרשת תרומה

ועשית

לי מקדש וגו' • מצוה זו לכנות בית מקדש למטה כדמיון בית המקדש שלמעלה
כמ"ש מבין לשכתך פעלת ה' וגו' שצריך לבנות בית המקדש למטה ולהתפלל
בתוכה בכל יום תפלה לעבוד להקב"ה כי תפלה נקרא' עבודה ואותו בית הכנסת צריך להיות
כיופי ותיקון גדול כי ב'ה שלמטה הוא כנגד ב'ה שלמעלה וכן משכן שעשה משה במדבר היה
כנגד משכן שלמעלה • וכן בקדש שעשה שלמה למטה היה כדמיון מקדש העליון ואותו ב'ה
צריך להיות בו חלונות שנ' וכוון פתיחו וגו' כדמיון שלמעלה וע' נאמר משנה מן החלונות מצין
מן החרכים ועיין מזה בפ' בשלה דף כ"ז ע"א • (אמר המחבר לפי שכל מלאכת המשכן הוא
על פי הסוד לכן לא רציתי להעתיק ממנו שום ענין פה) •

מקור חכמה תצוה

פרשת תצוה

ואתה

הקרב אליך ונאמ' : כל קריבות וייחוד שלמעלה הולך במי שיוודע לייחוד ולקרב כל האוח' עליונות בעולם והיינו בהקרב הקרבנות ע"י הכהן כל זה אינו אלא מחוץ בני ישראל שע"י ישראל מאורי כל האמות עליונות כי הם יודעים לייחוד וייחוד העליון כראוי (ועיין זה בפרש' ז' דף ע"ג ע"ד) :

ועשית

בנדוקדוש : קדושים הם בכל צד בדטיות שרמעה ולפי שהם קדושים כל כך יותר משאר כלו המקדש לכן אסור לרשומש בלאו לבושים הוין מכהן הגדול אשר שמן משחה קודש על ראשו שנאמ' בניו קודש לאהרן אהרן לכבוד ולהפארה שבאותן לבושי הוא דומה למלכוש' שלמעלה (ועיין זה בפרש' ו' דף ק"ז ע"א) :

פרשת כי תשא

ונתנו

איש בופר נפשונו' : אף על פי שאין הכרעה ישורה בדבר שבמנין וא"כ ישראל היאך היו נמנים : אלא לקח מהם בופר ולא היה מונה עד שאכף כל אותו בופר וכירך לוישראל קודם המנין ולאחר המנין והבל כשעם כשרמנין שרי"פ אוי הקדושה מסתלק ובמקום שמסתלק הקדושה אזי כחות החיצוני' מסכמי הדבר ההוא מיד ושיר' עליו ועיין בפרשה זו דף פ"ב ע"ד) :

ידא

העם כי בשש נומ' : מי הוא העם היינו ערב רב ומשה קיבלם לנידום ומה שקראם ערב רב לפי שהם בעלי כשפנים וכל פעולהם אינו אלא לומ' ערבית גדול כי יש שני זמני ערבית גדול וקטן הם היו פועלים פעולהם בכישוף כערבית גדול והינו ערב רב והוא כח"ה"ה יסבע שעוה עד ההתלה שעה השעיה וערבי קטן היא מהשע שעו וכחצה ולמשה וכפעולה' עשו הענר בין שש שעות לשבע שעות כמ"ש וירא העם כי בשש בששה שעות שאז התמל זמן ערבית רב לפעול פעולהם כפ"ש ויקהל העם על אהרן ונו' אשר ירכו לפנינו וכך אמרו כל הזמן שאנחנו רויכים עם בני ישראל ממזרים ועד הנה כל הליכתינו עם הבהמות ושאר בערי חיים אוכלי עשב רחין מדענני' ובני ישראל יושבים והולכים בתוך העיני' ואוכזרים מן ואנחנו אוכלים עשב נשאר כיני חין לענן לכן אמרו וא נהיו אנחנו נ"כ בתוך הענני' או עשה לנו ארה' אשר ירכו לפנינו ויסק בערנו ואמר אהרן חו' שערב רב יהערב עם ישראל בתוך העננים וטיב יהפריש ולקונה ש בה נתנו רק שהיו רבי' מישראל שחשבו להתהער עמהם ויכן היה משה צריך אה"כ לבדוקם במים כסוטה :

ברקו

נומי הזרב ונו' והתפרקונו' : היה כוונת אהרן רעבכם אולי יבוא משה בתוך שהם יתקוטטו עם נשירם ובגותיהם והם לא עיכבונוהו מיד כי על מי שרוצה לעשות אזה דבר כי שוף אינו צריך לדקדק כלל ואינו צריך להיות חס על ממנו מיד והתפרקו כ"ש מפיק היום ומשבר של עיב ששברו והשחיתו אנניהם : נקח מידם מידם של כו

מקור חכמה כי תשא יי

מיד שני בני בלעם יוצים ויומרים בני בניו של לכן הרשע וסיה יצא בתקול יד ליד לא ינקק רע והוה שנ' כי ברע הוא : שארו אמר אהרן להם הניחו הזבח לארץ ואני אקח אותו את כ"ר אהיו יכולי לעשות את כ"שום מעשה ממנו אבל כמה שיקח אהרן הזרב מידם הצריחו כמעשה הרעים והפסוק מתרעס ע"י אהרן ואמר ויקח מידם וראה איש גדול כאהרן לא היה יבול להיות נהר בדבר זה : ויצר אותו בהרש' צרר הזרב ככוס אחד שלא יהיה הזרב בניו שע"י זה והיו מצליחי' ואלמלא שהיה מכוס' לא היו מצליחי' : ויעשה ענל מסכה והרי נאמר ואשריבהו באש ויצא הענר הזה : אלא בעוד שנתנו שני דשעי' הנזכרי' את הזרב ביד אהרן מיד ויעשרו ענל מסכה ככשיפס' ולהשיחם ומשכו רותש' מאה למשה מנחה הקדמוני' בדמות שור זכר וחמור נקבה שנהם ביולי' כאחד : והטעם חמור לפי שהוא ביסופ' ש"י מצרים שנאמ' כהם אשר בשר חמורים בשרם ולכן נאמר אלה אלהיך ישראל ולא נאמר זה אלהיך ישראל לפי שהן שנים זכר ונקבה : אשר העליך מארץ מצרים : העליך לשון יבוס ולא העליך לשון חר' (ועיין כל זה שם בפרשה זו דף פ"ר ע"ב ע"ג ע"ד) :

ויעשהו

ענל מסכה ויאמרונו' : ויאמר לא נאמר אלא ויאמרו וישארו לא אמר שום דבר אבר ויאמרו קאי על שני בני בלעם כמ"ש ויקרא אהרן ויאמר ונו' נאמר כאן ויקרא ויאמר ונאמר ביונה וקרא ויאמר מה להלן לדון אף כאן לדון שהקב"ה יעשה בהם דין : חנ' לוי' מחר ניבא שיהיו מוכני' לרש"ה דינים שיכבדו עליהם למחר : האחד חנ' והוא מה שיהרנום בני לוי' : לח' שנ' וינף ה' ונו' : מחר שהשקה אותם משת והיו לנים כל הלילה שם ולמחר מי שהיה חושב ע"ז כלנו היו שוכבים נפומים ופתים וקחו ש"ן חנ' לה' מחר (ועיין גם זה שם דף פ"ה ע"א) :

פרשת ויקהל

ויקהל

משה ונו' : מאזה מקום כינסם אלא לפי שהיה ערב רב כיניהם הוין צייך לכונסם יחידו ואמר קחו מאתכם דוקא ולא ככראשונה שנ' מכר איש אשר ידבנו רבו ונו' שזח גרם הנבירה הערבי רב במעשה הענל כנודע ועיין ב"ד פ"ו ע"א בפרשה זו :

ויקהל

משה ונו' : למה אספסם יחד כרי ליתן להם השבת ככראשונה שרתי בהת"ת קודם שעשו את הענל נתן להם השבת ואמר בני ובני בני ישראל אמרו הערב הב' א"כ מציה שבת ניתנה לישראל רבר אנמני מה נעש' ועשו הענל ולאחר שמהו הערב רב הקדיל משה את ישראל לבד ונתן להם מצות השבת ככראשונה ועיין בפרשה זו דף צ"א ע"ב :

ויעש

את צייך נור הקודש : למה נקרא שמו ציין לפי שענינו התנוצצות והבטת בעינים שכל מי שהיה רואה כציין היה מסבכל ומציין רוע מעשי' כדו שירע להזיר בתשוכה לפי שבו הויו אותיות שם הקודש חקוקים באבנים שוכותוכל עי מצח שריו כישראל כשהיו מבישי' בציין הויו מהבישי' פמעשהם הרעים ופניו הויו נופלי' מרוב אסת' ולבונשבר ונרכא וכזה נחכפרו עונם (ועיין בפרשה זו דף צ"ח ע"ג) :

ויקרא

את מזבח מקדש קדשתו וכו' והלא שני מזבחות היו פנימי וחיצון זה שני מקריבים בו קדשות היה מזבח פנימי ולא היו מקריבים עליו שום קרבן אחר אלא לפי שקדשתו בו ביטל כל המקדש ונחת חיצונו מהעולם שלא היו יכולים לשלוש אין לה זמיתה גדולה מזו ולפי שמעשה הקדשות הביב לפניו ית' מכל דקרבנות והתפלות לכן נאמרו קדשתו תמיד לפני ה' לרבותיכם והוא קיום של עליונותו ותחונתו (ועיין זה נ"כ שם עמוד ד')

פרשת פקודי

אלה

פקודי המשכן משכן נומ' למה הזכיר שני פעמים משכן אלא כשהוקם משכן למטה הוקם משכן אחר למעלה עמון עדות כמ"ש שבטיה עדות לישראל וכן עדות ביהוסי שמו שם יה שכהם נפרא עה"ז ועה"ב שנ' כי ביה"ה צור עולמים הם עדות לישראל והיא בכל מקום עבודת הלויים שהם עשאים המשכן על כתפיה' במקום למקום כנדע (ועיין זה בפרשה זו דף צ"ט ע"ד)

אלה

פקודי המשכן כל מקום שנ' אלה נסל את הראשונים וכאן אמר אלה זה חשבון שפוסל כל החשבונות שבעולם ובנותקיים המשכן ולא בכל האחרים רק בחשבון זה הנזכר כאן (עיין גם זה שם דף ק' ע"ז)

ויקרא

זהב התנופה וכו' למה נקרא זהב התנופה ולא נקרא נ"כ כסף התנופה שהרי לא מצינו כי אם זהב התנופה ונחושת התנופה אלא לפי שהזהב נחושת הס רמז בנונס אל הדין לכן נאמר בהם תנופה שצרכו לסלק למעלה ולא שירד הדין למטה אבל כסף שהוא רמז בנזח שלו אל החס' ד הרחמים אין צריך בו תנופה ואדרב' צורך להורידים למטה בעולם כי הם חיים לעולם (ועיין מזה בפרשה זו דף ק"א ע"ב)

ויבאו

המשכן אל משה ונוס' בשעה שנבנה בית המקדש נסתלקו הכחות חיצוני' ובעלי דינים מהעולם וכשהוקם המשכן ע"י משה הוקם אז למעלה ולמטה זה שיוקם משה את המשכן מאי ויקם מה שהיה שפל ונפול הקים למעלה כדמיון זה לעתיד לבוא בתי' ביום ההוא אקום את סבת דוד הבופלה וכו' ונאמר ואת דוד מלכם אקים להם את המשכן לרבות משכן אחר למעלה שהוקם עמו והנל על ידי משה ניהקן ועיין בפרשה זו דף ק"ח עמוד ב')

ויבס

הענין את אהל סוער שרתה השכינה על המשכן ועד רוח הטומאה נשהבר ונכנס כנקבי תחום רבה שלא היה לראו כח לשלוש בעולם ורוח הקודש היה שורה על העולם ואז נאמר ולא יכול משה לבוא וכו'

וחסלת ספר שמות

ויקרא

ויקרא

אל משה וכו' : מה נאמר למעלה מסנו וביאו את המשכן אל משה ונוס' למה אל משה לפי שמשה ראה תבנית המשכן בהר כמ"ש בפאשר הראה אותו בהר וכן הוא אומ' וראה ועשה כתבניתם וכו' עתה הביאו לו המשכן אל משה כפי שראה אם הוא כאותו משכן שראה בהר אם לאו ועיין בפרשה זו דף א' ע"ד ויקרא אל משה כשירדה השכינה לשחת על המשכן כתיב יהי ביום כלות משה וכו' כלת כתיב חסר ו' ו' שהיתה מקושטת ככלה חנכנס' לחופה וכן שהוקם המשכן עמר משה לחץ שלא היה יכול לכנס כמ"ש ולא יכול משה לבוא תומר פיר ויקרא אל משה וכו' (שם ע"ג)

וידבר

ח' אליו מאהל סוער שריבר אהו מעסקי אהל סוער שהדיע לו ארך שמוכנים ישראל לחסוא והחרב בית המשכן על ידם וזהו שנ' מאהל סוער אבל רפוא' לזה אדם כיוקריב מכס קרבן לה' וכו' כי הקרבנו' מניג' על הכל :

אדם

כיוקריב מכס וכו' שיהיה נמצא כדמיון שלכם זכר ונקבת שכלי זה לא נמצא אדם שלם כמ"ש זכר ונקבה בראש ויקרא את שמם אדם קרבן לה' לקרב ולייחד הכל כאחד ייחוד שלם מן הבהמה וכו' כיון שאמר מן הבהמה יכול שכל בהמה בין שסאה בין שהייה חזר הנחוב ואמר מן הבקר ומן הצאן וכו' קרבנכם קרבני ה' לל אלא מהחלה קרבן לה' לייחד חבל למעלה וקרבנכם לקרב אור העליון למטה ועיין בפרשה זו דף א' ע"ד :

אדם

כיוקריב מכס קרבן לה' ככס למה לי אלא להוציא אדם הראשון שאינו ככלל מכס כי הוא לא נברא ונזר סכסר ודס כי אם יציר כפיו יה' ויתעלה והוא הקריב קרבן כשברא העולם בארזל פר שהקריב אדם הראשון כו' (נס זה שם דף ב' ע"א) :

ואם

כל עדת ישראל נומ' כל למה לי אלא כל עדת ישראל אלו הם כל הנמצאים בירושלים שהיו ששם הצא הורה לכל העולם ואם אהן שהיו שם טועים אזי כל ישראל טועים לפי שכלם נמשכים אחרי דושלים ונעלם הדבר מעיני הקהל אלז הסנהדרין שממוני' על ישראל ועיין בפרשה זו דף ט' ע"א ודלא בפירש' שפירוש עדת ישראל אלו הסנהדרין :

פרשת צו

צו

את אהרן וכו' וכיער עליה חכהן וכו' אע"פ שהכהן הוא איש חס'ד ואין ראוי לה להדליק אש המזבח שהוא רמז הדין מ"מ מצות חכמה הוא בכהן כדי שינצח חס'ד ורחמים את הדין (ועיין מזה דף י"ב ע"ג בפרשה זו) :

והצא

אש מלפני ה' וכו' ותאכל על המזבח וכו' זה אהרן שירד בדמיון שלהבת אש תראה בדמות אריה גדול החובע על סרפו שחוא הקרבנו' וכשישראל את נמצאו צדיקים אם איתו שמקריב קרבן אינו מקריב כראוי ולא נחקל קרבנו הוראוי שלא עלה העשן כדרך נשר והיה עמדתו אחד מקב' שבצד צפון ונכנס למזבח והוא דמיון דמות עז כלב אחד רובץ על הקרבנו' והוא יודעי' שלא נחקל בריצח (ועיין זה נ"כ שם דף י"ד ע"ג) :

שכיני

* * * **מקוד הכמה** * * *
פרשת שמיני

קח

לך ענל וגו' * ענל ואיל * ענל כשכל החטאת שאמרנו ואיל בשביל אילן של יצחק שהוא עולה המימה ומה שנ' בכהן ענל לחטאת ולא נאמר בישראל שור לחטאת אלא ישראל קבלו הטונש בהחלה לכן לא ביקש הקב"ה להזכיר חטאת כבדאשונה אבל אהרן עדין לא קיבל ענשו בתפלת משה שנ' ובאהרן התאנף ה' וגו' ונאמר ואתפלגנס בער אהרן בעת ההיא וער עתה תולה חטאת ההיא לכן נאמר באהרן וענל בן בקר לחטאת * לחטאת ממש * ואיל לעולה כדי שיכפר עונותיו ויהיה טהור ושלם בכל כראוי * ועיין בפרשת זו דף י"ב ע"ב *

ואיל

לעולם תמימים * המים ה' לל חרות תמימים אם תאמר שעל ענל ואיל קאמר שהרי שניהם אינם לעולה רק איל לעולה וענל לחטאת * אבל אמר תמימים בני איל הרמז לאילן של יצחק שהוכא שני פעמים בקרא * כמי שיושא אברהם את עינו וירא זמנה איל אחד נאחז בכתף בקרניו וא' שנ' ילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעולה הרי שהזכר איל בני יצחק שני פעמים לכן קאמר הכ' בני איל שהוא רמז לאילן של יצחק תמימים לשון רבים ועיין זה בפ' זו דף י"ב ע"א *

דישא

אהרן את ידו וגו' * ידו כתיב ולא ידיו לפי שצריך הכהן לוקוף ידו הימנית על ידו השמאלית לנכר כה הימני שהוא החס"ד על ה' השמאלית שהוא כה הדין להוריד שפע הרחמים בעולם ועיין זה בריש פרשת והו' ובסוף פרשת נשא *

* * * **פרשת תזריע** * * *

אשה

כי תזריע וילדה וגו' * וכי כיון שמזרעת וילדות שאמר וילדה והכי ה' לל אשה כי תזריע ויהיה זכר מהו כי תזריע וילדה * אלא אשה מימם שנתעברה עד היום שמולידה אין לה כפיה כי אם לידתה אם יהיה זכר וע' אשה כי תזריע וילדה זכר ועיין שם בפרשה זו דף י"ט עמוד ב' *

ושלשים

ואם ושלשתימים חשב ונומר * הנשמה הורדת מלמעלה אינה פתיש שב בנין כי אם אחר ל' ימים ושבת ימים שכל ז' ימים הולך רוח הנשמה בנין הולך לחור לו מנותה לישב לו מקום בנופא נאמר והיה שבעה ימים תהא אמו נביום השמיני ימול * ומה שצריכין ל' ימים היינו ל' יום ליישב הרוח בנף ושלשתי ימים הוא נ' ימי של פילה שקואב' להולד והקליפ' התענית אין לה אז כח לשליש ימי בבשאר ימים ולכן ו' ימים השב כדמי שחרה בהחלה ולא ח' ימי שחרה * דמי שחרה אלו המילה כל שלשה ימים ולכן אינו מפיק הא' לפי שקאי על דמי הזכר הנולד ממנה * וימי שחרה קאי על עצמה לכן הוא במפיק הא' ועיין זה ג' שם עמוד ר' *

אדם

מקוד הכמה תזריע **נא**

אדם

כי יהיה בעור וגו' * ג' מיני צלעת הזכיר הכתוב כאן וכלם נקראו נגע צרעת שנ' והיה בעור צרעת לנגע צרעת ותרוממו סגידא שהוא סגור מבני אדם ונס צרעת מכוסה וסגור בעור וזה יסודו של אהבה אבל אהרן ננעים המתראים בפניו שהם בגלוי אותן מכות באים מצד השומאה ממש ועליה נאמר וראה הכהן ופסא אותם ואינם יים חים של אהבה ועיין זה בפרשה זו דף י"א ע"א *

כי

הבואו אל הארץ ונהתי וגו' * כדי שימצאו הכסמונוי שהשמיני הנזים בכיהם על ידו נתיצת הכיה * אבל מכל מקום למה נצמר וחלצו את האבנים ועפר אחר יקח ונמר היה להם להחזירם האבנים לסקומם אלא הסעם הוא בחליצ' האבנים ועפר אחר משים שהיה שהקב"ה רוצה שהם יתרו עצמם בכל דת שומאה שחרה שורה החלה בבתיים ועתה בחליצה זו ואפר אחר יועבר רוח השומאה מביהם ועיין בפרשה זו דף כ"ב ע"ב * זאו נאמר ובתים טובים תבנה וישבה אלו נקראים טובים אבל כתי' הרצונים לא היו נקראים טובים ואינם מכלל הקדושה ושהיה היו * אבל מכל מקום יקשה אם הבתים הראשונים לא היו נקראים טובים א"כ למה אסר הכתוב ובתים מלאים כל טוב * אלא על אוצרו משמוניהם אמר כן ואף על פי שהיה שומאה היה שורה שם כדמיון זה נאמר בסצרים כי טוב כל ארץ מצרים ונמר זהיר כל בתי מצרים היו מלאים כי שיפיים ורווחה שומאה אלא על משננס אמר הכתוב כי טוב אף כאן ובתים מלאים כל טוב על משננס נאמר שהשמיני בבתיים ועיין והג' שם דף כ"ג ע"א *

* * * **פרשת מצרע** * * *

זאת

החיה חורת וגו' * כל עבירות שב' זולם הקב"ה מכפר עליהם בחשובה חוץ מלשון הרע ופי שהוציא שם רע על חבירו והיינו זאת החיה חורת המצרע זאת היא חורתו של מוציא שם רע וכל איפיו נשמאים ותפלתו אינה נכנסת לפני הכהן מעליון למעלה והיינו כיום שחרתו והובא אל הכהן אימתי הובא תפלתו אל כהן העליון כיום שחרתו וכל זמן שהוא אינו משחרר מלשון הרע וכינא בו תפלתו אינה מהקבלת בלל ועיין בפרשה זו דף כ"ד ע"ב *

* * * **פרשת אחרי מות** * * *

אחרי

מות שני בני אהרן ונמר * וכי לא ידענו שכני אהרן חידוה לל אחרי מות נדב ואביהו שלא לפי שלא היו נשואים והיו כרשות אביהם והם בקשו לגרות השעה בחי אביהם לכן קראם בני אהרן ועל שכקשו לגרות השעה אמר הכתוב בקריבהם לפני ה' וגו' ועיין בפרשה זו דף כ"ה ע"ב * כתיב אחרי מות וגו' וכתיב וימותו פשישא שמתו אלא שני מיתות היה להם אחד לפני ה' ועוד שלא היה להם כניס שכל

ו א ז ט

* * * **מיקוד חמיה** * * *
פרשת שמיני

קח

לך ענל וגו' • ענל ואול • ענל בשביל החטאת שאמרנו ואול בשביל אול
 של יצחק שהוא עולה המימה ומה שנ' ככה ענל לחטאת ולא נאמר בישראל
 שור לחטאת אלא ישראל קבלו העונש בהחלה לכן לא ביקש הקב"ה להזכיר
 חטאת כבדאשונה אבל אהרן עדין לא קיבל ענשו כתפלת משה שנ' ובאהרן התאנף ה' וגו'
 ונאמר ואתפלגנס בער אהרן בעת ההוא ועד עתה תולה חטא הוא לכן נאמר באהרן וענל
 ענ בקר לחטאת לחטאת ממש • וארל עולה כדו שימפר עונתו ויהיה שהור ושלם ככל
 כראוי • ועין בפרשה זו דף י"ב ע"ד •

ואיל

לעולם חמימים • חמים ת"ל מהו חמימים אם תאמר שעל ענל ואיל קאמר
 שהרי שניהם אינם לעולה רק איל לעולה וענל לחטאת • אבל אמר חמימים
 בכואיל חמד לאילושל יצחק שהוכא שני פעמים בקרא • כמי שוישא אברהם את עינו וירא
 שהנה איל אחד נאחז בך בקרניו וא' שנ' וילך אברהם ויקח את האיל ועלבו לעולה הרי שהזכר
 איל נכני יצחק שני פעמים לכן קאמר הכ' נכני איל שהוא רמז לאילושל יצחק חמימים לשון
 רבים ועין זה בפ' דף י"ב ע"א •

דישא

אהרן את ידו וגו' • ידו כתיב ולא ידיו לפי שצריך הכהן לוקוף ידו
 הימנית על ידו השמאלית לנכר כח הימני שהוא החסד על ג'
 השמאלית שהוא כח הדין להוריד שפע הראמים בעולם ועין זה כריש פרשת והור
 ובסוף פרשת נשא •

* * * **פרשת תזריע** * * *

אשה

כי חזרע וילדה וגו' וכי כיון שמזרעת וילדות שאמר וילדה הכי ת"ל אשה
 כי חזרע ויהיה זכר מהו כי חזרע וילדה • אלא אשה מיס שנתעברה עד
 היום שמלידה אין לה בליה כי אם לידתה אם יהיה זכר וע' אשה כי חזרע וילדה זכר ועין
 שם בפרשה זו דף י"ט עמוד ב' •

ושלשים

יום ושלישת ימים חשב וגומר • הנשמה הורדת מלמעלה אינה
 מתיישב בנפך כי אם אחר ל' ימים ושם סאה שבעת ימים שכל ז'
 ימים הולך רוח הנשמה בנפך הולך לחור לוי מיתה ליישב לו מקום בנפשו ואז נאמר והיה שבעה
 ימים התח אמו וביום השמיני יומל • ומה שצריכין ל' ימים היינו ל' יום ליישב הרוח
 בנפך ושלישת ימים הוא ג' ימי של פולה שקואב להולד והקליפ' החיצונית אין לה אז כח לשליש
 כו כבשאר ימים ולכן ל' יום השב כדמי שהרה בהחלה ולא כ' ימי שהרה • דמי שהרה אלו
 המילה כל שלשה ימים ולכן אנו מפיק הא' לפרשקאי על דמי הוכר הנולד ממנה • ומי
 שהרה קאו על עצמה לכן הוא כמפיק הא' ועין זה ג' שם עמוד ד' •

אדם

מיקוד חמיה תזריע **נא**

אדם

כי יהיה כשור וגו' • ג' מיני צרעת הזכיר הכתוב כאן וכלם נקראו נגע צרעת
 של והיה כשור לנגע צרעת והרומזו סגורא שהוא סגור כבני אדם יום
 נגעו מכוסה וסגור כשור והם ייסורין של אהבה אבל אהרן נגעים המתואים בפניו שהם בגלוי
 אותן מכות באים מצד השומאה ממש ועליה נאמר וראה הנהן ושכא אותם ואינם יוסי חים של
 אהבה ועין זה בפרשה זו דף ד' ע"א •

כי

תבואו אל הארץ ונחתי וגו' • כדי שיצאו הכסמונו שהשמיני הניזים בכיהם
 על ידו נתיצת הכיה • אבל מכל מקום למה נצמר וחלוצות האבנים ועפר
 אחר יקה וגומר היה להם להתחזקת הכבנים לפקומם אלא הסעם הוא בחליצ' האבנים ועפר
 אחר משום שהרה שהקב"ה רוצה שהם יתרו עפסם בכל רוח טובא שהיה שורה החלה
 בכתיים ועתה בח"י"ה זו ואמר אחר יועבר רוח הטובא מכותם ועין בפרשה זו דף כ"ב ע"ד •
 זאו נאמר ובתים טובים תבנה ושכח אלו נקראים טובים אבל בח' הראשונים לא היו נקראים
 טובים ואינם מכלל הקדושה ושהיה היו • אבל מכל מקום יקשה אם הבתים הראשונים לא
 היו נקראים טובים א"כ למה אמר הכתוב ובתים מלאים כל טוב • אלא על אוצרו מסמוניהם
 אמר כן ואף על פי שהיה טוהא היה שורה שם כדמיון זה נאמר בסערים • כי טוב כל ארץ
 מצרים וגומר והרי כל בתי מצרים היו מלאים כי שיעים ורוחה טובא אלא על ממנס אמר
 הכתוב כי טוב אף כן ואז ובתים מלאים כל טוב על ממנס נאמר שהשמיני בכתים
 ועין זה ג' שם דף כ"ג ע"א •

* * * **פרשת מצרע** * * *

זאת

החיה חרות וגו' • כל עבדות שב זולם הקב"ה כבפר עליהם כהשוכה חוק
 מלשון הרע ופי שהוציא שם רע על חברו והיינו זאת תהיה חרות המצורע
 זאת היא חרותו של מצויא שם רע וכל איפיו נשמתים והפלתו אינה נכנסת לפני הבהן
 העליון לפעלה והיינו כיום שהרתו ונבוא אל החן אימתי הוכא חפלתו אל כהן העליון כיום
 שהרתו וכל זמן שהיו אינו משוחר מלשון הרע וכיבא בו חפלתו אינה מהקבלת כלל
 עין בפרשה זו דף כ"ד ע"ב •

* * * **פרשת אחרי מות** * * *

אחרי

מות שני בני אהרן וגומר • וכי לא יעני שני אחין חידוה לל אחרי מות
 נדב ואביהו אלא לפי שלא היו נשמתים והיו כרשות אביהם והם בקשו לדמות
 השער בחי' אביהם לכן קראם בני אהרן ועל שכקשו לדמות השעה אמר הכתוב בקיבהם
 לפני ה' וגו' ועין בפרשה זו דף כ"ה ע"ד • כתיב אחרי מות וגו' וכתיב וימחה
 צפיטא שמתו אלא שני מיתות היה להם אחד לפני ה' ועוד שלא היה להם כנים שכל
 ו א ז 6 ט

* * * **מיקוד חמיה** * * *
פרשת שמיני

קח

לך ענל וגו' • ענל ואול • ענל בשביל החטאת שאמרנו ואול בשביל אול
 של יצחק שהוא עולה המימה ומה שנ' ככה ענל לחטאת ולא נאמר בישראל
 שור לחטאת אלא ישראל קבלו העונש בהחלה לכן לא ביקש הקב"ה להזכיר
 חטאת כבדאשונה אבל אהרן עדין לא קיבל ענשו כתפלת משה שנ' ובאהרן התאנף ה' וגו'
 ונאמר ואתפלגנס בער אהרן בעת ההוא ועד עתה תולה חטא הוא לכן נאמר באהרן וענל
 ענ בקר לחטאת לחטאת ממש • וארל עולה כדו שימפר עונתו ויהיה שהור ושלם ככל
 כראוי • ועין בפרשה זו דף י"א ע"ד :

ואיל

לעולם חמימים • חמים ת"ל מהו חמימים אם תאמר שעל ענל ואיל קאמר
 שהרי שניהם אינם לעולה רק איל לעולה וענל לחטאת • אבל אמר חמימים
 בכואיל חמד לאילושל יצחק שהוכא שני פעמים בקרא • כמי שוישא אברהם את עינו וירא
 שהנה איל אחד נאחז בך בקרניו וא' שנ' וילך אברהם ויקח את האיל ועלבו לעולה הרי שהזכר
 איל נכני יצחק שני פעמים לכן קאמר הכ' נכני איל שהוא רמז לאיל של יצחק חמימים לשון
 רבים ועין זה בפ' דף י"ב ע"א :

דישא

אהרן את ידו וגו' • ידו כתיב ולא ידיו לפי שצריך הכהן לוקוף ידו
 הימנית על ידו השמאלית לנכר כח הימני שהוא החס"ד על ג'
 השמאלית שהוא כח הדין להוריד שפע הראמים בעולם ועין זה כריש פרשת והור
 ובסוף פרשת נשא :

* * * **פרשת תזריע** * * *

אשה

כי תזריע וילדה וגו' וכי כיון שמזרעת וילדות שאמר וילדה הכי ת"ל אשה
 כי תזריע ויהיה זכר מהו כי תזריע וילדה • אלא אשה מיום שנתעברה עד
 היום שמלידה אין לה בליה כי אם לידתה אם יהיה זכר וע' אשה כי תזריע וילדה זכר ועין
 שם בפרשה זו דף י"ט עמוד ב' :

ושלשים

יום ושלושת ימים חשב ונמר • הנשמה הורדת מלמעלה אינה
 מתיישב בנפך כי אם אחר ל' ימים ושם סאה שבעת ימים שכל ז'
 ימים הולך רוח הנשמה בנפך הולך לחור לו מנתה ליישב לו מקום בנופשו נאמר והיה שבעה
 ימים התח אמו וביום השמיני יומל • ומה שצריכין ל' ימים היינו ל' יום ליישב הרוח
 בנפך ושלושת ימים הוא ג' ימי של פולה שקואב להולד והקליפ' החיצונית אין לה אז כח לשלוש
 כו בשאר ימים ולכן ל' יום השב כדמי שהרה בהחלה ולא כ' ימי שהרה • דמי שהרה אלו
 המילה כל שלשה ימים ולכן אנו מפיק הא' לפרשקא על דמי הוכר הנולד ממנה • ומי
 שהרה קאו על עצמה לכן הוא במפיק הא' ועין זה ג' שם עמוד ד' :

אדם

מיקוד חמיה תזריע **נא**

אדם

כי יהיה כשור וגו' • ג' מיני צרעת הזכיר הכתוב כאן וכלם נקראו נגע צרעת
 של והיה כשור לנגע צרעת והרומנו סגורא שהוא סגור כבני אדם יום
 נגעו מכוסה וסגור כשור והם ייסורין של אהבה אבל אהרן נגעים המתואים בפניו שהם בגלוי
 אותן מכות באים מצד השומאה ממש ועליה נאמר וראה הבה ופסא אותם ואינם יוסי חם של
 אהבה ועין זה בפרשה זו דף י"ד ע"א :

כי

תבואו אל הארץ ונחתי וגו' • כדי שיצאו הכסמונו שהשמיני הניזים בכיהם
 על ידו תחיצת הכית • אבל מכל מקום למה נצמר וחלצו את האבנים ועפר
 אחר יקה ונמר היה להם להתחזקת האבנים לפקודם אלא הסעם הוא בחליצ' האבנים ועפר
 אחר משום שהרה שהקב"ה רוצה שהם יתרו עפסם בכל רוח פוסא שהיה שורה החלה
 בכתיים ועתה בח"י צ"ה זו ואמר אחר יעבר רוח המוסאה מכיתם ועין בפרשה זו דף כ"ב ע"ד •
 וזו נאמר ובתים טובים תבנה ושכח אלו נקראים טובים אבל בח' הראשונים לא היו נקראים
 טובים ואינם מכלל הקדושה ושהיה היו • אבל מכל מקום יקשה אם הבתים הראשונים לא
 היו נקראים טובים א"כ למה אמר הכתוב ובתים מלאים כל טוב • אלא על אוצרו מסמוניהם
 אמר כן ואף על פי שהיה שפאח היה שורה שם • כדמין זה נאמר בסערים • כי טוב כל ארץ
 מצרים ונמר וחדר כל בתי מצרים היו מלאים כי שיעים ורוחה פוסא אלא על ממנס אמר
 הכתוב כי טוב • עין נאן ובתים מלאים כל טוב על ממנס נאמר שהשמיני בבתים
 ועין זה ג' שם דף כ"ג ע"א :

* * * **פרשת מצרע** * * *

זאת

החיה חרות וגו' • כל עבדות שב זולם הקב"ה כפרי עליהם כהשוכה חוק
 מלשן הרע ופי שהוציא שם רע על חברו והיינו זאת תהיה חרות המצורע
 זאת היא חרותו של מצויא שם רע וכל איפיו נשמתים והפלתו אינה נכנסת לפני הבהן
 העליון לפעלה והיינו כיום שהרתו ונבוא אל החן אימתי הוכא חפלתו אל כהן העליון כיום
 שהרתו וכל זמן שהיו אינו • משוחר מלשון חרע וכיבא בו חפלתו אינה מהקבלת כלל
 עין בפרשה זו דף כ"ד ע"ב :

* * * **פרשת אחרי מות** * * *

אחרי

מות שני בני אהרן ונמר • וכי לא יעני שני אחין חידוה לל אחרי מות
 נדב ואביהו אלא לפי שלא היו נשמתים והיו כרשות אביהם והם בקשו לדמות
 השער בחי' אביהם לכן קראם בני אהרן ועל שנקשו לדמות השעה אמר הכתוב בקיבהם
 לפני ה' וגו' ועין בפרשה זו דף כ"ה ע"ד • כתיב אחרי מות ונזכרתי וימיהו
 צשיא שמתו אלא שני מיתות היה להם אחד לפני ה' ועוד שלא היה להם כנים שכל
 ו א ז 6 ט

מי שאינו זוכה לבני נקרא מה אף כתייהם ולכן נאמר אחרי מות וימותו הם דחקו השעה כמ"ש אשר לא צוה אותם . אותם לא צוה אכל לאהרן צוהובן נאמר בקריבתם ולא נאמר בהקריבתם לרמוז על שהם קרבו ודחקו השעה ועיין בפרשה זו דף כ"ז ע"ג .

ונשא

השעיר עליונו . אכל קרבן לא נעשה מהם ואע"פ שג' ולא יזבחיו עוד את זבחהם לשעירים שאני ההם שהיו מקריבו קרבנות לשעירים ולכן לא נאמר את זבחהם שעירים אלא את זבחהם לשעירים וכאן נאמר ונשא השעיר עליו ונוסר וקרבן לא נעשה ממנו כלל ועיין בפרשה זו דף כ"ט ע"א . כי איש עמי הסדברה . פהו עמי עמי איש בני אדם שכרבה מתקיים יותר על ידו מנ"י אחר ויש בן אדם שמתקיים הקלות על ידו יותר מע"י איש אחר ובכל מקום שעניו וזאת הקללה שולטת רחמנא ליצול : כענין שאמר ילך אדם אפי' מאה דרכים ולא יפגע באדם שהוא רע עין אף באן ושלח אותו ונ"י שצרכי ליקח איש המוכן לכך והכהן גדול ידע איזה איש ההוא שמוכן לכך וסימן א' ממנו הוא עינו אחד היה יותר גדול מחבריו ושאר עניינים ואחר דאיש אמר כך ימותו וגו' ועיין כל זה בפרשה זו דף כ"ט עמוד א' עמוד ב' :

והיתה

רנס וגומר העניו את נפשותיכם נפשותיכם קאמר לפי שישראל נמצא' לפני המלך ותכרך רחיה בחשבת' של ישראל לקב"ה להדבק בו כדי שיכפר להם חטאם ולכן מי שאיננו דושה בתשיעי ומתענג נפשו באכילה ושתיה נמצא כאלו התענה חשיעי ועשירי כי האכילה הוא עיני הנפש והתענית הוא עיני הגוף ולפי זה מה שכתוב אומר לענות הנפש זה אינו אלא לאכול ולשתות שהוא עיני הנפש ממש וכיו' בפרו' עצמו שהוא סוד עולם הכא שאין בו אכילה ושתיה הוא תענית הגוף ולפיכך אמר הכתוב נפשותיכם לשון רבים שני נפשות במשמע נפש הנשמה ונפש הגוף והיינו שאמר הכתוב ועיניהם את נפשותיכם כמשעה לחודש וגומר ופעם אחד אמר הכתוב אך בעשור לחודש אלא הוא כמו שפירשתי . כי ביום הזה . חיים הזה היה ליה לביטר אלא ביום הזה הווקא שבו נתגלה רצון המלך ית' לומר על כל עינות ישראל ועיין בפרשה זו דף ל"א עמוד ב' :

(אמר הכתוב אחרי שכל פרישת עיניו הוא על פירסור הנעלים לכן לא רציתי להעתיק פה)

פרשת קדושים

קדושים

הוא לא נאמר אלא קדושים תהיו . ההיו כמ"ש ואחס תהיו לי משלכת כהנים וגומר ופי' שיעסק בחזרה נטהר בה ואחר כך מתקדש וקדושת התורה עולה על כל הקדושות שבעולם . ועיין בפרשה זו דף ל"ז עמוד ב' :

איש

אמו וצביו תיראו וגומר . מהכתוב למעלה קדושים תהיו באדם להתקדש באשתו כאות מהם הוא יותר משוכה באותו קדושה הוי אומר מהנקבה

מהנקבה לכן נאמר איש אמו ואביו תיראו והקדים האם וחלה . ואת שבתותי השמר עוקלי זה לזה באחד . ואת שבתותי תשמרו אביו ואמו מזמני הנפש לאותו גוף הנודד מהם כשהם מזדוונים משבת לשבת . ואת שבתותי תשמרו לחזור לאותן שבתות רזונם בשבת כמ"ש לסרוסים אשר ישמרו את שבתותי שהם מסיפ' עצמם כל ימי החול וכמו ש משבת לשבת זה ש אשר ישמרו את שבתותי כמ"ש וצביו שמר את הרבר ועיין בפרשה זו דף ל' עמוד ב' .

אל

תפנו אל האלילים וגו' ומה להסכל בהם אסור כ"ש וכ"ש לעכסר וכאן בא הכתוב להזהיר לישראל בחיולה . כנגד לא יהיה לך אלהים אחרים על פני לא תעשה לך פסל . אני ה' אלהיכם . כנגד אנבי' אלהיך . איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו . כבוד את אביך ואת אמך . זכור את יום השבת לקרשו . לא תשבע בשמי לשקר כנגד . לא השא את שם י' אלהיך לשוא . לא תגנובו ולא תשקרו איש בעמיתו כנגד לא תנאף מות יוסה הנואף והנואפת . לא תעמוד על דם ריעיך . כנגד לא תרצח . ולכן כלל התורה נזכר בפרשה זו : בהחלה בעשרת הדברות נאמר אנבי וי' אלהיך . זכור את יום השבת . לא השא . לא תרצח . לא תנאף . לא תגנוב . כלשון יחוד וכאן בכללות התורה נאמר אני ה' אלהיכם . איש אמו ואביו תיראו . ואת שבתותי תשמרו . אל תפנו אל האלילים בלשון רבים ; והטעם שמיים שנבראו ישראל בעולם לא היו בלב ורצון אחד כאותו יום שעמדו תחת הדר סיני ולכן נאמ' להם הדברות בלשון יחיד ולאחר כך בשנפעו כהר סיני לא היו כל כך בלב ונפש כאחד ונתחלקו רדויעת ביניהם אזי נאמר להם המצות בלשון רבים ועיין זה בפרשה זו דף ל"ט עמוד א' :

לא

תעשוק את דועך וגומר ולא תלין פעולת שכיר למח אסור להלין פעולתו לפי שנאמר במקום אחר ביום ההוא שכו ולא חבא עליו השמש וגומר וזהו הכתוב שלא תעסף בשביל השכיר מהעולם קודם זמנך כמ"ש עד אשר לא תהשך השמש וגו' מכאן לפרנו עוד ענין אחר מי שמשלים לנפש העני בשכניו זמנו להסתלק מן העולם קב"ה משלים נפשו ונותן לו חיים ארוכים . לא תלין פעולה שכיר מי שנטל שכר העני כ כאלו נוטל את נפשו וכני ביחיהו המעיש נפשם הקב"ה משלם סדה כנגד כדה וכסמט נפשו מזה העולם ועיין בפרשה זו דף ל"ט עמוד א' עמוד ב' כזה הענין שהאריך בו מאוד מאוד וכן בענין ולפני עור לא תתן שכשל האריך בעניינו והאחר ממנו הוא מי שמורה ולא הניע להוראה עליו נאמר ולפני עור לא תתן כבשול וגומר .

מפני

שיבה תקום וגומר מפני שיבה . שיבה הורה שהם הקים שצריך לעמוד על רגליו מפני ספר תורה וכך היה עושה רב הסנוא סבא בשראה ספר תורה היה עומד מפניו . ואמר מפני שיבה תקום כשראה חומס והתורה עשה לו חידור ואמר וחדרה פני זקן .

מקור חבמה קדושים

כדמיון זה צריך אדם לעמוד לפני הלמודי הכמ"ל לפי שהם כמוריה עליונה ועוד מפני שיבה הקום . אזהרה לאדם קודם שיקרא ימים כקיום טוב בעולם וזהו הדור שלו שחזור בתשובה קודם שיקרא והיהו והורה פניו לקול ל לפני שיקרא יאמן שבה והיהו לאדם שחזור בתשובה בסוף ימיו ושלמה המלך צועק ואומר וזכור את כבודך ב ימי בהורותיך ועיין זה בסוף פרשה זו מענין זה :

פרשת אמור

אמור

אל הכתנים וניס' סמך אזהרה הכתנים לאזהרה קדושת ישראל שנ' ואיש או אשה ביהיה בהם פוב או ירעונינו וחזר והזהיר לכתנים אמור אל הכתנים ואמ"ל ללויים שנאמר ואל הלויים תרגו ואמרת כדי שיהיו כרים צדיקים שהורים ועיין בדיש פישתו מענין זה : אמור אל הכתנים . אמור כחש כמו שכל עבודה הכתנים בלחש אף כאן אזהרהם בלחש פעם אח' ושנים על קדושתם כדי שלא יטבאו שכל כי שמשמש כמקום קדוש צריך להיות נמצא קדוש בכלם . דא יטבא . לא יטבאו ה"ל אלא על כהן הגדול קאמר לא יטבא בלשון יחיד שהוא כהן הגדול מאתו ועיין בפרשה זו דף ס"ג עמוד א' :

שזר

או כשב או עז כי יולד נוס' . אדם כשנולד אין רוח חליון שרה עליו עד שנימול וכה יהיה ועולה למעלה בעסק התורה ואח"כ זוכה ליקח אשה וכולד בנים ומלמדו דרך המלך יה' ועי' זה נקרא הוא אדם שלם . אבל כשה מיד כשנולד שורה עליו היות מה שראוי לשרות עליו אח' קולן אמר כי יולד מיד כשנולד נקראת הכהמה שני או עז משא"כ כאדם שאינו נקרא מיד אדם שלם . והיה שבעת ימים החת אמו כדי שיעבור עליו השבת ונס' כדי שיתכשר הולד דהוא מזהם שלו ועיין מזה בפ"ה ז' דף מ"ז עמוד ג' :

שזר

אויש אותו ואת בנו . כתנומו לה ולכרה שהבן הולך אחר האם ויא אחי האב . לא תשחטו ביום אחד . לפה . אם משום צער וענומה נפש של הכהמה נשחט כל א' בבית מיוחד וזה עתה ולא"כ השנית אבל הענין הוא שישראלים בני החמנים ובכרה שאדם מורד מורדים לנואם יתפרך האדם להיות אכזי כענין זה יעורר על ודן אכזוי עליו מלמעלה הולכן הזהירה התורה בזה (ועיין מזה בפרשה זו דף מ"ד עמוד ד') :

וספרתם

לכסני' . כשעה שיצאו ישראל מצרים היו צריכי' לספר עצמם מוזהמתם הסאא שהיה בהם כמזרים כדי שיהיו סהורים לקבל התורה מהר סיני ע"י משה רבינו עליו השלום ולפי שהיו כנועלים משומעת מצרים היו צריכי' שרה באשה הסתהרת לבעלה . וכמי שאשה הסתהרת לבעלה צריכה לספור שבעה ימים כמי' וספרה לה שבעה ימים אף כאן צריכים הם לספור שבעה שבועות לשהר עצמם יקבית התורה

מקור חבמה אמור

התורה ומי שאינו סופר כפירת חמשים אינו נקרא סהור . (ועיין מזה בפרשה זו דף ס"ג עמוד ג') :

אז

בעשור לחודש ונו' . אך למעשי מאו אלא למעש שבעשור הולך דוקא הענין ולא בענין אלהרולכן אמר אך בעשור ולא אך עשור אלא בעשור דוקא הורה הרבי . אכל מכל מקום יקשה הרי מצינו אך ביום הראשון השביתו שאור מבתוכם ושנינו אך חליק . חציו אסור באכילה חמין וחציו מותר . אף כאן אף בעשור לחודש נאמר שחציו אסור במלאכה וחציו מותר במלאכה . אבל באמת הוא אך בעשור הוא לחק ירענין עיניו שנאמר בו ועניתם את נפשותיכם שיעקר עיניו ההענית לא נמצא אלא מחזי היום ומעלה אבל קודם חצי היום אין שייך כאן שום ענין כלל כי עדיין לא הגיע זמן הפעולה וא"כ אך בעשור שהוא חליק קאי אע"פ נפש כאמור ועיין מזה בפרשת אמור דף ל"א עמוד ד' :

ויקוב

בן האשה הישראלית ונוסר . בן האשה כיון שכא המצוי על שלומית בחצי הלילה ובעלה של שלומית הרגיש בדבר אז פירש מאשתו שלומית ולקח אשה אחרת והליד בן ואחריו בן נקרא איש ישראל והשני נקרא בן השרארה והיו מתקוששים כאח' אלו שני הבנים והג' לו האחר כן כי הוא ושכניו המצוי נהרג בשם המפורש כמי' הלהינני אחי אומר שבשם המפורש משה הנהיגו ולכן העז איש הרוח בדיבים קשים ויקוב בן ראשה ונוסר . וביאו אורחאל משה . לפה אל משה לפי שזמרה וזה נגע ב"ש על שרנג לאכיו המצוי בשם המפורש ולכן ויבאו אותו אל משה פירוש תחתיו במשטר ונפל האב יתכן ביד משה (ועיין מזה בפ"ה ז' דף ס"ג עמוד א') :

ואל

בני ישראל הדבר לאמר איש ונוסר . כי יקלל אלקיו כהוב לפי שמקלל אלהיו סתם ואין אנו יודעים מי הוא אלהו או אחד מן השמים שיכערה או איזה כוכב או מנהיגי עולם . אבל מכל מקום הנשא חסאו לפי שמקלל רשמי הקדוש כיון הוא אבל מיתה אינו חייב שמה כוונתו לכנוס כאמונה הקדושה אבל ונקב"ה שפרש וכרוי לסרוך בהקדוש כיון הוא אזי מות יוסת (ועיין זה ג"ס בן שם) :

פרשת בהר

והתנחלתם

איהם לבניכם ונו' . לעולם בהם העבדו והם מצד חס שניה עריות שנ' עליו אדור כנען עכר עבדים והיו לאחיו ואע"פ שהיה אחי שם יעקר

ועבר לא היה עניו כמותם משעם המבאר באריות בפרשה זו דף נ"ב ע"ב :
לוי בני ישראל עבדים וגו' מצוה זו לעבוד בכל מיני עבודה במקדש ולחון במקדש
במקדש בכל אותן עבודות שנקרא עבודה בהפלה לעסוק במצות התורה שהכל
נקרא עבודה בעבור העוסק ומטריח בשביל אדוניו ככל מה שהוא צריך לפי ישראל נקראים לו
עבדים כמ"ש כי לוי בני ישראל עבדים עבדי הם ולא עבדים לעבדים ובשני שמות ישראל
נקראים להקב"ה בן עבר . עבר כמבואר . וכן כשהוא מטריח עצמו לידע כל דרכי ית'
כדרך פיש אוי נקרא בן כבן בית זה שהוא מחפש בכל הדרי אביו המלך כך זה מחפש בכל גנו
סודותיו ית' לעבדו כלבב שלם (ועיין מזה בפרשה זו דף נ"ב ע"ג) :

פרשת בחקותי

אם בחקותי הלכתי וגו' מאי ועשייתם אותם אלא כביכול כאלו הם תקנו וישו ייחד
העליון להיות מתוקן שם הקדושים להאיר שפע אורו בכל העולמות ועיין זה
בפרשת דף נ"ה ע"ג :
בנתתי ונתתי משכני כהנכם זהו השיב"ה . משכני משכון שלי כהנכם שאור
עמכם אע"ג שישראל עתה בגלות ס"ס משכנו של הקב"ה עמכם . ולכן
ולא תגעל נפשי אהכם (ועיין מזה נ"כ שם דף נ"ו ע"א) :
גם זאת כהיות וגו' . לא מאסתים ולא נעלתם לבלותם . לא הכרתים ולא
הרתמים לבלותם ה"ל אלא מי ששינא לאחר מאוס הוא עליו וסנועל הוא לפניו
אבל כאן לא מאסתים ולא נעלתים לפי שחביבות הנפש ביניה' שהיא השכינה וזהו ש"לבלותם
חסריו יהא מלשון בלה המקוששת ויעלת חן :

אבלה ספר זיקרא

פרשת במדבר

וידבר ה' אל משה וגו' אם באהל מעור למה נאמר במדבר סיני אלא במדבר
סיני למתן תורה ובאהל מעור למשכן וזה נתלה הריכוז לשם בשל
(ועיין שם ביו"ט פרשה זו דף נ"ז ע"א) :
פחנה יהודה מזהה וגו' . בהר סיני כומן מתן תורה נעשה יהודה מושל
ושליש במלכות שני יהודה עור רר עס אל . ועם קדושים נאמן . פאי ועם
קדושים נאמן בשאמר הקב"ה לישראל ואהם חתיו לי סמלכת כהנים וגוי קדוש נאמן היה יהודה
לקבל המלוכה והתחיל השכינה להאיר באור העליון לכל צד (ועיין מזה בפרשת יתרו
דף ל"ח עמוד ג') :

ויטה

וימת נדב וגו' ובגנים לא היו להם וגו' . פי' למה סתולפי שבנים לא היו להם
שלא היו נשואים לכן מהו כי כל מי שאינו נשוי אסור לחקיריב במזכה כי אז אינו נקרא
אדם שלם להיות בשלימות מדרגות העליונות ועיין מזה דף כ"ו ע"ב בפרשת אחרי מות ע"ש :

פרשת נשא

מבן שלשים שנה ומעלה וגו' . מצוה זו להיות הלויים כשודרים במקדש בניעמות
ומתיקות גדול למתק דין העליון ולכן נאמר וסבן . חמשים שנה ישוב מצבא
העבודה שאז קולו אינו נעים כל כך כשאר חביריו הלויים אזי מעבירי' אותו מצבא העבודה
שלמעלה שעומדי' לנגן ולשירר לכבוד הש"י ומכאן למדנו לשלוח ציבור שאין קולו נעי' שיכול'
להעבירו (ועיין מזה בפרשת ויחי דף ק"ב ע"א) :

והביא

האיש את אשתו אל הכהן . לשאל אהיה אם היא נהנתה עצמה לבדוק
אם לאו ושאל אהיה כך פעם ושנים וכשהוא הסכים לכך אזי עשה הכהן
ככל הרשום בכתב אמת היתה נמצאת שהור' היו אבותי' הרחמים שוקעים ואותיות הדין בולטים
לא היתה נמצאת שהורה אזי היו אותיות הדין שוקעים : ואותיות הרחמים בולטים . כדמיון
זה עשה משה לכל ישראל במרה כשיצאו מסצרים שנאמר ויבאו כרתה ולא יכלו לשתות המים
כי מרים הם שנתן להם לשתות מי מרים המאורים לפי שכל המצויים היו אמרים שכל בני
ישראל שיצאו מסצרים הם מהמצויים שבאו על נשותיהם של ישראל והיו כמה בישראל שהיו
ה שרים לנשותיהם בכך וכן הנשים חשדו לאנשיהם שנמצאו בנשוי מצריים ככן אמר הקדוש
ברוך הוא למשה . משה חבדוק את כלם כמי המרים ולא יחיה נשאר לעז על בניו ואז שם
שם לו הקומשפט ושם נסחו והכתוב מעיד עליהם כאומר . שבט ית' עדות לישראל בענין
הראובני . השלעוני . וכן כלם ראש וסוף ההיכה הם ית' לעדות שלא נמצאו במצריים
וכן כאן בודק הכהן במים את הסוטה ובשם הקדוש (ועיין מזה בפרשה זו
דף ס' עמוד ב') :

דבר

אל אהרן וגו' כה חבירו וגו' . כה חבירו . בלשון הקדוש . כה חבירו
ביראה . כה חבירו כענוה . אמור להם . אמרו או האמרו לא כתיב
להוציא שמשרכו הפריצי' שאין מפרסמים הדבר כל כך אלא אמור סהם . אמור להם . זכו .
להם . לא זכו אמור סהם . אביר בנימטריא רס"ח חסר אהה כנגד רס"ח איבויים שכאדם
ותולים כלם להתכרך בהוצאות הכהן את הכיכה ספיו שהוא ששלים לרס"ח ועי' זה נתברכו
בל הרס' האיכרם כלם כאחד . להם' לכלול בכריכה זו עליונים והחתונים (ועיין כל זה דף
ס"ט ע"ג בפרשה זו וכדף ע"א) .

ושמו

את שמיו וגו' . מהו ושמו את שמיו כמ"ש ושמו אותם איש איש על עבודתו
ועל משאו להקן הכל על מקומו בכריכה זו עליוני' ותחתונים ואם הם עושי'
כן אזי נאני אברכס לכהנים כמ"ש ואכרכה סברך ולכן נאמר ושמו ולא נאמר יאמרו או יזכרו
וגל כהן

מיקוד הנמה צשא

הכל כחן שאין הקהל אוהבי' לו אזי אסור לו לעלות לרוכן ומעשה היה ככהן אחד שהיה שונא לכל הקהל ועלה לרוכן וקודם שהשלים נעשה גל עצמות לפי שלא כורך הקהל באהבה וחבה ועמר אחר תחתיו והשלים הדוכן וניהקן יום ההוא בשלימותו ובכל זמן צריך ככהן לכרך בעין יפה כמ"ש שוב עין הוא יבורך ועיין מזה דף ע' בפרשה זו עמוד ב'

ויהי

ביום בלח משה * כלח בתיב חסר וי' ביום שנכנסה כלה לחופה ורצח לומר ביום שנכנסה השכינה מקושטת באורות עליונים למשכן איך כתיב בלח משה כי משה נסתלק ופירש מאשתו ונתעסק בשכינה ועיין מזה בפרשה זו דף ע' עמוד ד' ובפרשה ויקרא דף א' עמוד ג'

ויקריבו

הנשיאים ונומר * ואלמלא לא הקריבו הנשיאים קרבנם לא היה העולם יכול להתקיים לפני שנים עשר נשיאים של ישמעאל שנאמר בהם שנים עשר נשיאים לאומות משה קריבו הנשיאים לקחו ממסלת שנים עשר נשיאים בני ישמעאל ומסלת בלם ולכן נשא אחר ליום * אליהם ששים * עהודים ששים * כמ"ש ששים נבורים סביב לה מצד חוקף רין העליון * כל אחת עשרה זהב * הוא יזוע ועיין מזה בסוף פרשה זו דף ע' ע"ד

פרשת בהעלותך

בהעלותך

את הנירות ונו' * אע"פ שמעשה הסגורה ועניינה כבר הוזכר למעלה מכל מקום הרי וכהנה כאן כיון שהזכיר הקרב' הנשיאים היאך הכל ניתוקן למעלה על ידם חזר והזכיר מעשה הסגורה ועניינה שניתקן על ידי אהרן לבד * ועיין מזה בפרשה זו דף ע"ב ע"ג

קח

את הלויים ונומר * וכו' תעשה ונו' ופי' שהלויים הם מצד הדין וא"כ שערותיהם הם מושכים הדין מלמעלה כי כל שער הוא חלול כמו צינור ועומדים זקופים למעלה להיות האדם מקושר למעלה ומוטך כחו משם ואם כן לפי שהלויים הם מצד הדין אם כן כל זמן שמתרבים שערותיו מתרבים משיכות הדין מלמעלה בעולם לכן נזירת הבתוב הוא להעביר הקר על כל בשרם למעט הדין מן העולם ועיין מזה גם כן שם עמוד ג'

או

בדרך יחוקה * זהו אחר מעשרה נקודות שהם נקודים בתורה וכל אחד בא לרמוז דברא * או בדרך חוקה שהוא רחוק מהדרך אשר ישראל אהוי' בו ששים את עצמו עד שישמאוהו למעלה והכי קאמר קרא כי יהיה שמה לנפש אבל לא שימאוהו למעלה שיהיה כוחק מנבול הקדושה או בדרך החוקה ששימאוהו למעלה ונתרחק מנבול הקדוש ואינו בדרך הקדושה אשר ישראל בתוכה וכאשר ירצו להקן עצמם ולשהר אזי יעשופסחם בחודש השני ועיין מזה בפרשה זו דף ע"ג ע"ד

יחיד בנסיו

מיקוד הנמה בהעלותך בה

ויהי

בנסוע הארון ונומר * למה שנינו ג' הפוכים בתחילה וכנסו אבל השעם שהקבל נראה חיבתו לישראל שאינו מוזן שכניו יהי ברכך כהם והנה הנו' דומה על השכינה שהיא סמך רוח הנופלת ולכן לא נזכר ג' באשרי כארץ בנסכת ברכות וכשישראל נסעו אזי ארון ברית ה' הלך לפניהם והשכינה עליו והפכה פניה לישראל לשומרים בכל דרכיהם ולולי זה לא היה להם קיום חו' לעולם * וכל זמן שנפשו הפכה פניה לישר כאילה זו שהופכת פניה לאחוריה בעת הליכה אף כן השכינה לישראל וכשהארון היה חונה על מקומו וישראל לרגליהם אזי הפכה השכינה פניה מישראל קצת ושרדה על הארון עד שהגיע הזמן שיסעו ישראל ממקום חנייתם וכל זה ח"ו עד אח"כ יסתיחו ישראל כמ"ש ולוי העם כמתאוננים ונו' * ועיין בפרשה זו דף ע"ד עמוד ב'

והמז

כזרע גו' ונו' לקיים דרע ובחנת בארץ כמ"ש ג' נדוד יגודנומה וזעושל * שם ג' דלקחו חלקיהם לפני עבר הדרך קודם שכאו לארץ אף כן המז' ידד לישראל חוץ לארץ לפני עבר הדרך וזהו כמ"ש וזע ג' פמש ועיין זה גם כן שם עמוד ג'

ואם

ככת את עושה לו * אמר בלשון נקבה לפי שהיה מהנבר כח הדין והתחיל לשלוש המיתה בשולם שעליה נאמר רגליה יורדו * סוף ולכן אמר משה דרגני נא הרוג מיד ואמרה * אל משה אספה לי שכעים איש ונומר אמר הקבלה אהה מבקש מיתה בכל פעם הנה אצלת' מן הרוח ונו' ואז ירע משה שהוא ימות ולא יבנוס לארץ שהדי אלוה' ומידר ניבאו על זה ומנאן למרנו * שלא יקלל אדם את עצמו שהרי כמה מלאכים ממונים ממהיני' על ענין כזו כשהארם מקלל את עצמו וכן כאן משה לא בא לירי ענין זה אלא ע"י שקילל את עצמו ולכן במלאכת המסך לא הוזכר משה כאשר חזר אהרן והנשיאים לחנכת הכזב לפי שאמ' ואם אין מחני נא מספרך נענש בזה שלא החזר בפרשת המסך ונמחה ששם וכן דוד המלך עליו השלום אמר על זה אמרתי אשמרה דרכי מוש' כל שאני אשמרה לפי מחסום בעוד דשע לנגדי בעוד שאהיה כמותה הפסתיך לענת אמן על קללות עצמי עומד לנגדי להרע לי אשים מחסום לפי שלא לקלל את עצמי ומשה לא היה נזיר בזה ואמר דרגני נא הרוג וכן מחני נא מספרך תוסי' ולכן נענש על זה ובפרש' שנתה היה קללתו בשביל עצמו שלא היה רוצה לשאת כל משא העם עליו לכן נתקבל קללתו למעלה ונענש * אכן בזמן שאמר מהני נא תומר היה קללתו בשביל כל ישראל שהיה מתפלל בשבילם על מעשה מעגל לא נענש כמיתה אבל מכל מקום קללתו לא חזר ריקם שנמחה בפרשת המסך כאמר * ולכן נשארו אלוה' זמידו במחנה ואמר משה יאסף והושיע כנסים לארץ ובשכיל זה בא והושיע למשה ואמר לו הרכב ההוא ואמר אדוני משה כלאם תהיה מונע דברים אלו מפייהם שלא יבאו כך * כלאם * כמ"ש ויכלא העם מהביא * זיכלא חנשם מן השמים פניעה ממש ומשה

א ל 7 א ז

א

מקור הכמה בהעלותך

לא ביקש לכונעם מלדבר ואמר הטקנא אתה ליונומר ועיין כל זה דף ע"ד עמוד ג' בפרשה זו :

פרשת שלח לך

שלח

לך ונומר לך להנאתך שמשך ידע מכאן ואילך שלא יכנסו לארץ אמר לנהקב"ה שלח כשבילך כדו שחודע מעלת הארץ וכל עניינה ובין שבאו השלוחים ולא הגידו לו כראוי אז לא שלח לך אחר כך עד שהקדוש ב"ה הראה לו את הארץ כלו כמו שנאמר עלה אל הר העברים ונומר ונאמר ויראהו ה' את כל הארץ ועיין בפרשה זו דף ע"ה ע"ב :

ירשתה

אז הם משהונו' כלם אנשים חסוכים היו באותו שעה וראשי ישראל היו ולקחו עצה רעה לעצמם והפעם היה שאמרו בלכם אם יכנסו ישראל לארץ אז יעבירנו משה מההרדה שלנו ויעמוד אנשים אחרים תחתינו מיטב שישבי תשובה והוננת לנו כי השררה לא נתן לנו כי אם במדבר ולא בארץ ישראל ועז נענשו ועיין דף ע"ו עמוד א'

ויקרא

משה להושיע ונו' וכי התחיל קראתו הושיע נהרי נאמר ככר ויאמר משה אל יהושיע • יהושיע בן נון נער • ויחלוש יהושיע • אלא אמר ליה משה ל'ה יושיעך ולא שקראתו בשם חדש שיהיה משמע שמתחלה היה נקרא הושיע וזאתו כי אם כתחלה היה גם כן נקרא יהושיע אך עתה אמר דרך תפלה השם ל'ה יושיע ועיין זה גם כן שם

ויעלו

כנגב יבואו עד חברון • ויבואו הנה ליה למימר • אלא השכינה הלכה שם ביהושיע לבשר אל האכות במערה שהגיע הזמן להכניס בנייהם לארץ אשר נשבע להם הקב"ה וזהו יבוא עד חברון ועיין זה גם כן שם עמוד ב' ושם אחימן ששיתלמי אלו הם שצאו מאותן נפילים הקדוש ברוך הוא בארץ עזא ועזאל ולקחו מבנות הארץ נמו שנאמר ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו ויצאו אלו הענקים מהם כמ"ש המה הגיבורים אשר מעולם אנשי השם • אנשי היסם אחימן ששית ותלמי עיין זה גם כן שם

ויבואו

עו כחלאשכול ונומר • כרתו אותה אשכול וכאו להסירו משם לא היו יבולו' באו כלב ויהושיע ולקחוהו והעלוהו על ידוהם זש"ה וישארוהו כמנום נשנים • בשנים נצחון שנים יהושיע וכלב לכד • זמורה על מה לקחו זמורה • אלא אשכול היה תולה בו וכל זמן שהאשכול היה מחובר בו נקרא זמורה לאח • כך קראוהו פוט שנאמר בישארוהו כמנום מי היו הגושאים אזהם חידועים שברו • מכאן ידעו יהושיע וכלב שהם ראויים לכנס לארץ ולהיות להם חלק ונחלה • עמד כלב אצל הפרי ואמר פרי פרי אם בשבילך אנו נהרנים מיד הקיל את עצמו ונתנו

מקור הכמה שלח בו

ונאנו להם • וכשהגיעו לענקים היו עושים משה של משה לפנים והיו ניצולים מהם ומגלן שנחן להם משה את משהו שנאמר ויאמר אליה' עלו זה כנגב נאמר כאן עלו זה ונאמר שם זאת המטה הזה תומר ובשבילו היו ניצולים • וישלשה שמות לאלו ענקים • נפילים • ענקים • רפאים • נפילים נקראים בתחלה כשהפילים הקב"ה מקדושתם לאח"כ כשנהחברו בכנות בני אדם והולידו מהם נקראו ענקים לאחר כך בשמותי משוטטים בזה העולם ועושים רפים מעולם העליון נקראו או רפאים והם היו מאריכים ימים וכשהם נחלישים נחליש חצי הגוף שלהם והחצי השני עומד בקיומם ובריאותם ובין שחציה הגוף שלהם מת אזי היו לוקחים עשב מעשבי השדה וסליל לפיהם ומתים ולפי שהם מחלישים ורפים את עצמם נקראו רפאים ועיין כל זה דף ע"ו ע"א בפרשה זו :

ויספרו

לו ויאמרו ונו' • ויגידו לא נאמר אלא ויספרו שכל אחד למד רבה כתיב בפני עצמו ויספר לפשה :

ויאמר

ו' אל משה דבר ונו' • נאמר כאן לרווחהם ונאמר בשבת לעשות את השבת לרווחהם לדרתם חסר כתיב לפני שק"ש נמצא בדירתו של אדם חוץ מפרשת ציציה שחסר משם וכמה נשלם אלא כשהאדם מחושף כציציה ויוצא בו לפתה כיתו ודירתו שלם והקב"ה שומח בו והכלאך מת זו משם וניצול האדם מכל נגע והיוק ומכל משחית והיינו לדרתם בשביל דירתם שיהיה שם שלם וניצל מכל נגע והיוק מגלן משה שנאמר סוזות מאותיותיו משמע זו מ"ת שלא ניתן רשות למשחית לחבל וזו מפתחו • ובשבת נאמר לדרתם כיון שקדש היום דירתם של ישראל צריך להיות בני דלוק ושלחן ערוך ודירתו מתוקן בדירת חתן לקבל בו הכלה וסי היא הכלה • שבת המלכה • ולעולם אין מכניסין אותה אלא בדירת מתוקנת ושלחן ערוך • ונר דלוק כפני הראוי לה ועל זה נאמר לעשות את השבת • ולמה • לדרתם • להכניס בה כלה קדושה לריהם להיות כתיבם משעה שקדש היום ואם כלה זו באה ואנה מוצאת דירה מתוקנת ושלחן ערוך • ונר דלוק כלה זו אומרת אין דירה זו מישראל בנינו ובין בני ישראל • כתיב אין דירתו לקדושה ולכן צריך היצר קדושה לדירת ישראל • אמר רבי נהוראי פעיר אני על מי שיצא מפתח ביתו בעיטוף מצוה והפליק בראשו מוכנת השכינה עליו ושני סלאבים עומדים אחד מימינו ואחד משמאלו ומלוחים אותו עד בית הכנסה ומכריזין אותו • ומקשרג אחד שהוא עומד לפני הפתח של אדם הולך אחרתם ועונה בעל כרחו אמן ועיין כל זה בפרשה זו דף פ"ג עמוד ג'

פרשת קרח

ויקה

קרחונו' מה לקח • לקח חלק דע לעצמו שכל מי שהורף אחר מה שאינו שלו כוונתו כ' מסנו ולא עוד אלא אפ"מ שיש לו נאכד מסנו וכן קרח ביקש הכהונה נאכד מסנו גם מה שהיה לו והכהונה לא השיג ועיין בפרשה זו דף פ"ד עמוד ג' • ז ב ב ז ו יאמר

ויאמר

משה אר אהרן קח את המחתה ונוס' / אין לך דבר חביב לפני הקב"ה
כמעשה הקסרות וכייהו' כיות לבני אדם המעיני' וקור' בכל יום מעשה
הקסרת הם ניצולים מכל כישופים שבועולם ובכל פנקים והרהורים רעים וממות ואין הקלופת
הצונ' יכולה לשלוט בו ועל כן צריך שיכוין בו - (ועיין מזה בפרשת וקהל דף צ"א ע"ר) .

פרשת הקת

יעש

משה כאשר צוה הומו' / לפי שאהרן היה חביב לעם יותר מכלם העלות
לדור ההר לעיני כל העדה ולא יאמרו שמשה נבכוהו . אלא משה המשיכוהו
בזכרים למעלה לעיניו בלי העדה ער שעלו למעלה לכל ישראל היו רואים נשעה שהפשיט משה
לבושו של אהרן והליבושם לאלעזר ולמה הליבושו משה ולא אהרן עצמו אלא משה הליבוש
לאהרן לכושים אלו כשעלה לכהנה שנ' וילבש את אהרן את המעיל ונוס' / לכן עתה הפשיט
כשה מלבושים ההם ממנו . וכמה יא מהמעלה לחן ושכינתו ית' נכנסה לפניו והיקן לו
משה ומנורה ומשלוח נתן לו סאותו המנורה שהדליק אהרן בכל יום שני פעמים ויורד למטה
וכל ישראל ראו לאהרן ונורת המנורה היו חלקים . והמשה יצא ונכנס וענן צהר עמד עליו
ואז ידעו ישראל שאהרן מה הוא שנסחלקי ענני הכבוד שהיו כוכב אהרן נמ"ש וירצו בר העדה
כי יצונו ועיין כל זה בפרשת ודף פ' ועד :

וידבר

העם כאלהים וכמשה ונוס' / כתרגומו ועם משה נצו למה העליחנו כו'
שהיו מהקוסטי' עמו ועמו כל הפנים שמים לכן הזמין הקב"ה להם נרש'
השרפים כאשר נכנס האש ליהם ונפלים ממים (ועיין זה בדף פ"ח עמוד
א' בפרשת וז) :

ויעש

משה נחש נחושת / הקב"ה לא אפר לו אלא עשה לך שרף ורוא עשה נחש
נחושת שהוא ידע שעוקי שלם הוא נחש הקדמוני וישימהו על הנם / מאז
על הנם על אותו דימות של מעלה שהנחש הקדמוני הוא מקור אל לשון הוע לכן ישראל
שחשאו עתה בלשון הרע עשה להם נחש נחושת הרובו על ענין זה (ועיין מזה בפרשת
הרוב דף כ"ד ע"ד) :

על כן

יאמר כספר ונו' / ולא מצינו שום ספר שיהיה נקרא מלחמות ה' באותו
זמן אלא כל שילחם במלחמתה של תורה וזכה להרבות שלום ואהבה
כסוף דבריו . כל מלחמות התורה שלום ואהבה כסופה והיינו שנ' אה ורב כסופה / אהבה
כסופה / אבל שאר מלחמות שבועולם הם קטשה וחורבה והיינו את ורב כסופה / ורב
כמ"ש לעיקרה שתי בנות הב' : כסופה / בסוף המדריגות כענין שנ' רגליה יודדות
מות ועיין מזה בפרשת בשלח דף כ"ה ע"ב :

חבלת פרשת הקת

וירא בלק

פרשת בלק

וירא

בלק בן צפור ונו' / ראה בחכמת הכישוף / בן צפור טכנאוי היה בצפון
אחד היה מכשנש בעשבים ומפרכו באויר היה עושה מעשים ויוחס להשים
ואותו ציפור היה בא ועשב בכו והיה מצפץ לפניו והכניסוהו בכליוב אחד והיה מקטיר קטרת
לפניו והוא הודיע לו כמה ענינים וחמיר היה פורח אל גילוי עיני' / והודיע לו ענינים והיה בא
והניד לו הכל . יום אחר עשה מעשו ככשופיו ופירח הצפור ממנו והיה מתעכב ורא בא היה
מצטער בעצמו עד שראה שלהבת אחר של אש היה שם אחרו ושרף כנפיו אז ראה מה שראה
וירא מפני ישראל ולכן היה נקרא בן צפור וראה מה שאי אפשר לאדם אחר לראות ולהשיג
ועיין זה באריות בפ"ה דף פ"ח ע"ב .

וירא

מואב מפני העסנו' / כשעה שהחריבו ישראל את סיחון עבר כרוז במלכות
שמים האספרי יכורים ושלטונים על שאר אומות והראו האדן נחרכ מלכות
האמורי באותו שעה נחאספו כל שרי שבעה אומות ובקשו לחזור המלכות ליושנה כיון שראו
תוקפנו של משה חזית לאחורם ושה על כן יאמרו המושלים באו חשבון השליטונים ומושלים
עליהם משבעה אומות אמרו פי הוא זה שמהיכו . תבנה והכונן ככה חלה . והחזור
המלכות ליושנה . כיון שראו שלהבת המלכות והוקפו של משה אמרו כי אש יצאה מחשבון
להבת מקרית סיחון כיון שאמר מחשבון יכה אפר מקרית סיחון שהרי קרית סיחון השבון היה
שנאמר כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי אלא שלהבת של מלכות שמים יצא והחריב הכל
בשע' שאמרו תבנה ותכונן עיר סיחון סמם ולא אמרו חשבון שחשבו שבטבול זה יבנה למושב
האמורי ואז השיבו ואמרו אין אני יכולי' לפי שכל הורכים ונתילות עליונים סתומים ככה והוקף
רב העליון שיהם . אמרו אם נחזור ונאמר השבון שיבנה הרי אש יצאה מחשבון / אם
נחזור ונאמר סתם קרית סיחון הרי להבת מקרית סיחון בודאי כיון שאותו שלהבת אש הוא שם
שרה עליו אין מי שיפול להחזיר' ליושנ' כבען ואילך / אין לך מוצב שהרי אותו שהנין עיניך
הוא נשכר ואז ויגר מואב מפני העס מאוד / מצי מאוד / יותר ממות / כירב הוא
שישראל הוא עתה רב במקום עשו שנאמר / כו רב יעבוד צעיר ורב נעשה קטן שנאמר הנה קטן
נתחף כנייה וישראל היו אנרי' / את כל אשר עשה מאתה כל ליבות למעלה ולמטה
למעלה שהפילו שמים ושילטונו' שלמעלה משבעה אומות / ולמטה שהפילו שמים / שונים
ש"מטה ועיין כל זה ג' כשם ע"ב .

וישלח

מלאכים וגו' הנה עם יצא ונו' / כאן יש כח העבות כנגד כח מדריגות
כישוף קסמים של הצפור / פחורה' שם מקום היה נמ' שפתור ארס
נבחים לקללך ולמה נקרא כך על שם שנ' הערכלי לנג' שלחן . והטירחן היה מסודר שם בכל
יום שבת מסדרי לפני וזאת השוא' / שלחן באכלה ושתיה ועושים כישופים ובקטרים לפני
השלחן ומהאש' שם כל היותות חיצוניות וסודיעים לו מה שהוא מכקש והיו קטמ' על אוונו
שיחן וכן נקרא שם הסקנים ההוא פחורה ועיין שם דף פ"ט ע"ב :

ועתה

מקור חכמה בלק

ועתה

לכה ארה וגו' פאי ועתה אלץ בלק ראה שיפול מישראל איה עם בזמן קיוב אמר ועתה עתה השעה עומדת לי ולא לאחר זמן לכה לך אלל מאי לכה אמר נדור עמיני להשיבני שנקראת לכה כמשיכה אמר ה' ונסור ועתה לכה נעשה מלחמה באותו כה' ועתה כמוועתה לשלל מואב ועיין והגם כן שם דף צ"ב עמוד ב' :

כר

עצום הוא סמנו וכי עד עתה ריבן לחמו עמו מלחמה ונצחוהו שאמר כי עצום הוא סמנו אלא בלק חכם היה וראה מרחוק רוד הסלך שיבוא מרות המואביה ניכור חזק באריה ומנצח מלחמות גדולות למואב ועשה אותם תחת הגליו לכן אמר עצום הוא סמנו ועיין והג' ב' שם :

ירשבו

שירי מואב וגו' ושירי מדין הלכו לדרכס ולא רצו להמתין שם והעיכוב שעיצבו שם שירי מואב נרם להם טובה שנישאר שם ואותן שירי מדין נרם להם רעה בשביל שהלכו והטעם ששירי מואב מיד כששמעו שאמר בלעם כאשר ידבר ה' היו חוששי לבבונות ושירי מדין לא חששו כלום והלכו להם באותו לילה היה בלעם עושה כישופים ולהשלישות והמשיך עליו רוח חזק וצווי מיד ויבא אלהים אל בלעם ונימ' מין אחד שאל את ר' אלעזר ראה אני שמעתי ויתרה היה לבלעם ונתר ממשה שאלו במשה נאמר ויקרא אל משה שקראוהו שיבוא אליו ובבלעם מצינו שב' חבא אלהים אל בלעם שהוא עצמו בא אליו ולא קראוהו אליו והשיב לו רדך סשל משל למלך שיושב בהיכלו על כסאו בתוך כך בא מצורע אחד ודופק על הפתח אומר המלך מי הוא שדופק על הפתח משיבו לו מצורע אחד אומר המלך ידע אני שלא ישנת המצורע הזה בערכו אם לא שיבוא בני ויקרב אליו מוטב שאיך אני בעצמי ואנס בו שילך ויהיה ורבו מהיכל בני ולא ישמא אתו הקדוש המלך ואומר לו אתה מצורע מנע רגליך מדרך זה ואם לאו שוכע אני שבועה שאחזקך לחתיכות לאפוקי אוהבו של מלך קווא אלתי בעצמי טוב הדבה דסקרביהו להיכלו אף כן בלעם הוא שמא כמצורע ומרוחק מכני צרם קרא לשער המלך ית' שמע המלך ית' ואמר לא יכנס שמא ומצורע זה בנכולו אני צריך לנס לו כדי שירחק ספה שלא יקרב לשער היכל בני שחוא זרע ישראל וישפארוהו ואומה לו לא חלף עמהם ולא האור את העם כי ברוך הוא לא תקרב לבני הן לשוב הן לרע אבל במשה כתיב ויקרא אל משה קול המלך ולא שליח אחד מאהל מועד מהיכל הקדוש שכנתו ית' ועיין כל זה בדרך צ"ג ע"א ע"ב :

פרשת פנחס

פנחס

בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו' בן בן למה לי אלא בשעה שקינא פנחס על ברית קודש ונכנס בהוד כמה חילולת העלה הנאיף ונאפ' על הרוכת לעיני כל ישראל וכו' אלו ראשי גייסות ששבט שמעון להורנו ופרחה נשמתו ומיד שני נשמות של נדב ואבירו שלא היה להם בטה לחלב נכנסו בפנחס ואח"כ חזר נשמתו אליו וא"כ רוח פנחס

מקור חכמה פנחס בח

פנחס באוהו פעם שני נשמות סבני אהרן והיינו בן אלעזר בן אהרן הכהן ועיין בפרשה זו דף צ"ט עמוד ב' :

ושם

איש ישראל המוכה וגו' ולא הזכיר פנחס חכמה לפי שגנאי הוא לו כהן שהרג את הנפש פסול לעבודה לכן לא רצה להזכירו וזולת זה לא היה פנחס ראוי לכהונה גדולה וכן ושם האשה וגו' ועיין גם זה שם דף ק"ד ע"ג ופנחס נחלבש כפחד יצחק להשיב חמתו ית' כי כן פינת' ס' במספר יצחק והוא ראה שאותו חמ' ה' רוצה להתפטר בין ישראל אזי התאזר פנחס בנכרותו של יצחק ואתן באותו חמ' ה' כארס שאוחז בחבדו והחזירו לאחורו והיינו שנאמ' השיב את חמתו נאמר כאן השיב את חמתו ונאמר שם השיב את חזרו והיינו חזרו לאחורו אף כן השיב החמה לאחור ונכנס בין כמה וכמה חילולת ועשה הדין שאח"ל הכועל ארמית קנאין פוגעים בו וה' ש' ולא כליתי את נומ' כקנאות קנאתי בתוכם מאי בתוכם שהיך בחוד חילולת רבות ומסר עצמו למיתה ביניהם אבל מ' מ' יקשה מהו שנ' השיב את חמתו והרי נאמר והיו המתים במגפה וגו' אלא המתים כתיב ולא נאמר וימתו במגפה אלא המתים שכבר נקנס עליהם מיתה שכשהיה הערב רב ביניהם אז היו מתערכים בנשי שבט שמעון לאחר שנתיידיהו חילולת בנים מהם סחג בעגל ומתו מתו במיתה טבעי והנשארים מהם מתו באין במגפה וזה היה המתים במגפה שהיו מתים מעיקרא אבל זרע ישראל לא נחסר אחד מהם כמ' ש' איש מהם לא נעדר ולכן אמר כאן ולא כליתי את בני ישראל בני ישראל לא כליתי אבל בני ערב רב כליתי וכן השיב את חמתו מעל בני ישראל מעל בני ישראל השיב את חמתו אבל מעל בני ערב רב לא השיב ועיין מזה דף ק"ע ב' בפרשה זו ואעפ"י שנ' ויצמד ישראל לפעל פעור לא עברו הפעור ככני הערב רב וראש הפסוק מוכיח שנ' ויאכל העם וישתחו ולא נאמר ישראל אלא העם וכן נאמר קח את כל ראשי העם והוקעו ונאמר ראשי העם ולא ראשי ישראל נאמר כאן העם ונאמר בעגל וראש העם וקחל העם ויפול מן העם מה לחלן ערב רב אף כאן ערב רב והם עברו לבעל פעור אבל ישראל נצטדים לפעור שלא בכוננה לפי שעבודת הפעור הוא לפי עזמו ולהציא לפניו צואה דוחתה חזרו עכרתו וישראל כיון שראו זה אזי חשבו שהוא זילזולו וקלקולו שהרי בע"ז נאמר צא האמר לו והם כשכיל זילזול ע"ז פרעו עצמם לפניו בלא כוונת עבודה ועליהם כיפר פנחס וכיטל המיתה מהם כמ' ש' וכיפר על בני ישראל ועיין זה בפרשה זו דף ק"א עמוד א' :

לכן

אמור הנני וגו' בשעה שקינא פנחס כמעשה זמרי רוח אות יוד שהוא רשימות אות הברית להיוה נקרא כשם פינת' ולפי שהיה מדריגה זו כבר נתונה למשה אמר הקב"ה מה אעשה אם אחז הברית שלום לפנחס היו כבר נתהוו למשה ליתן לפנחס בלא ידע משה זה אינו ראוי החחיל הקב"ה ואמר למשה הנה פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב וגו' ואתה השבתו גם כן כמה פעמים ומסרת נפשך ככה פעמים על ישראל וראה משה שקב"ה רוצה ליתן הברית שלום לפנחס אמר משה רב"שע היו הכל בידך והשיב הקב"ה הלא כבר נתתו לך מיד השיב משה ואמר אני מחל על זה הן לפנחס הברית שלום ככן אמר הקב"ה

הקב"ה למשה אס כן שאתה מותרת לו הברית שלום האמר בקול רם הנני נותן לו את בריתי שלום וחסד ורחמים ונאמר ולא אמר סתם הנני נותן ונאמר ועל כל פנים לא נישל חכמת שלום כמשה מכל וכל אלא כמי שמרליק נר מכר שאין חגד נחטר כלל ועיין בזה כפרשה זו דף ק"ג ע"ד :

ותקרבנה

בנות צלפחד ונאמר : אכיניפת במדבר וכי אחרים לא מתו במדבר אלא רבים חולקים בזה יש אומרים שמקושש עצים היה שני בחטאו מת ויש אומרים אחד מהפעילים היה אבל הטענה שהיו טוענים בנות צלפחד שהיה מת במדבר שהוא היה אב לבית יוסף ולפי שלא היה חכם בתורה כראוי לא היה נשיא לשבטו אע"פ שהיה אב לבית יוסף והוא לא שמר פיו ודיבורו לפני משה ועליו נאמר ויטה עס רב מישראל : מאי ויטה עס רב : ויטה זה היה לומר אלא הוא קאי על צלפחד שהוא עס רצח לומר איש מעט הארץ ולא חכם בתורה והיונו עס רב שלא ידע בהורה והיה רב במשפחה רב על וזע יוסף מבני מנשה ולפי שחטא במדבר רצה לומר בדיבור ממש חטבו משה נוסף שנאה ולכן קדמו עס משה לאלעזר וכל הנשיאים וכל ראשי האמנות ולא דברו עס משה אלא לפניהם כמאן מי שהוטש וירא מהדיינים יוסף דיינים עליהם ורצו הרין לאמתו והם לא ידעו שמה היה ענו מאור מכל האדם אשר על פני האדמה ולא היו צריכין לרא שפניו כיון שראה משה כך מיד פירוש עצמו מהדין ההוא ושה ויקרב משה את משפחת לפניו ענוחנותו של משה הקריב את משפחת לפניו : ודיינים אחרים שהם בענין זה שניתוסף עליהם דיינים ונתשזים על הרין לבעל דין ההוא ואינם פורשים את עצמם מהדין ההוא אזי אותן דיינים נקראים עזי פנים אין בהם ענוות כלל אשרי חלקו של משה אכיניפת יש עליו פעם זרק אשה צורת נחש לרמו שהוא מת בעשיו של נחש הקדמוני והיונו בחטאו מת : בחטאו של אותו הנחש ולא בחטאו אחר והוא דיבור פני שריכר כנגד משה ועיין מזה בפ' בלק דף צ"ה ע"ד :

בלילה

בשמן כהיה ונאמר אין התורה מהקיים אשר היא כלולה במקרא משנת ותלמוד אלא כמי שהוא טהור ססובל יסודין בשבילה שממית עליה כמי שזאת התורה אדם כי ימות באוהל שזמית עצמו באהל כשכיל התורה : ובמי שפכתה ורגו סמדין למדינה : ובמי שמקיים פה במלח האכל ומים במשורה תשרת ועיין בפרשת זו דף ק"ז ע"א :

פרשת מטות

ואת

בלעם בן בעור הקוסם הדינו בחרב : דבריו בלעם ומעשיו היו גדולים וחזקים וכבר אמרו חכמים ולא קם נביא עוד בישראל כמשה : כישראל לא קם אבל באופן העולם קם נביא הוא בלעם וא"כ הדין היו יכולים להרוג אותו אלא

אלא כל דבריו היה התפארות ונתיבות דעת והשימט סבו שהוא יודע מה ליעלה מה למטה : אמר נאם שומע אמרו אל : השימט סבו שהוא כפשוטו אינו אלא אל אחר שהוא צדק השומע : שומע אמרו קאל לא נאמר כמ"ש האל רמים דברו אלא אל סתם הוא אל אחר נמ"ש כי לא השתחוה לאל אחר וכך היה גונב דעת הבריות : דוכן היה בלעם באותו שנה אם האמר נכדון הרי נאמר ועוהה הנני הליך לעמי ואם הליך לו כי נהנו אמי כך יכרזו אלא אותו רשע ביון שראה שנפלו בישראל כ"כ אלף על ידיו עצהו היה להתעכב שם וביקש שכר מרם על שנתן להם עצה זו שהפקירו בנותיהם לישראל כמדע : ובעוד שיהי' מתעכב שם בא פנחס עס שריו וחיליו לשם : כיון שראה את פנחס פרח כאור ושני בניו יונת' יוסבר'ס מתו כמעשה העגל שחיו הם עשו העגל : וכך הוא ודאי שנאמר ויפול מן העם ביום ההוא כשילשת אלפי איש וירי כמה השכונות גדולים אחרים היו יודעים למנוח וכאן לא היו יכולין למנוח שלשת אלפי איש אלא שלשת אלפי איש הם יונת' יוסבר'ס בני בלעם הרשע שהם מתו והיו שקולים כשילשת אלפי איש ולקח בלעם הרשע את הכישופים של בניו והיה משוטט כאור הרקיע ופנחס ראה שאדם אחד כשישט למעלה ברקיע עד שהעין לא היה יכול לשלוש בו יודע מיד שהוא בלעם : צל"ה משכס דן עמד ויקח הכח של כישופים והיה פורח למעלה אחריו כיון שראה בלעם שהוא פורח אחריו היה בוקע חמשה אורים ואז היה נעלם מעין כל אדם לנמרו : באותו שעה היה צד"ה כסכנה גדולה והיה מצטער ולא היה ידע מה יעשה : צעק אליו פנחס קול אחר וגילה לו הדרך ההוא וירדו שניהם לפני פנחס : כיון שירד לפני פנחס אמר ליה רשע כמה סיבות רעות עשית על עם קודש : אמר לצד"ה בא והורגו ולא בשם הקודש שאינו ראוי להזכיר עליו שם הקודש שיצא נשמתו במדרגות הקדושים ויקויים בו כה שאמר תמוה נפשי מות ישרים : באותו שעה עשה בו כמה מיני מיתות ולא היה כת עד שלקח חרב שהיה מצויר עליו נחש מצד זה ונחש מצד זה ואמר לו פנחס בשלו קם וימות בו ואז הרגוהו ונצח אותו לשלוש בו כרצונו וכך הוא : הדרך של אותן הנמשכים אחר צד השומאה לסוף מיכתים בו ושם התמשך נשמתם וכן בלעם והיו דנין אותו בכל מיני מיתות ולא נהקבר לעולם ועצמותיו כלם נהרקבו ולא נהקברו לעולם ונעשים עצמותיו נחשים מזהמים המזיקים שאר בריות ואפילו התולעים שאכלו בשונו נהפכו לנחשים : ועיין מזה בפרשת בלק דף צ' עמוד א' עמוד ב' :

ובל

אשה יודעת איש ונאמר : לפי שקשה להעביר הוזהם ממנה ולכן נסמך גם כן פרשת יפת תואר לפרשת סוור ומורה לומר לך שכל מי שלוקח אשת יפת תואר לסוף יוצא ממנו בן סוור ומורה מכה זוהם השומאה שבה : ועיין דף ל"ט עמוד ד' בפרשת יתרו : חסלת פרשת מטות

ח א י ט

פרשת מטות

הקכה למשה אם כן שאתה מותר לו הברית שלום האמר בקול רם הנני נותן לו את בריתי שלום חסיה לכן אמר הנני נומר ולא אמר סתם הנני נותן ונזכר ועל כל פנים לא ניטל הברית שלום משה מכל וכל אלא כמי שמדליק נר מנר שאין הנד נחטר כלל ועיין בזה בפרשה זו דף ק"ג ע"ד :

ותקרבנה

בנות צלפחד ונומר : אכינו פת במדבר וכי אחרים לא מתו במדבר אלא רבים חולקים בזה יש אומרים שמקישו עציט היה שנ' ויחטאו מח' ויש אומרים אחר מהפעולים היה אבל הטענה שהיו טוענים בנות צלפחד שהיה מת במדבר שהוא היה אב לבית יוסף ולפי שלא היה חכם בתורה כאויו לא היה נשיא לשכנו אע"פ שהיה אב לבית יוסף והוא לא שמר פיו ודיברו לפני משה ועלו נאמר ויסה עם רב מישראל : סאי ויסת עם רב : וימהו הוה ליה לבימר אלא הוא קאי על צלפחד שהיה עם רצח לומר איש מעמי הארץ ולא חכם בתורה והיונו עם רב שלא ידע בתורה והיה רב במשפחה : רב על זרע יוסף מכני מנשה ולפי שחטא במדבר רצה לומר בדיבור ממש חטבו : משה נוסר שנאה ולכן קיבנו עם משה לאלעזר וכל הנשיאים וכל ראשי האמנות ולא דברו עם משה אלא לפניהם מכאן כי שחוטט וירא מהדיינים וסוף דיינים עליהם רצה הדין לאמתו הם לא ידעו שמה היה ענין מאור מכל האדם אשר על פני האדמה ולא היו צריכין לירא מפניו כיון שראה משה כך : מדר פירוש עצמו מהדין ההוא ז"ל ויקרב משה את משפחת לפניו ענוותנותו של משה הקריב את משפחת לפניו : ודיינים אחרים שהם בעיניו זהו שיתוסף עליהם דיינים ונחשדים על הדין לבעל דין ההוא ואינם פורשים את עצמם מהדין ההוא אזי אותן דיינים נקראים עזי פנים אין בהם עטות כלל אשרי חלקו של משה : אכינו מת : יש עליו פעם זרק ושהוא צורת נחש לרמו שהוא מה בעשיו של נחש הקדמוני והיינו בחטא ארפת : בחטאו של אותו הנחש ולא בחטא אחר והוא דיבור פני שריכר כנגד משה ועיין בזה בפרק ב' דף צ"ה ע"ד :

בלולה

בשם כרית ונומר אין התורה מהקיים אשר היא כלולה במקרא משנת ותלמוד אלא כמי שהיא סתם ססובל יסודין בשבילה שממית עליה כמי שזאת התורה אדם כי ימות באותה שזמית עצמו באהל כשביל התורה : וכמי שפכת ורגו מסדין למדינה : וכמי שמקיים פת במלח האכל ומים במשורה תשתה ועיין בפרשת זו דף ק"ז ע"א :

פרשת מטות

ואת

בלעם בן בעור הקוסם הרגו נחיר : דכיו בלעם ומעשיו היו גדולים וחזקים וכבר אמרו חכמים ולא קם נביא עוד בישראל כמשה : כישראל לא קם אכל באופו העולם קם ושי הוא בלעם וא"כ היאך היו יכולים להרוג אותו אלא

אלא כל דבריו היה ההפארות ונתיבות רעת והשימט סבר שהוא יודע מה למעלה מה למטה : אמר נאם שבע אמר אל : השימט סבר שהוא כפשוטו יאמינו אלא אל אחר שהוא בצד השואה : שבע אמר קאל לא נאמר כמי האל רמים דרכו אלא אל סתם הוא אל אחר נמי כי לא השתחוה לאל אחר וכך היה נונכ דעת הבריות : דוכן היה בלעם באותו טעה אם האמר נבדיו הרי נאמר ועוה הנני הילך לעמי ואם הילך לו כי ינהנו אחר כך לכרז אלא אותו רשע כיון שראה שנפלו בישראל כ' כאלף על ידי עצותיהם כהעבב שם וביקש שכר מהם על שנתן להם עצה זו שהפקירו בנותיהם לישראל כנדע : ובעוד שיה מהעבב שם בא פנחס עם שריו וחייליו לשם : כיון שראה את פנחס פירח באור ושני בניו יונס ויכרזים כתו כמעשה העגל שהיו רם עשו העגל : וכך הוא דאי שנאמר רופל מן העם ביום ההוא כשישת אלפי איש וררי כמה השוכות גדולים אחרים היו יודעים לבניה וכאן לא היו יכולין ימנות שישה אלפי איש אלא שלשת אלפי איש הם יונס ויכרזים בני בלעם הרשע שהם מהורו שקולים כשישת אלפי איש ולקח בלעם הרשע את הכישופים של בניו והיה משוטט באור הרקיע ופנחס ראה שאדם אחד כשוטט למעלה ברקיע עד שהעין לא היה יכול לשיוטט בו יודע מיד שהוא בלעם : צל"ה משבש דן עמד ויקח הכח של כישופים והיה פירח למעלה אחריו כיון שראה בלעם שהוא פירח אחריו היה בוקע המטה אורים ואז היה נעלם מעין כל אדם לנמרו : באותו שעה היה צל"ה בסכנה גדולה והיה מצטער ולא היה ידע מה יעשה : צעק אליו פנחס קול אחר וגילה לו הדרך ההוא וירדו שניהם לפני פנחס : כיון שירד לפני פנחס אמר ליה רשע כמה סיבות רעות עשית על עם קודש : אכר לצליה בא והרגנו ולא בשם הקודש שאינו ראוי להזכיר עליו שם הקודש שיצא נשמחו במדרונות הקדושים ויקויים בו כה שאמר תמות נפשי מות ישרים : באותו שעה עשה בו כמה מיני מיתות ולא היה כת עד שלקח הרב שהיה מצויר עליו נחש מצד זה ונחש מצד זה ואמר לו פנחס בשלו קח וימות בו ואז הרגוהו ונצח אותו לשלוש בו כרצונו וכך הוא : הדרך של אותן הנמשכים אחר צד השואה לסוף מיתתם בו ושם התמשך נשמחם וכן בלעם והיו דנין אותו בכל מיני מיתות ולא נהקבר לעולם ועצמותיו כלם נחרקבו ולא נהקברו לעולם ונעשים עצמותיו נחשים מזוהמים המזיקים שאר בריות ואפילו התולעים שאכלו בשונו נהפכו לנחשים : ועיין בזה בפרשת בלק דף צ' עמוד א' עמוד ב' :

ובל

אשה יודעת איש ונומר : לפי שקשה להעביר הוזהם ממנה ולכן נסמך נסמך פרישת יפת הואך לפרשת סוור ימורה לומר לך שכל מי שלוקח אשת יפת הואך לסוף יוצא ממנו בן סוור ומורה מבן זוהם הסומאה שבה : ועיין דף ל"ט עמוד ד' בפרשת יתרו : חסלת פרשת מטות

ח א י § פרשת מטות

מקור הנמה

פרשת מסעי

כי בעיר מקלפו ישב ונוסר זה ששלטנו בנינו נולדים לצדיקים כמיתתם כחיהם לא וכו' ובמיתתם זנו ולכן כל מעשה הקב"ה אמת ופירושם על הכל כי כל נשמה אשר התפרד מזה העולם ואין לה במה להתלבש ע"י שנפרד מזה העולם בלא בנין ואין לו גואל צריך הנשמה לישב בעיר מקלפו שהוא מקום שנשמו ההם משושפות עד מות הכהן גדול שהוא הת"ח שהוא אין צריך גואל והתלבשות כזה העולם ואשתו אינה צריכה לייבום בשבילו ובשהיא מתייבמת אפי' היא לשוב הנשמה אחר' המתנוללים בעולם כרי שיכולין להתלבש בו ועין מזה בפרשת וישב דף ק"ה עמוד ג'

פליק סוד במרבו

פרשת דברים

אל תצר את מואב ונוסר משביל לוח ועמי שמוכנים ליצא מהם צפורה אשת מואב שהיא מסדין ויחרו ובניו שיצאו ממדין שהיו כלם צדיקי אמת על אמת כמה וכמה שהיה ראוי לחיות גזירת הכתוב אל תצר את מדין ולמה אמר הכתוב צורר את המדינים ועוד הרי משה נהגו כל מסדין אפי' כן משוא פנים יש'ו בדבר שהדי ויהי ראוי להציל מדין מלהציל את מואב אלא שאינו רופא פי שמוכנ' ללקוס תאנים ולא לקט עדיין למי שבכר לקט התאנים אף כן הענין במדין שכבר יצאו משה ויהרו ובניו משם לאפוקי במואב לא יצאו עדיין רות ונעמי משם ועיין מזה דף קכ"ב ע"ד בפרשת זו ויאסרו' אלי אל תצרו וגו' ובי ער עתה אין אנו יורעי' שעם משה היה הקב"ה מברך ולא עם אחר שאמר אלי אלא למשה צוה הקב"ה שלא להרע למואב אבל לאחד לא צוה לרוד המלך לא צוה והוא ילך וינקים נקמת מואב ואל תתגר במ' מלחמה למשה צוה ולכל בית דינו הנמשכים אחריו כמתיחש'ע וחוקנים ואז אחר כך נולדה רות וחיה היתה בת ענלון מלך מואב שהרגוהו אחיו ומינו מלך אחר במקומו ובתנו נשאר' והיתה בוכה בשדה מואב כיון שבא שם אליש'לך לקחה והשיאת לבנו ולמדה תחלה היאך תתנהג' בבית באכילה ושתיה וכו' צוה בה קודם שנתגיירה לאחר כך כשהלכה עם נעמי אמרה עמך עמי ואלוהך אלהי ונוסר ועיין מזה דף קכ"ג עמוד ר' בפרשת זו

פרשת ואתחנן

אתחנן החילות ונוסר משה ויהי התחלה בעולם להיות שלם ככל דבר אפיוותר מיעקב

מקור הנמה ואתחנן

מיעקב שהרי משה נהפער בכמה אלפים רבבות מישראל בתורה במשכן בכהנים ביום בשבטים בשרים ממונים עליהם הוא נשלם בנפך שלם ומלך המשיח הוא סוף בעולם שאידיה נמצא שלימות בעולם מה שלא היה כן לדוריו ורות ואז יהיה ה' אחר ושמו אחר ועיין בפרשת זו דף ק"ה ע"א

ויאמר

ויאמר רב לך וגו' אמר הקב"ה למשה רב לך להתדבק בשכינתו מכאן ואילך אל תוסף ותסתלק כמדריג' עליונ' וזהר לשעלה רב לך אל תוסף משה היה פני חמה ויהושע היה פני לבנה והלבנה אינה יכולה להאיר עד שיאסף השמש מלאריות לכן אל תוסף להאיר אבל וצו את יהושע ונוסר ועיין זה גם כן שם

ואתם

הדבקים ביי' וגו' כל האומות בעולם נתן הקב"ה החת כמשלת שרים תמונים למעלה שהם ככלל ע' שרי אופות וישראל בחר לוי'ה לסנולתו ונתן להם תורה הקדושה וכשביל זה אמר הכתוב ואתם הדבקים וגו' בה ולא בממונה או בא' משרי מעלה חיים בלגם היום הנס שהשכינה היא אש אוכלת פ'מ אהם חיים כלכם היום אע"פ שאתם דבקים בה אינה אוכלת אהכם באש אוכלת שכה ועיין מזה בפרשת זו שם ע"ב ובפרשת בראשית דף ל"ו ע"א

והיו

הדברים האלה וגו' בפרשת זו הוזכר עשר מצות כנגד עשרת הדברות ושנתהם לבניך ודברת במ' בשנתך בביתך ובכלהך בדרך בשבך ובקוסך וקשרתם לאות על ירך והיו לטושפות כין עיניך ובכתבתם על מזוזת ביהך ובשערך הרי עשר כנגדו' סאמרות ועיין מזה בפרשת זו דף קכ"ח ע"ג

פרשת עקב

אל

תפן אל קשי ונוסר וכי' הוא שיאמר למלך אל תפן והרי נאמר כי ענינו על כל דרכי אים ונאמר אם יסתר אים במסתרים ואנכי לא אראנו נאם ה' ובכלם הקדוש כרוך הוא משנית ומעיין אם טוב אס' וע' כמ' ש' כי כל מעשה האלהים יביא במשפט ומשה אמר אל תפן אל קשי העם הזה אלא כך שנינו כל מי שעושה מצוה אחת קנה לו פרקליט אחר ואותו מצוה עולה ועומד לפני הקב"ה ואומר אני מפלוגי שעקאני הקדוש כ'ה ומשנית הקב"ה בה ככל יוס' להשיב לאדם ההוא בשבילה עבר על איזה מצוה מהתורה אזי אותו עבירה עולה ואומר אני מפלוגי שעשאתי וקב"ה משנית בה המיד מצ' להרע לו כמ' ש' וידא ה' וינאץ' מהו וידא שרואה אותו עבירה עומדת לפניו וינאץ' ועל זה אמר משה אל תפן ונוסר להשנית ולעיין בעבירה ההיא העומד לפניו מאמור ועיין זה בפרשת זו דף ק"א ע"ג

דק

באבותך חשק ונוסר מבאן אר' ש' שהאבות הן הן המרכה לשכינה עליונה

ה ב 2 8 דוד

מקוד הנמה עקב

והיה המלך זכה לחיות רגל רביעי לכסא נמ'ש ויבחר כורעם אחריהם ויגמר ועיין כל זה בפרשה זו שם :

ולמדתם

אותם אתנו . לפי שדברי הורה עולה על כל הקרבנות ואין שהרהר בעולם אלא בדברי הורה ולכן דברו תורה אינ' מקבלים שישא לה' שהיא עצמה עומדת לשהר סמאים וכן היא רפואה כמ' שרפאות תהי' לשריך . היא שהרהר שנ' ידעת ה' שחורח עומדת לעד . פאי עומדת לעד שצומרת המיד למעלה בשהרהרה ועיין זה בפרשה זו דף קל"ב עמוד א' :

פרשת ראה

והיה

כי יביאך וגו' ונתת את היבוכה וגו' . שני מדריגות הם אחד בירך ואחד אירי' וכנגדם הוליד יצחק שני בנים יעקב ועשו . יעקב דירתו בארץ הקדושה ויחשב אובלים . עשו הלך לואל הר שעייר והוא איש ידע ציד איש שרה במקום מדבר וחורבת ושםמה . ולכן שני מדריגות הם כלאחד מהפשט לצדו . מזה יוצא' כל היבוכות בעולם וכל גאולה תצור והצלה : ומזה יוצאים כל קללות וחרכ ודם וכל רעות וכל ששמה וכו' שומאה שבעולם הרחמן יצילנו ועיין מזה בפרש' ויטב דף ק"ה ע"א :

בנים

אתם לה' וגו' . מי שמשפיות את עצמו לידע כל דרכיו ית' בירך פרש' הוא נקרא בן כי הוא כבן כית זה שהוא מחפש בכל חרדי אביו המלך כן זה בחפש ככל גנני סודותיו ית' לענודו כלבב שלם ועיין מזה בפרשה בחר דף נ"ד ע"ג :

לא

תתנודדו וגו' . הנהירת ההורה על זה לפי שאין הנשמות נאכרות והם יושבים ברוב כבוד ושטחה בעולמות העליונות כשהם נפשרים מזה העולם ועיין בפרש' שלה דף ע"ג :

ואבלת

לפני ה' אלהיך וגו' . וכתוב אחד אומר ושמת לפני ה' אלהיך . כחלה כשהמקדש היה קיים היו מתרא' לפני הקב"ה אבל עתה היאך אני יכול' לקיים לאכיל ולשמוח לפני ה' . אלא כחלה כשאדם יושב עצמו לאכיל על שלחנו מביד על הל'ם המוציא כו' וכיון שמכיר באה השכינה לפניו וצריך או להתחיל לדבר ברכיו הורה על הש'תן להיות מקיים בו הכתו' זה השלחן אשר לפני ה' ונאמר ואכלת שם לפני ה' אלהיך והואל ועימר אדם לפני אדונ' צריך לחון את העבד' ליתן להם מה שהוא עצמו אוכל ולא צריך להיות בליען על שלחנו כדרך העש' וכלענות כמי עשו שנ' בו היעטיני נא וגו' ובפן ישעיה החסר ולכן ואכלת לפני ה' אלהיך כתיב ולא לפני כחו' הח' צני' ויא' יעמק בכרכים בסל'ם כי אם ברכיו הורה ובצני' פעודה ואחר כך ושטחת לפני ה' אלהיך ככוס שי ברכה שצריך לשמח ולהראות שטחה כשסכרך ולא עצוב כלל ואז השכינה שירה למעלה על ראשו והיינו לפני ה' אלהיך ועיין כל זה באריכות בפרש' הרוסה דף ע"ה ע"א :

כי

מקוד הנמה שופטים לא

פרשת שופטים

כי תצור אל עיר וגו' . כמה חכיבי' אותן העיסקים בחורה לפני הקב"ה שאפי' בזמן שהקב"ה שולח דין בעולם לייסרם הוא מזהיר שיוחיו ואומר להם כי תצור אל עיר ע"י עונות בני האדם . ימים רבים אחר כלות שלשה ימי' שהדבר ניכר בעיר נאמר כאן ימים רבים נאמר בו יכה ואשה כי יזבנו' ימים רבים מה להלן שלשה ימים אף כאן שלשה ימים ואז לא השחית את עצה שהוא תלמיד חכם להתפשט עליו הרין והיינו לנדות עליו נהן שהוא חרכו של מלאך המות . כי ממנו נאכל השכינה נהנית מתורתו שלומר בעולם . כי האדם עץ השדה הוא אדם הרשום וניכר למעלה ולמטה כעץ השדה זו הרשום וניכר' לבא בפניו כמצוי' להת לך עצה לסלק הרין מהעולם ויחזור כחשוכה ועיין בפרשה זו דף קל"ב ע"ד .

כי

ימצא חלל בארמה וגו' . אין נשמת הורג או יצא' ע"י המלאך מזה רק ע"י רוצחו שלקח ממנו נשמתו קודם זמנו ולכן לא יכופר וגו' ולא די שהוא מקטין המיד על העולם כהנס' כ' שוקו' כשיש לו אזה' שענה על העולם שלקחו מה ששיד לו הפסו' אוכנתו ש'וא קץ כל בשר והקב"ה מ'חם על בניו ישראל וצוה להם שיביאו על אותו מקום שנהרג ענל בדי שישחודו בענל זה ולא ימצא קטיונו על ישראל ועיין מזה בפרשת וירא דף ע"ב עמוד ג' ובפרשת ויגדוף קס"ו ע"ד :

פרשת כי תצא

וראת

כשביאשת יפת תואר וגו' . אע"פ שנ' לא התחתן בהם היינו כשהם כרשות עצמם אבל כשביה שאנו ואע"פ' לא דברה חורה אלא כנגד יצר הרע כי אין אשת כשרה באומ' העולם ולכן נסמך פרש' זו לפרש' בן סורר ומורה שיוצא ממנו אה' כבן סורר ומורת והכל בכח זוהם הרבוק כה מצר השומאה כנודע ועיין בפרש' יתרו דף ל"ט ע"ד :

כי

יהיה לאיש בן סורר וגו' . באותו שעה שאמר הקב"ה למשה פרשה זו : אמר משה רביש' עוכיית אב שיעושה כזה לבנו והוא ידע כחכמתו שהוא רומז על ישראל ובקש משח שלא יהיה נכתב עליה פרשה זו והשיב הקב"ה דרוש וקבל שכר . באותו שעה קרא ליוציא' לשר החורה ואמר . משה אני אדרוש לזה הפסוק . כי יהיה לאיש זה הקב"ה שנ' ה' איש מלחמה . בן זה ישראל . סורר ומורה שנ' כי כפרה סוררה סורר ישראל . אינו שומע בקול אביו ובקול אמו אין אביו אלא הקב"ה ואין אמו אלא כנסת ישראל כמ' ש' ואל' תשיש תורת אבך . רסו' אותו שנ' וישריח' ביד כל נכיא וכל חוזה וגו' ולא שמע' אליהם . כל ולא ישמע אל ה' וגו' ותפשו כו' בהסכמת אחת והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו . עירם מקומם ה' לא יצאו מקומו אלא עירו של הקב"ה . ומקומו של כנסת ישראל באדריגות העליונים המלכה' בעולם לייסרם בדין הראוי להם . בנינו זה ולא שאר אומות . אינו שומע בקולנו וזלל וכיבא וכת' לה לא הזכיר זולל וסובא אלא מי נרם לישראל להיות סורר ומורה לאכיהם שכשמים לפני שם זולל' ויהי ע"ב

וסובאים כשאר אומות שנאמר

ויהי ע"ב

מקור הבמה ב' תנ"ך

הערכו בניו וילכו מפעשיהם ונאמר ויבא העם וישתחוו שיעקרו ויסור אבילה ושתיהו
פעושים כשאר אומות גרם להם להיות כן סירר ימורה לאברהם שבעמים * ורגמיהו כל אנשי
עירו באבנים אלו הם שלוחי היגים המהפטימים בעולם באבני ק'עים וכיון ששבע משה כך
אוי כהן מיר פרשה זו ועיין מזה בפרשה זו דף ק"ג ע"א :

לא

חלון נבלתו ג' * מי שנקרא אדם והנשמה יוצאו ממנו כשמת אוי אסור להלך
אנתו משום כבוד הגוף שלא יתראה כוביון וקלון כמי ש אדם ב'קר בל ולין ולמת
משום שכבהמות נדמו כמו בהמה שאין בה רוח הקדושה אף כן האדם שמת הוא שוכב בלא רוח
קדוש והמוסאה מהחלה להתפשט עליו מכל צד לכן אסור המת בלינה ועיין
מנהג כ"ש :

לא

חוצע ברפך בלאים וג' * כשברא הקב"ה את העולם הוקצו כל א' ואח' על פכונו
ומנה עליהם כחות ממוני' מלמעלה ונאין לך אפי' עשב קטן בעולם בארץ שאין לו
שר מלמעלה ולכן אסור להחליף טון כשאינו פינו ולערבב אותם זה בזה (ועיין זה בארכות
בפרשה זו דף ק"ג עמוד ר')

זכור

את אשר עשה וג' אשר קרך רנ' * נאמר טון אשר קרך ונאמר שם כי יהיה
בך אסור לא יהיה שהוד מקרה לילה מה החם קרי ממש אף כאן קרי ממש שהיה
בא עמלק לטמאם מכל צד ולכן נאמ' בבלעם ג' ויקר איהוים אל בלעם שקב"ה הזמין לו אותו
מקום של טמאה להיות נטמאו * מה עשה בלעם הקרוב קרבותו כדי שיהיה לו מקום
מוכן להשיג בקדושה למעלה מוד הזמין לו הקב"ה מקום המוסאה מה שראוי לו * כדמיון
זה בעמלק אשר קרך בדרך הזמין אצלו אותו כהן הקדומוני למעלה לטמא לך בכל צד ולאמלא
שהחזיק משה למעלה ויהושיע למטה לא החי יכולים ישראל לנצח ולכן נוסח הקב"ה שנאמר
לדודי הוזהר ועיין מזה בריש פרשת ויקהל ע"ש :

פרשת ב' תבוא

זבאת

אל הכהן וג' הנדתי היום וג' * לה' אלהיך * לה' אלהינו ה' ל' וכן בכמה
מקומות שאמר משה אלהיך ולא אלהינו * כמו כי ה' אלהיך כביאך אל
ארץ טובה וג' אשר ה' אלהיך נתן לך כי ה' אלהיך אשר אוכלה נומ' * אלא כך שטינו כל הדר
בחיצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה ובראך ישראל כמי שיש לו אלוה לפי שזרע הקודש לארץ
ישראל עולה והשכינה במקום יושבת שם וזה בזה הולך * ומשה לא אמר אלהיך אלא לאוהן
שמוכני לכנס לארץ הקדושה ולקב"ה פני השכינה ולפי שמשא לא זכה לכנס בארץ הקדושה
לכן לא אמר אלהינו אלא אלהיך בכל מקום לפי שהם מוכני לכנס לארץ הקדושה ואמר ובאת
אל הכהן שהוא איש החסד לרמז שכל מה שזכו לכנס לארץ הקדושה ולהנות מפריה הוא הכל
מצד חסדו הגדול ית' ולכן הת' מגיד' הודא' זו לכהן איש החסד ולא לאדם אחר (ועיין בפרשת
יתרו דף ל' ע"א :

אהם

מקור הבמה נצבים
פרשת נצבים

אתם

נצבים היום וג' * היו עומדים שורות שורות פדריות פדריות חמשה לצד
ימין וחמשה לצד שמאל * ראשי השבטים כלב * ונקבות בפני עצמם *
ראשינם * שבטינם : זקנינם * שותרינם * כל איש ישראל * הרי חמשה פדריות כלם
זכרים לצד ימין * וחמשה פדריות לצד שמאל נקבות היינו * טפכם * נשיכם * ונרך
אשר בקרב מתניך * מחוסב עניך עד שואב פימך הרי חמשה השניים לצד שמאל וכנגדם
ירשו ירושת עולם עשרת הדברות חמשה מולחששה ועיין מזה בפרשת יתרו
דף ל' עמוד ב' :

ב'י

את אשר ישנו נופ' * הרי ביארנו שכל בני אדם שמוכנים להיות בעולם כלם היו
נמצאים שם * כאן יש לעיין שהרי נאמר ואת אשר איננו פה ומשמע כלם שיצאו
מאחזן שעמדו שם לפי שנאמר עכנו היום ולא נאמר עמנו עומד היום אלא ודאי כלם היו עומדי'
שם ולא היו נראים לעינים ולכן נאמר עכנו היום אף ע"פ שאינם נראים והפעם באמת למה לא
היו נראים לעיני' כמו שהיו נראים לאדם הראשון שראה אותם עין בעין והיה ראוי שיהראו פה
יותר מלאדם הראשון * אלא כשנתן התקנה לישראל חינו רואים ופנינו' בפדריות עליונות
עין בעין * והיו מהאונים להביט ולהשיג במדריות אור' עליונות יותר ולא היה הפנים לראות
ולהשיג עין בעין את כל הנשמות שהיו עומדי' שם ועל כל פנים כל בני אדם שהם מוכני לבוא
בעולם כלם הם עומדי' לפני הש' באתו רמיון וציוור רוחני כמו שהם אח"כ בציוור נופני בעה"ז
כמ"ש למי יראו עיניך וג' ועיין מזה בפרשת לך דף ס"ב ע"ב :

תפ' ירושת

ולחיתו' * אשר הפך ה' בעה"ז * באפנו בעה"ב * ובחמתו בזמן תחיית
המתים וכמו שארצם נאבד לעולמים כך הם נאבדו לעולמים ונעשה להם
פדה כנגד פדה * אנשי מרום לא היו מהזירים נפש העני באכילה ושתיה אף כן הקב האינו
משיב להם נפשם לעולמים * הם סנעו מצדקה שנקרא חיים אף הקב"ה סנע מהם חיים בעה"ז
ובעה"ב * וכמו שהם מנעו הדרכים ונתיבות מבני עולם כך סנע הקב"ה מהם דרכים ונתיבות
של רחמים לרחם עליהם בעולם הזה ובעולם הבא ועיין מזה בפרשת ויראך
ע"א עמוד ב' :

הנסתרות

לה' אלהינו וג' * הנגלות יש לנו רשות לשאול ולעיין להביט
בהם אבל הנסתרות לה' אלהינו ולו ראוים כי מי יוכל לחשיג ולדע
השגת דעת הנעלם ית' ויהעלה וכו' לשאול ועיין מזה בפרשת
שלח דף ע' עמוד ב' :

ושב

ה' אלהיך וג' * מיום שנחרכ בית המקדש אין לך יום שלא יהיה בו זעמן של
הקב"ה כמ"ש ואל זועם ככל יום ונחפרד השכחה מלמעלה ופליטה וישראל
אליהם חלים כגלות ועומדים ברושות אחרים כמ"ש ועכרתם שם אלהים אחרים וכל זה לפי
לפי

לפי שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לב מרב כל ה' הנאמר כל והתם בחסד כל ער שיהעורר הקדוש ברוך הוא וינאל אותם מכן האומות כמי שישב ו' אלהיך ונומר וכתיב אם יהיה נדחך ונומר ועיין מזה בפירוש וישתח וף ק עמוד :

ושב ה' אלהיך ונומר נאמר כאן שני פעמים ושם אחד לקב"ה ואחד לכנסת ישראל שיהיה אז הכל יתחד אחד ויחזורו כל המדינות על היקנם ועיין מזה בפירוש ויקרא דף ע"א :

פרשת וילך

ויאמר אלהים בן מאה ונ' אר"ש משה לא מת * ואם האמר והרין נאמר וימת שם משה מצדינו נקרא מיתה שכל מי שהוא בשלימות האמונה דקדושת איך שולש בו המיתה כמו שמצינו ביעקב שהיה בשלימות האמינה ונאמר בו יעקב אבינו לא פת כמ"ש ושם יעקב ושקט ושאנן ואין מחיר * ושם יעקב להיות נקרא בשם אחר כמ"ש ולא יקרא עוד שם יעקב ונ' ושקט בעה"ז * ושענן בעה"ב * ואין מחיר ממלאך המות ועיין מזה בפירוש תרום דף ע"ז ע"ד :

ויאמר ה' אל משה הן קרבוניך ונ' ולא מצינו שצוה הקב"ה איה דבר ליהושע כי אם למשה שאמר ועזובני והפך את בריתי ונומר ואם כן מהו ואצוני אלא הקב"ה אמר למשה הנך שוכן אף על גב שאתה הטכך עם אבותיך הנך * הרי אתה עומד להאיר מזרח אורך ליהושע כי פני משה כפני חמה ופני יהושע פני לבנה וכשם שהשמש אף על פי שתאסף השמש מאורה ללבנה אף כן משה ויהושע ועיין מזה בפירוש דף ק"ח ע"ב :

ועתה כתבנו לכם ונומר את השירה * וכי שירה נקראת * אלא מה שירה נמשכת כרוח הקודש שלמעלה למטה אף דברים אלו נמשכים כרוח הקודש שלמעלה למטה ולכן אמר משה שירה ועיין מזה בפירוש האוינו דף ק"ט עמוד ד' :

לקוח את ספר התורה ונ' וזהו שם כך לעד * שלשה הם שעומדים בערות להעיד * ואלו הם * באר יצחק גורל * ואבן שעשה יהושע * שירה זו היא עדות יותר מכלם * אמר ה' יצחק אם כן ארבעה הם אלא גורל אף על פי שהיה עדות אף על פי כן לא נאמר בו עדות מפורש * באר יצחק נאמר בו כעבור היה לו לעדה ונ' גורל * שנ' על פי הגורל יקים נחלתו שהיה אומר זה ליהוד זה לבנימין וכן לכלם אבל לא נאמר בו עדות * אבן של יהושע שכ'נה האבן הזאת תהיה כנו לעדה * וכאן והיה שם כך לעד * ונאמר ונתנה השירה הזאת לפניו לעד היא דואי מעידה בישראל * וידבר

וידבר

משה באוני ונומר עד הכנס * את זכרי * את השירה הזאת הוה ליה למיסר ומאי עד המס * אלא כל אוחן דכרים שאמר משה כלם היו סתחקקים בשם הקב"ה וכל דכרוו היו כאים עולים ויורדים ומסתחקקים שם וכל היסת ותוכה היה בא לפניו ומתחקק שם על ידי משה והיינו עד המס * השירה הזאת בלשון נקבה והר שנינו כל הנביאים היו לנבי משה בקף כפך אדם והם אמרו בנביאה שיר לשון זכר * שיר השירים * שיר מזור * ומשת אמר השירה הזאת בלשון נקבה אלא משה שיהיו לישראל אמרת והם במדרגת הנקבה שחיא השבינה לכן אמר בלשון נקבה שירה * שקעי על כנסת ישראל כנודע ועיין בפירוש ו דף ק"ח ע"ד :

חמלה פרשת וילך

פרשת האוינו

האוינו השמים ונומר * רעה מה בין משה לישעיהו : משה אמר האוינו השמים * שמים יודעים שהוא הקדוש ב"ה כמ"ש ואתה השמע השמים וכן וצחק הארץ * איך היועו שהיא כנסת ישראל היא משהו מלאך לדבר כך * וישעיהו אמר שמעו שמים והאוינו ארץ סתם ולא אמר יודעים ואף על פי כן בקשו להענישו עד שאמר ביה דבר אשרי חלקי של משה ועיין מזה בפירוש ו דף ק"ט ע"ג : באותו שעה עומד כשת האוינו ונומר * הרעיש כל העולמות יצא קול ואמר משה משה לבמה אתה מרעיש כל העולם אתה בן אדם התחילו אמר כי שם ה' אקרא ונומר * ועיין זה גם כן שם דף ק"ט ע"א :

שחת

ה' ונ' * הרשעים פוגמים כמעשיהם שלא יוכל להיות נכלל יצר רע ביצר טוב ועל זה נרמזים של צ"ה משכו הכרמות עליונות שלמעלה כמ"ש עזר את השמים ונ' * ולכן אמר שחת לו לא כביכול עושי פנימה ואינם עושים : עושי השחתה שלא ירד הכרמה בעולם ואינם עושים השחתה שהרי הכרמה יורד עכ"פ על השמי רק שיעצר שם ימשה והיינו לו כוונתו כע"פ ד' * עושים ואינם עושים ועיין מזה בפירוש ו ארא דף י"ב ע"ב :

זכור

ימות עולם * פי' הם ימותו עולם היינו ששת ימי בראשית והם יודעים ומבינים ששת דורות עד סוף הבליה העולם והם אבות חוקנים לכל ימות העולם * נחיוסר העולם בהם אלא על הנאמא ישראל יקבלו התורה ואם לאו * היוד העולם לתרה ובהו * האן בחור השם וחברך בישראל וחלק שבעים אומות החת שבעים שנים ממונים ישראל לקח החתיו ולא נתנם החת שם שר או ממונה וכאזנה מקום מצא ישראל את יסעיהו בארץ מצרים וז"ל חתמאבי אברהם אבי נחור ונ' ואקח את אביכם את צרתם מצר חנור ונומר * א א ו * ומס

לפי שנאמר ותחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובשוב לב מרכ כל ה' הנא מרב כל והתם בחסר כל עד שיתעורר הקדוש ברוך הוא וינאור אורם מכי האמות כמי שישב יו' אלהיך ונומר וכתוב אם יהיה נדתך ונומר ועיין מזה בפירוש וישלח דף ק עמוד :

ושב ה' אלהיך ונומר נאמר כאן שני פעמים ושם אחד לקב"ה ואחד לכנסת ישראל שיהיה או הכל יחד אחד ויחזורו כל המדרגות על היקנס ועיין מזה בפרשת ויקרא דף ע"א :

פרשת וילך

ויאמר אליהם בן מאה וגו' אר"ש משה לא מת ואם האמר והרני נאמר וימת שם משה מצדינו נקרא משה שכל מי שהוא בשלימות האמונה הקדושה אין שולש בו המיתה כמו שמצינו בעקב שהיה בשלימות האמנה ונאמר בו יעקב אבינו לא מת כמ"ש ושם יעקב ושקט ושאנו ואין מתירי' ושם יעקב להיות נקרא בשם אחר כמ"ש ולא יקרא עוד שם יעקב וגו' ושקט בעה"ז ושאנו בעה"ב ואין מתירי' ממלאך המות ועיין מזה בפירוש תרוסה דף ע"ז ע"ד :

ויאמר ה' אל משה הן קרבו מיד וגו' ולא מצוינו שצוה הקב"ה איה דבר ליהושע כי אם למשה שאמר ועזבוני והפרא את בריתי ונומר ואם כן מהו ואצונו אלא הקב"ה אמר למשה הן שוב אף על נב שאתה השכב עם אבותיך הנך ה' אתה עומד להאיר מזרח אורך ליהושע כי פני משה כפני חמה ופני יהושע פני לבנה וכשם שהשמש אף על פי שתאסף השמש מאורה ללבנה אף כן משה ויהושע ועיין מזה בפירוש דף ק"ה ע"ב :

ועתה כתבנו לכם ונומר את השירה וכי שירה נקראת אלא מה שירה נמשכת כרוח הקודש שלמעלה למטה אף דברים אלו נמשכים כרוח הקודש שלמעלה למטה ולכן אמר משה שירה ועיין מזה בפרשת האוינו דף ק"ט עמוד ר' :

לקוח את ספר התורה וגו' והיה שם כך לעד שישם הם שיעזרים בערות להעיד ואלו הם באר יצחק גורל ואכן שעשה יהושע שירה זו היא עדות יותר מכלם אמר ר' יצחק אם כן ארבע הם אלא גורל אף על פי שהיה עדות אף על פי כן לא נאמר בו עדות מפורש באר יצחק נאמר בו בענוה היה לו לערה וגו' גורל שנ' על פי הגורל יקום נחלתו שהיה אומר זה ליהוד זה לבנימין וכן לכלם אבל לא נאמר בו עדות אכן של יהושע שנ' חנה האבן הזאת תהיה בנו לערה וכן והיה שם כך לעד ונאמר ונתנה השירה הזאת לפנינו לעד היא ודאי מעידה בישראל וידבר

וידבר

משה באנוי ונומר ער חכס את זכרי את השירה הזאת הוה ליה למימר ומאי עד חכס אלא על אופן דכרים שאמר משה כלם היו מתחלקים בשם הקב"ה וכל דבריו היו באים עולים ויורדים ומתחלקים שם וכל חכמת וחיכה היה בא לפניו ומתחלק שם על ידי משה והיינו עד חכס השירה הזאת בלשון נקבת והר שנינו כל הנביאים היו לנבי משה בקוף כפי אדם והם אמרו כנביאה שיר לשון זכר שיר השירים שיר מזמור ומשה אמר השירה הזאת בלשון נקבה אלא משה שירה זו לישראל אמר והם במדרגה הנקבה שהיא השכינה לכן אמר בלשון נקבה שירה שקאי על כנסת ישראל כנודע ועיין בפירוש דף ק"ח ע"ד :

חטלה פרשת וילך

פרשת האוינו

האוינו השמים ונומר רצה מה בין משה לישעיהו : משה אמר האוינו השמים שמים הידועים שהוא הקדוש ב"ה כמ"ש ואתה תשמע השמים וכן וישמע הארץ איך היונוע שהיא כנסת ישראל ולא ירא משום כפאך לדבר כך וישעיהו אמר שמעו שמים והאוינו ארץ סתם ולא אמר הידועים ואף על פי כן בקשו להענישו עד שאמר כיה דבר אשרי חלקו של משה ועיין מזה בפירוש דף ק"ט ע"ג : באותו שעה שאמר כשת האוינו ונומר הרעישו כל העולמות יצא קול ואמר משה משה למה אתה מרעיש כל העולם אתה בן אדם התחילו אמר כי שם ה' אקרא ונומר ועיין זה גם כן שם דף ק"ט ע"א :

שחת

לוגו' הרשעים פגמים במעשיהם שלא יוכל להיות נכלל יצר רע ביצר טוב ועל זה גרמים של צ"ה משכו הכרמות עליונות שלמעלה כמ"ש ועצר את השמים ונומר ולכן אמר שחת לו לא כביכול עושי פנימה ואינם עושים : עושי השחתה שלא ירד הכרמה בעולם עושים השחתה שהרי הכרמה יורד עכ' פעל השמי רק שיעצר שם למשה והיינו לו כוונתו בארץ ר' עושים ואינם עושים ועיין מזה בפירוש וצרא דף י"ב ע"ב :

זכור

ימות עולם פיהם ימות עולם היינו ששת ימי בראשית והם יודעים ומבינים שמת דור ודור עד סוף הבליה העולם והם אבות וזקנים לכל ימות העולם ולא נחייסו העולם כהם אלא על הנאמא ישראל יקבלו התורה ואם לאו מתייד העולם לתה ובהו : חנו בחר השם והכיר כישראל וחלק שבנים אומות החת שכע"פ שנים ממונים ישראל לקח החתיו ולא נתנם החת שום שר או ממונה וכאזה מקום מצא ישראל את ימיהו בארץ מדבר וגו' וז"ל חת אבי אברהם ואבי נחור ונו זאקה את אביכם את צרתם מעבר נחור ונומר

ומשם וצילך הנהגה את ישראל בכל הור ודור ולא פירש מהם כבוד רחמי ונהגתם כרחמי
כנשר ועיר קנו שאין ברוחם כנשר ייכרד ונתנו כמשי וההורף לפניהם ימים ואין עמו
אל נכר ולא שר אחר מעשרי אומות :

לו

חכמו ישכילו זאת ונזמר כך אמר משה לישראל לו חכמו ישכילו זאת השכינה
שנקראת זאת מתינו ויכינו שהשכינה היא עמהם בכל צד ופינה וקום ל
מכל שונאיהם כל זמן שהם עוסקים בתורה ומצות וכזששם אינם עופקים היא נפרעת כהם
עזי ויכינו מד לאחריתם וידעו איכה ירחף אחר ארץ ונזמר לפי שהשכינה עמהם וכן להורף
כשאין עוסקים היא מסתלקת מהם ח' אם לא כז צודם סדרם צודם שנאמר כז צוד
ולדך השי' אותו צודם סדרם לפי שרא תקנו המדינות עליונות על חקונם כראוי במעשיהם
הרעים אם לא כז צודם מכים זה אברהם שהוא אמר יתייבני ישראל נלות ולא
יכנסו בניהם וקבה הסכים לבריו כל זמן שחשאו ופלו בנלות והו שני' וה' הסגרים הסכים
לבריו אברהם ומשה הוכיחם באן לפי שהיו מוכנים ישראל לכוף לארץ ישראל והשכינה ישרה
בחובם ולכן הוכיחם ערה שלא יחלו נרמים שהשכינה הסתלק מהם ח' ועיין כל זה
בפרשה וזרף קס' ע"ב ע"ג :

דאו

ענה ונו' אני אכית ונו' אעפ שאני בסדת הרחמים הישע' מהפכי אותו למדת
הרוך כמ' שיה' המטיר על סדום ונו' וכן להורף כצדקים מהפכים מדת הרוך למדת
הרחמים ולכן כתוב בתורה שם מלא ה' אלהים זכרה מדת הרחמים לא זכו אלהים מדת
הרוך ועיין כל זה בפרשת אחרי מות דף לו' ע"א :

בי

לא דבר רק הוא מכס ונו' לא דבר רק נמצא בתורה כי אין עוקף ונקודה שלא
ירמו על סוד וכלל גדול ואם בדעתכם געלה על איה דבר מהם שהוא רק' אנו
עבם הוא החסרון מכס שקצרה דעתכם מלהשיג והויקית שהוא מכס הוא :

פרשת וזאת הברכה

וזאת

הברכה ונו' איש האלהים ונו' לפי שפירש משה מאשהו ונזדונו בשכינה
שנקרא' אלהים לכן קראו הכתוב איש האלהים כמ' ש' אישה יקיסנה ואישה
יפירנה הוא הנתיב הכל כרצונו שכו נאמר והו' ביום כלם משה ונו' כלת כתיב בלתו מקושטת
של משה ועיין מזה בפרשת וחי דף קכז ע"ב :

ויאמר

ה' מפינו ונו' לשע' ר' לפאין לא נאמר אלא מישעור מפאין שנחנלה
לכני עשוי בשעיר ולא קבילה לבני ישמעאל במדבר פאין ולא קבלות
וואזרח משעיר ונו' ממה שלא בקש בני שעיר וכן בני ישמעאל לקבל התורה הוסיף אהבה
וחיבה על ישראל ועיין מזה באיניו בפרשת בלק דף פ"ט ע"ג :

יחי

ראובן ונו' לפי שהיה משריח את עצמו להציל את יוסף סאח ואל' שניטל הבכורה
ס'טו וניטל' ליוסף לכן זכה לברכה זו והתפלל משה עליו יחי ראובן ונזמר בעהז
ונעלה :

וכע"ב ובשביל שעשה חשיבה כמעשה בלה שכל מי שעשה חסד ביהוה קיום בעולם הזה
זכנה בו עיין מזה בפרשת וישכ דף קד ע"ג :

וזאת

ליהודה ונו' שמעון לא זכה לברכה אלא משה הספיד לברכת יהודה שנ'
שמע' קול יהודה ונאמר שם כי שמע' הגול' יהודה אריה ושמעון שר
כלים זה בזה כאתר משל לשור מועד מצירים ציור אריה באכופ שלו שזכר שם כרו ש' ה'
מתניא מפניו ועיין מזה בפ' ש' וחי דף קכ"א :

וללוי

אמר תומך ונו' כחן ולוי בורקים אחרים אם הם הנעים לעבודה וכן
בצנה הרוך לרון דין וזש' ה' ולוי אמר תומך ואר' ונו' ונפני מה זכה אהרן
לאורים ותומים חזר ואמר אשר נסיתו במס' ונו' ולפי שנמצא באילו מדינות לכן זיזו משפטיך
ליעקב ונו' לתקן העולם כראוי ואזכר' ה' חילו ונו' ועיין בפ' ש' ויקרא דף ח' ע"ב :

בבקר

שנוהדר לו ונו' יוסף זכה בשור שהוא ראשון לקרבנות ולפי שיוסף שמר
אות כרית קודש במצרים ולא נשמא בין האומות זכה בשור שהוא כח השכינה
ולא שור פשוט מזה העולם אלא וקרני ראם קרניו הוא למעלה על כל הקרנות ולכן בהם ינחם
ונו' נעיי' מזה בפ' ש' ויקרא דף ו' ע"א :

ולזבולין

אמר שבח ונו' מלמד שנשהתפו כאחד זה יצא ויחם מלהבות ועסק
בפרקמטיא זה ישכ' ועם' בתורה ונחן כל א' מחליקו לחביו והיה בחלקו
של זבולין ים כנחת אשר החבלת יוצא משם והוא כנגד ים השכינה האש אוכלת והיינו הכלת
שכל האת הכל כבת הדין שבה ולכן היה כח זבולין לחוס מלהשתו כח השכינה הולכן עמי'
הר יקראו ונו' ולמה לפי כי שפע ימים יינקו יששכר נחן מחרק התורה שלו לזבולין והוא הברכה
עליונה על הכל ועיין מזה בפרשת כהעלותך דף ע"א ע"ג :

ולרן

אמר רן נור אריה ונו' כשראה משה שדן הוא קשור בנחש הקדמוני כמ' ש' יחי
דן נחש ונו' חזר וקשרו באריה שהוא יהודה כמ' ש' נור אריה יהודה והוא ראש
הרגלים כרי שיהיה דן קשור בראש הרגלים ובסופה ועיין מזה בפ' ש' וחי דף קכ"א ע"ג :

ויראהו

ה' את כל הארץ הקבה הראה לו כל הדורות וכל הצדקים ומנהיגי ונביאי
עולם שיעמדו לישראל כלם הראה לו קדם שיש' לעולם וכן עשה לאדם
דראשון וכן ליעקב ע' הועיין מזה בפ' ש' וחי דף קכ"א ע"ג :

ויקבור

אותו כניא ונו' כשבריא הקב' ה' את העולם חלק ארץ היבשה חצי ישוב
וחצי חורבה וארץ הקדושה היא אמצעית הישוב ובאמצע ארץ הקדושה הוא
ירושלים ובאמצע ירושלים קודש הקדשים וכל מזון של כל היישוב יורד שם מלמעלה ואין לך
מקום בכל היישוב שלא יהיה ניוזדמסם חצייה חורבה ואין לך חורבה הוקה ונדולה בכל
החייבות כמו המדבר שהיו ישראל שם מ' שנה ושברו כח והוקף החורבה הוא ושם מתי מדבר
מבנים ולפי' נקבר שם משה כרי שיהיה לנס שיעמדו מתי מדבר עמו לזמן התחייה ולא עס'
בקבורה רק הקב' ובאותו הר' לא שלש כי אם משה כלכר שהו' קבור שם ושם היו הדומים לישראל
ארבעים שנה ועיין בפרשת הרוסה דף ע' ד' ובפ' ש' כי תצא דף קל' ע"א ע"ב :

ומשם ויילך הנהיג את ישראל בכל הרדור ולא פירש מהם ברוח יחמיו והנהיגם כרחמים כנשר יעיד קנו שאין ברוח המנו כנשר יי בדר ינחמו כמלש והלורך לפניהם ומס' ואין עמו אל נכר ולא שר אחר מעשרו אומות :

לו

חכמו ויכילו זאת ונמר כך אמר משה לישראל לו חכמו ויכילו זאת השכינה שנקראת זאת פריה ויבינו שהשכינה היא עמהם בכל צד ופניה תוקם ל מכל שונאיהם כל זמן שהם עוסקים בתורה ומצות וכן כשהם אינם עוסקים היא נפרעת מהם אז יבינו מד לאחיות וידעו איכה ירדוף אחר אלה ונמר לפי שהשכינה עמם וכן להפוך כשאין עוסקים היא מסלקת מהם ח' אם לא כו צורים מרס' צורם שנאמר כו צור ולך תשי אותו צורם מרס' לפי שרא הקנו המדינות עליונות על היקונם כראוי במעשרים הרעים אם לא כו צורם מרס' זה אברהם שהוא אמר והחייבו ישראל גלות ולא יכנסו בגיהנם וקב'ה הסכים לבריו כל זמן שתשאו ופלו בגלות חוה שב' וה' הסגרים הסכים לרברי אברהם ומשה היכיתם כען לפי שהיו פוכנים ישראל לבוא לארץ ישראל והשכינה ישרה בהכם ולכן הוכיחם עתה שלא יהיו גורמים שהשכינה תסתלק מהם ח' ועיין כל זה בפרשה ודרק קס"ה ע"ב ע"ג :

דאו

עתה ונו' אני אמה ונו' אע' פשאני במדת הרחמים הישע' מהפכ' אותו למדת הדיו כמ' שה' חמסיר על סודם ונו' וכן להיפך בצדקים מהפכים מדת הדיו למדת הרחמים ולכן כחוב בתורה שם מלא ה' אלהים יזכה מדת הרחמים לא זכו אלהים מדת הדיו ועיין כל זה בפרשת אחרי מות דף ל' ע"א :

בי

לא דבר רק הוא מכס ונו' לא דבר רק נמצא בתורה כי אין עוקף ונקודה שלא ירמו על סוד וכלל גדול ואם בדתכם גילה על איה דבר מהם שהוא רק' אזי מכס הוא החסרון מכס שקצרה דעתכם משהשג' והריקות ההוא מכס הוא :

פרשת וזאת חכמה

וזאת

הביכה ונו' איש האלהים ונו' לפי שפירש משה מאשתו ונזונו בשכינה שנקרא אלהים לכן קראו הכתוב איש האלהים כמ' ש' אישה יקיימה ואישה יפרינה הוא הנהיג הכל כרצונו שכן נאמר והי' ביום כלות משה ונומ' כלת כתיב בלהו מקושטת של משה ועיין מזה בפרשת וחי דף קכ"ו ע"ב :

ויאמר

ה' מפינו ונו' לשע' ר' לפאחן לא נאמר אלא משעיר מפאחן שנחלה לבני עשיו בשעיר ולא קבילה לבני ושמעאל במדבר פארן ולא קבלוח ואזווח משעיר ונו' ממה שלא בקשו בני שעיר וכן בני שמעאל לקבל התורה הוסיף אהבה וחובה על ישראל ועיין מזה באינו כפרשת בלק דף פ"ט ע"ג :

יחי

ראובן ונו' לפי שיהיה משיח את עצמו להציל את יוסף מאח' ויאע' פ' שניטל הבכורה ממנו ויחיה לו יוסף לכן זכה לביכה זו והתפלל משה עליו וחי ראובן ונמר בעה' ובעה'ב

זכעה' וכשביל שעשה חשובה במעשה בלה שכל מי שיעשה חס' בהי' לו קים בעולם הזה וזכה בוע' מזה בפרשת וישך דף ק"ד ע"ג :

וזאת

להורה ונו' שמעון לא זכה לבינה אלא משה הספיל לבינת יהודה שנ' שמע' קול יהודה ונאמר שם כי שמע' הנו' יהודה אריה ושמעון שר כלים זה כזה כאשר משל לשון מועד מצ' ימים ציור אריה באכוס שלו שאוכל שם כדו' שה' מתירא מפניו ועיין מזה בפרשת וחי דף קכ"ו ע"א

וללוי

אמר חיימך ונו' כהן ולוי בורקים אחרים אם הם הנעים לעבודה וכן בפנהדרין לרונ' דין חש'ה ללוי אמר תומ'ך ואר'ך ונו' ופנימה זכה אהרן לאורים והומים חזר ואמר אשר גס'תו במס'ת ונו' ולפי שנמצא באילו מדינות לכן יורו משפ'ך ליעקב ונו' לתקי העולם כראוי וזכ'ה' חילו ונו' ועיין בפרש' ויקרא דף ה' ע"ב

בכור

שווריהר לוננו' יוסף זכה כשור שהוא ראשון לקרבות ולפי שיוסף שמר אות ברות קודש כמצרים ולא נשמה בין האומות זכה כשור שהוא כח השכינה ולא שור פשוט מזה העולם אלא קרני ואם קרני הוא למעלה על כל הקרנות ולכן בהם ונחמ' ונו' ועיין מזה בפרש' ויקרא דף ו' ע"א

ולזבולין

אמר שמה ונו' מלמד שנשתתפו כאחד זה יצא ולהם סלחות זעסק בפרקמטיא' וזה ישכוע' בתורה ונח' כל א' מחלקו להביו והיה כחלקו של זבולין ים כנח' אשר החבלת יוצא משם והוא כנגד ים השכינה' אש אוכלת והיו' הבית שמכלחאת הכל בכח הדיו שבה ולכן היה נכח זבולין לחום מלחמתו ככח השכינה ולכן עמ' הר יקראו ונו' ולמה לפי כי שפע ימים יינקו וישכבר נתן מחלק התורה שלו לזבולין והוא הברכה עלונה על הכל ועיין מזה בפרשת כהעלותך דף ע"א ע"ג

ולרן

אמר דן נור אריה ונו' כשראה משה שדן הוא קשור בנחש הקדמוני כמ' שיצו דן נחש ונו' חזר וקשרו באריה שהוא יהודה כמ' ש' נור אריה יהודה והוא ראש הרגלים כדו' שיהיה דן קשור בראש הרגלים וכסופה ועיין מזה בפרש' וחי דף קכ"ט ע"ד

ויראהו

ה' את כל הארץ הקב'ה הראה לו כל הדורות וכל הצדקים ומנהיג' ונביאי עולם שיעמדו לישראל כלם הראה לו קדמ' שי' לעולם וכן עשה לצדק דראשון וכן ליעקב ע' הועיין מזה בפרש' וחי דף קכ"א ע"ג :

ויקבדו

איתו כניא ונו' כשברא הקב'ה את העולם חלק ארץ חיבשה חצי ישוב וחצי חריבה וארץ הקדושה היא אמצעית הישוב וכאמצע ארץ הקדושה הוא ירושלים וכאמצע ירושלים קודש הקדשים וכל מזון של כל היישוב יורד שם מלמעלה ואין לך מקום בכל היישוב שלא יהיה נזח' משם חצייה חריבה ואין לך חריבה חזקה וגדולה ככל החריבות בס' המדבר ושהיו ישראל שם מ' שנה ושכרו כח ותוקף החריבה הוא ושם מתי מדבר פ' כינס' ולפיכך נקבר שם משה כדו' שיהיה לנס שיעמדו מתי מדבר עמו לזמן התחייה ולא עס' בקבורתו רק הקב'ה ובאותו חר' לא שלש כי אם משה כלבד שה' קבור שם ושם הודוים וישראל ארבעים שנה ועיין בפרשת תרומה דף ע"ד ובפרש' כי תצא דף קל"ו ע"ב

ט ב 2 9 ויהשע

מקור חכמה וזאת הברכה

ויהושע

בגן מלא ונום . בכה מקומות שנינו פני משה בפני חמה ופני ויהושע
כפני לבנה ואין אור ללבנה אלא מאור השמש אף כן באן שהיה נהמא
רוח חכמה לפי שסמך משה את ידיו עליו והיינו בן גורן . גורן ממש שהיא השכינה עלינו פני
לבנה ועיין כל זה בפרשת ויקהל דף ג' ע"א :

ולא

קם עוד נביא ונו . מה בין משה לשאר נביאים . משה היה מסתכל באספקלרי'
המארה ושאר נביאים לא היו מסתכלים אלא באספקלריא שאינה מאירה . כשת
היה שומע ועמד על רגליו בתוקפו והשיג הרכי על ברכיו כמ' ש' ומראה ולא בחידות . ושאר
נביאים היו נופלים על פניהם ונחלש כחם ולא היו יכולים להשיג הדבר על כוהים בראש כדרך
חזה ועיין מה דף ג' ע"ב בפרשת ויישח :

ולכל

היו החוקה ונו . כתיב ויין ישנה לבב אנוש . יין זו התורה שהוא כמספר
סוד וסוד ויין צריך להגות סודים ומהם אף כן הבודה וכל סודותיה לא
נשקים אלא ליראי . ומהו לבב אנוש . רב הלל אמר יש לב מסוד ללב והם לב אלהים
הנאמר במעשה בראשית הוא לב אהר . כל מן בראשית . ל' מן מן לעיני כל ישראל הוא לב
שני ושניהם במספר סוד החר שמונה שהם ימי בראשית וספר שכבר אשית שראו זה ספר
תולדות אדם ועיין מה בפרשת נחום דף ג' ע"א :

הכלת וזאת הברכה

וסליקא חכמה חומשי תורה . בעזרת אל איום ונורא .

הקדמת המחבר לחמש מצילות מהזוהר

אמר

המחבר ישכר בער כלא' מותר משה פתחיה אחר אשר עזרני ה' אלהי
ישראל ברוב רחמי וחסדיו להוציא ואור העולם פשטי הזוהר על חמשת
חומשי תורה אשר מת . וכש וניפת צופים אמרתי שרי שלא יחסר כל כתיבוי זה להעמיד
לפניך גם פשטי הזוהר על חמשת מצילות ולעת הכיור איה אציג לפניך גם ביאורו על כל הנביאים
וכתובים איה להיות מלאה הארץ דעה אתה ונו .

שיר השירים

שיר

השירים ונום . שיר מאותן משוררים שלמעלה . שיר שכולל כל עניני
התורה והחכמה ואלו המלאכים משוררים עליונים היוצק מסיורי' ער שנויר לך
משגולר לך ואילך כיון שגולר כשה ונכמה אהרן ותהקדשו הימים וצאנה משוררים משכס לוי
למשה ונתקדשו כלם ועמדו על משצרת ונתקדשו אלו לנכת אלו חברים כאחר עלינו ורחמנו

ומדן

מקור חכמה שיר השירים לה

וסלך אהר ית' שוכן עליהם . בא שלמה ועשה ספר מאותן משוררים ונסתמה החכמה הנו ועיין
זה בפרשת שמות דף ע"ג . שיר השירים . באותו זמן שנלה שלימה שיר השירים בעולם
נסתלק מהעולם וזאת נחש הקדמוני שהשיל כחה והיה העולם כלו בשלימות ועיין כזה
בפרשת בראשית דף מ' ע"ב :

ישקני

מנשיקות פיהו ונו . ישקני יאהבני הלל אין אהבה דבוקה ושלימה אלא
בנשיקה שמתדבקים החותית של הסנשקים יחד ואז אהבה שלימה ביניהם
ועיין מזה בפרשת תרומה דף נ"ג ע"ד . כשהקב' הנהגלה על הר סיני לישראל בעשר אמרות
כל אמירה ומורה נעשה קול ואותו קול היה מהפרש לע' קולות והיו כלם מאידים ומתנוצצים
לעיני כל ישראל כש' שובל העם רואים את הקולות . רואים ממש . ואותו קול היה מתרת
בהם בכל א' וא' מיש' א' לומר אם הקבלני בכך וכך מצות וככך וכך עונשי' והיה אמר הין חור
אותו קול ונשקו בניו וס' הישקני מנשיקות פיהו ונו ועיין מה נ"ב ס' :

אל

תראני ונו . בשעה שפני הרחמים היא מסתר' פניה מלהשגיח בעולם אומרת
השכינה לישראל אל תראני און אחס' יכולי לראות כי כי הקליפת חיצוני' מתפשטי'
על העולם בעננים כמ' סכות בענן ונו והיינו שאני להתרחות בכיסוי העננים הרם . שאני
שחרות / שחרת הרל' / ששזפתני . שזפתני הלל אלא רמו שתי שחרות / ורמו שש זפתני
/ שתי שחרות / האחד שנסתלקו אז כל השש קצוות עליוני' מלהארה לעולם והיינו שש זפתני
כס' ש' / נשחרות השני היינו שבני אמי נהרו כי הם בעלי דינים קשי' הרובעים המיד דין על
העולם / שבנוי נטירה את הכרמים / לשמור שאר אומות בשביל ישראל שהם נולים
ביניהם . כרמי שלא לא נשחרו שהראינו יכול עתה להם ועיין כל זה בפרשת הזויע דף
ד' עמוד ג' :

הגידה

ליונו השכינה שהיא מנסח גמראל אומרת להקב' הנויר' ליונו והוזכר כאן
שני פעמים איכה לרמו על שני מקרשים ש' חרבו וקנו עייהם איכה .
איכה תרעה בחורבן בית ראשון . איכה תרביץ בחורבן בית שני . תרעה תרביץ / ויעה תרביץ
הלל שהיו על ישראל אמרה השכינ' כך' אלא השכינה אומרת על עצמה איכה תרעה לבנות
ישראל כנלות שיחיו בין שאר אומות / א' כה תרביץ כצהרים היאך השיף עליה של וכימי שפע
חוד חמימות של צהרים / שלמה אח' הכעושי' ששאר אומות כחפיי' ומנודפי' אות' ואמר להם
אומות הצאו מהנלות / למח אליהם איה עושה לבם ניסים והם כשכח' עצנם ואמרים כה
תרעה לנו כיסים הראשוני' / כה תרביץ כמים קרושים לצנן חמימות הרשפי' של כחות הדיני'
ואני יושב בעשיית ואיני יכולה לנקום נקמתם' / והקב' ה' מסיב לה' / אם לא הרעילך ונו' :
לך למח לי . אלא הקב' ה' אומר לשכינתו ית' אם הרצה לחזק עצמך ולעשות נקמה לישראל
אני צאי לך בעקבי הצאן . שהם העיקות של בית רבן שלומדים תורה / וועי את גזיוהך אלו
הם עתיקי' משירים שלא חשאו ומהים מהעולם ועולים לויסיבת' ממש' הן לכע' והיינו על
משינת' התועם ולא למשכנות' / ד'א עקבי הצאן . אלו כהי' פסיות ומדש'ת' / וועי את
גזיוהך אלו העיקות של בית רבן שלא חשאו' / על משכנות' הרועים אלו מלמדי חינוקות
ראשייכות ועיין כל זה בפרשת בלק דף ג' ע"א :

עד

מקוד חכמה שיר השירים

עד שהמלך במסבוננו בעור שהמלך ית ירד על הר סיני ליהודי הכורה לישראל והיינו במסבוננו או נרדו נתן רוחו העליון לישראל רוח טוב שעמד והניח עליהם לדורו דורות ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמעו ועינינו מזה בפר אהיו מוח דף כ"ח ע"ב :

בששונה

בין החוסינו ישראל הם נשוננה שהיא בין החוסיים כן ישראל בין שאר אומות וכמו שישנה שהיא בין החוסיים וכן לוקשי אותה מבין החוסיים אלא כשהיא מהחלה לררית אף כן ישראל לא נאלים מבין האומות אלא כשהחילו להרית כבעשיהם הטובים ועיני מזה בפר פנתם דף ק"ג ע"א :

בתפוח

בעצי היערנו מה חפית הוא רפואה לכל אף הקב"ה רופא לכל מה הפ"ה יש לו נויני ופיס אף הקב"ה ככל מיני פעולות הנכבחי בנוני מה תפוחי שבו רוח טוב מכל שאר ארצות אף הקב"ה הנשבר כן חסו סמתקים והקב"ה משבח לכנסת ישראל בששונה כמיש :

סמבוננו

באשיותנו כשחלה ר' איעור הנדול למד עם ר' עקיבא שעמי פסקי שיר השירים והיו עיני הע' יורדים דמענות והאש היה מסבב אוקס כשהגיע למסוק סמבוננו לא ה' ר' ע' וכול לסבול והרים קולו בכבונה רכה ועקולא היה יכול לרכר מיראת השכיני שהיתה שם ועיני בפר וירא דף ס"ה ע"ד :

השבעתי

אהכסנו בצבאות זה מלך המשיח שנקרא צבאות או כאלות השרה אלו שאר חילות ומחנות שלשמה אם העירו ואם העורר את האהבה ער שתפני השכינה שתתקש להקב"ה ואזיהיה ה' אחד ושמו אחד ועיני בפרשת שמוה דף ע"ב :

ונתי

בחניו הסלענו וונתי זה כנסת ישראל בחניו הסלע זה ירושלים מה סלע הוא נבוה וחזק מכל אף כן ירושלים נבוה מכל כסתר המדינה זה בית המקדש מקום שנקרא קודש הקדשים שהוא כאמצע כל העולם ולכן כתוב בסתר המדינה לפי ששם היתה השכינה מסתתרת בו ועיני בפר לך דף נ"ט ע"ד ד' וונתי זה כנסת ישראל שאני מניח בן וונה כן כנסת ישראל אני מניח לקב"ה לעולם בחניו הסלע אלו המדינות חכמים שאינם נמצאים במנהג בעה"ז כסתר המדינה אלו הצניעים שבהם שרשכינה אינה מסתלקת מהם ואז הקב"ה אוסר לה הרבני את בראיך השמעיני את קולך ונו כי אין קול נשמע למעלה אלא קול העוסקים בתורה וצורתם תקוקה למעלה והיינו כן קולך ערב ומראך נאות עיני בפרשת אחרי מות דף כ"ח ע"א :

הודי

ליואני לוינו הוא בחר כיואני בהרתינו הרועה כשוננו אף ע"פ שהקוצו שהם האומות סביב לישראל שהם השונני מ' רועה איתם הרועה בשוננו מה שיש זה אומר ולכן כך הקב"ה מנהיג העולם כמדה הימי וכמדת הדג הנדמו בנין אורם ולכן כמיש אם יהיו חסאים כשנים ונו ועיני בפר שבות דף ס' ע"ב שמאריך בענין זה ע"ש ש"פ ח הוסינו אותנו מן האומות ונסו הצללים אלו השרים ששולטים עליהם אך לראל ההמור לנער האומות מירושלים שנקרא הד מור שני בחר מוד אשר בירושל' אל נבעת הדבונה זו בית המקדש אשר בעין שני בויפתוף משוש

מקוד חכמה שיר השירים לא

משושוננו ועיני יתה בפר שמות דף ז' ע"ד ובפר וקרא דף ה' ע"ה :

הנה

כשתונונו זו היא השכינה של המלך ית שהשלום שלו ששים נבוננו אלו ס' ריבוא סלאכים שרדו עם יעקב למצרים פנבורי ישראל ישראל סבא ועיני בפר שמות דף ב' ע"ב :

אתי

מלבנון כלה ונו כלה זו שכינה שמקושט באורו עליונו כלה מלבנון תבאוי פקדושה העליון ומעולם לא זזה מכותל מערבי כמ' שהנדה עומד אחר כהליוני והוא מראש אסנהי אמונה על העולם מראש שניר וחרכון סמקום שיצא הנהיג לעולם כדי להניח על ישראל ומעונו אריות והם שאר אומות ד'א כמעונו אריות אלו ח' השעסקי בהורה במעונו מדרשות וברו כנסיותהם אריות ומר' כהורה ועיני בפר שמות דף ב' ע"ד : זאת הנשקפה ונו בשעה שיצא הקב"ה את ישראל מהנלות או יפה להם אורות עליונו מעש מעש ואח"כ שער' גדולו וכן החולה מרופא מעש מעש ועיני בפר שחוק וכן ישראל יתחוק אורם החלה בשחר ואח"כ ברה כחמה ואח"כ אומה בנגלות ועיני בפר שחוק וישלח דף ע"ז עמוד ג' :

אל

נתנו אנונו מה אנוני יש לה קי"פ שמסבב ומכסה על המוח הפנימי אף כן הקדושי היא מוח הפנימי והקליפו מסככי איהו ולכן נק' כלל האינו אנו ועיני בפר פקודי דף קט"ו ע"א :

דאשר

עליך ככרמל ונו רמו ע' נכמד נצר וס' בו החומה השלל חית ברא ורלת ראשך כדנמן רמו על בלשאצר שאמר ארניו ילכשי ועיני בפר וירא דף נ"ז ע"א :

זאת

קומתך דמה לחמר מה המר זו שאינו עולה כי אם זכר ונקבה אף כנסת ישראל אינ' כהפרשת מהקב"ה :

הדודאים

נתנו ריחוננו ה' הדודאים שסצא ראובן כל' ש' ומצא דודאי בשדה ודא מהדשים דברי הורה בישראל אלא על ידיהם כמיש ומכני יששכר יודעי בניה ונו ועל פתחיו ונו הם נרמו להיו על פתחו בתיכנסו ומדדשו כל מנדי חדשי נס ישני כמה דברו ה' שים וישנים כמיש לדעה פה יעשה ישראל ועיני בפר ויחי דף ק"ט ע"ב :

במר

יתנד כאח' זה חוסף על אחיו שאמר זעה אל הוא ונו נתן להם מזונות וזן להם ברעב ד'א מיתנד כאח לוי זה יוסף לנבי שכינה שנאחזעמה ונתדבק עמה וינג שדי אמי שהרי אז היה אחות ושליו עמה אמצאך בחוץ בחוצה לארץ אשקך כרו לרבך דנה ברוח גם לא יבחו לי אע' שאני כהל ועיני בפר וישכ דף ק"ג ע"ד :

היושבת

כנניסנו בשעה שאדם עומד בחצית לילה לעסוק בתורה אזי קב"ה שומע לקולו וכל המלאכים שמשודרים למעלה כלים נשקטים בשביל שבה איהו העומד או לעסק התורה ואמרים הנה ברכו את ה' ונו ועיני בפר שמות דף ס' ע"א :

בדה

דודי ונו האיתם של ישראל שיהיה הקב"ה בודה ולא הולך ולא כתרחק צלא כצבי או כעופי האילים שבזמן שהיא בנות מהזר ראשון חסיד לאחיו למקו שיצא ממנו אף כן אומר ישראל להקב"ה אם אני נרמל שהסתלק מכיניו יהיו רצון שהכרה כמו הצבוא עופר האילים כמיש ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסהים ולא נעלחם ונו ועיני בפר שחוק שמות דף ע"ב : סליק ספר שיר השירים וות

מקור חכמה רות
מוגלת רות

ויחי בימינו • ותאמר רות אל הפנינו רות בת עליון מלך מואכ היה • נרד עולק ע"י אהרן שהרגו • ומינו מלך אחר במקומו • וכשארר בהו והיתה בוכה בשדי מואב כיון שבא אלימלך לקחה לבנו וכל עניני הכית ואכילה ושתייה היה לומר • קודם שנהגירח לאח"כ כשהלכה עם נעמי אמרה עסך עמי ואלהיך אלהי ונוסרו ועיין בפירש' רכ"ט דף קכ"ג ע"ד :

עיניך

בשדה אשר יקצורונו • כיצור ראה צוקתה של רות וראה שיש בה עין שוכה ורוח חכמה אמר לה עיניך בשדה אשר יקצורונו כי הכרחה שורה ע"י עינה הפה בכל מקום שהכיתה גם ראה כיוצו ברות הקודש שכל מה שלוקחה בידה הוא פוצלה לכן אמר לה והלכת אחריהם מאי אחריהם אחרי עיניה ספחור שראה שעין יפה שולט בה אמר שתלך היא אחרי עיניה בעין יפה שעינה גורמים ברכות רבות • ר"ל עיניך בשדה ונוסר ראה ברוח הקודש שמוכנים ליצא ממנה מליכים וסנהדרין שנקראו עיני העדה כמ"ש אם מעיני העדה שהעני' מנהיגו • כל הגוף כן המליכים וסנהדרין כל העולם הולכין אחר הורתם אמר אליה בדרך רמז עיניך שהם הסנהדרין וסלכים שיצאו ממך הם יהיו בשדה שהוא ציון וירושלים כמ"ש ציון שדה תחרש • אשר יקצורונו שהרי מאותן השדה קוצרים ולוקטים כל בני העולם את תוריהם כמ"ש כי מציון תצא תורה וגו' והלכת באילו מעשים שיביס שאני רואה כך • הרא צייתי את הנערים כמ"ש מעו לפי שנשים דעתן קלות • וצימת לישנא דנקיות נקט שאם תאונה לתהרבק להנשא לאיש • והלכת אל הכלים שהם הצדקים שנקראים כליה' • שיוכחו למסך המשיח במחנה מארבע פינות השלם ואין הקב"ה משמש אלא באותן כרים ועיין כל זה בפרשת דקלה דף צ"ה ע"ב

ויאכל

בעז וישתנו • וייטב לבו שכרך ברכת המזון שכל מי שמכרך על אכילת שבעה בשמחה ולא בעצבות הוא מטיב ללבו שהוא השכינה כמ"ש לך אמר לכי וכו' וכתוב צור לכבי וכו' עיין ג"כ שם

ליני

הלילה וגו' • שהיה יצרו מקטין בו עד שעשה שבועת ובשכיל זה זכות שיצאו ממנו מליכים ושרים על כל שאר מלכים וסלך המשיח שנקרא בשם הקב"ה ועיין בפירש' תקת דף פ"ד ע"כ עיין החליצה נפסוק וזאת לפנינו בישראל וגו' גם בספרי י"ש שכר כדני החליצה ע"ש

מוגלת איכה

איכה

ישנה בדר • בדר כמ"ש בדר וישב וגו' והקליפה חיצונית ההחילה לשלום מכל צד ופנת ואז שפחה חרירי נבירה וזכרם מקוננים איכה איכה איפה השכינה שנקראת כה הרי נסתלקת טבית המקדש וישראל בלות נעין בפרש' היום דף ס"ד ע"ג :

חטא

מקור חכמה איכה

חטא

השאה וגו' • כל מכבדיה הידלות וגו' זהו סליחות בכל שנשאלה בשם רוחן לירושלים שנ' כעת ההוא שלח סודוך בלארן כן בלארן מרד בכל ספרים מנחה אל חזקיה ומה היה כהוב בו שלם לחזקיה מרד יהודה ושלם לאלהא רבה ושים לירושלים כיון שיצאו מאתו הכהנים חזר ואמר לא יפה עשיתי להקדים שלום העבד לפני שלום אדוני עמד מכסאו ופסע' פסיעות והחזיר הכהנים וכתב כתבים אחרים החתם והקדו שלו' הש' לפני שהם יחזקו' חזרו כל מכבדיה הידלות לפי שראו ערותה שהראה חזק' לשלוח' כל האוצרות וכל נחומות ואלמלא שלא הראה להם חזקיה לא הידלות לאח"כ ולפי שהו' חזקיה צדיק גדול עיכב הקב"ה את הצרותיו כי בא בימיו כמ"ש אך כי שלום ואמת בימי וגו' ועיין מזה בפרש' הרומה דף ע"ח ע"א

על

אלה אני וגו' • נחש הקדם וכי כשהוא מזדונו עם בת זוגו לילית כאחד להרע ונקראים שניהם כאחד אלה בסוד שנ' אל האלהיך ישראל ואמר הנביא על אל האני בזכות שהם נרמזו כל זה החורבן כי מעשה העגל נרמז כמה כבויה ד"א על אלה אני בזכות וגו' לפי שנתן רשות לפקוד זה לשלום על ישראל ולהרויב המקדש ולפי שנתן להם רשות לשלום אני בזכות שהוא הח הקודש כמ"ש אני ה' וגו' ועיין מזה בפרש' פקודי דף ק"ו ע"ד

בלע

ה' וגו' • בזמן שנחרב ירושלים אנבדו העינות ומיכאל המלאך העומד לימין למעלה לא היה יכול לנצח את הקליפה חיצונית ואז השיב אהור וימינו וגו' ה' כאוב וגו' ולא אויב דאל"כ לא היה נשאר מישראל שריו בעולם ח"ו

חיה

בדמיון זה החיה כולמנה ולא אלמנה אלא באשה שהלך בעלה למדינת הים והיא מקוה לביאתו ועיין מזה בפרש' משפטים דף ג"ד ע"ג

מיה

אעיד וגו' • בשעה שנחרב המקדש יצא קול ואמר מה אעיד בכל יום ויום חעדי בר מיראים ואישנים שנ' העדותי בכם היום וגו' ומה אדם לך כאותו דמיון מס' עשרה בנקשות קורשים עשית לך מסלה על כל העולם שנ' הזאת העיר שואמרו כלילת יצי וגו' קראתי לך ירושלים הבניה בעיר שחברה לה • מה אענה לך • בדמיון שאתה וישב כאן כך כביכול למעלה • בדמיון שאין נכנסו בך עם קדוש בך נשבעתי שיש אכמם בירושלים שלמעלה • זעה שאתה כאן נחל כים שכרך • ואם תאמר שאין לך רמאה מי רפאלך • שניה הקב"ה חמשים שערי בינה שערי רחמים וע' הרחמי' ההם ורפא לך ועיין בפרש' בראשית דף ה' ע"ב

עשה

ה' אשר זמם וגו' שנינו ארץ ישראל לא ניתן החת רשות סמונה כאשר ניתן שאר ארצות החת שרי מעלה • זאעפ' ש' כבוד וירא חז את מלאך ה' וגו' ששלם המשחית בארץ ישראל אפי' אותו השחתת לא היה אלא ע"י שכנתו ית' נאמר כאן מלאך ונאמר שם המלאך הנואל וגו' ויסע מלאך האליקים ולעולם בין למנוב בין לרע קצ'ת שולט עליה • לטובה כדי שישאר סמונים שרי מעלה וכל דרוי ארץ יבוישו כמעשהם ולרעה כג' שלא ימחו הסמונים שרי אומות לשלום עליה • ואם תאמר הרי נאמר כי ראתה

י א י י

גוים

מקור הכמה איכה

גוים באו מקדשתנו והחריבו הבית ואם לא היו שולטים ממזנים שרו אומות לא היו יכולין להחריב לכן חזר הכהוב ואמר כי אתה עשית וגו' וכתוב עשה ה' אשר זמסו וגו' ועיין בפרשת נחדף מ' ח' ע"ג :

אני

הנכר וגו' : דוב הוא ארוב וגו' יצר הרע הוא נחש : הוא כלב : הוא אריה שעליו אמר דוד יארוך נפשי במסתור באריה בסכה : והנביא ירמיה קראוהו דוב הוא ארוב וגו' כי הוא נמשל לכל חיות שמאיים שהם דורסים כפי חטא האדם כן כותראה אליו היצר הרע והוא מבואר :

חרשים

לחקרים וגו' : אלו הם הנשמות שמהחרישים בכל יום כי בלילה הוא שוכ' וישן כאבן דופס והנשמות פורחות למעלה באינם כל אחת וא' כפי מעלה ההכילות השכינה והיא כוללת כל הנשמות ורמזי בהורות הנשמות חרישים כבראשונה ואמר הנביא חרישים לבקרים והמע' כי רבה אכזריות רבה וגולה היא השכינה שתוכל לכלול בתוכה כל ניצוצי הנשמות על יגוים והחזונים ועיין בפרש' בראשית דף כ"ד ע"ג :

איכה

יועם וגו' : בני ציון הקרים וגו' פירש"ל לסבול צער אינו צער כל כך כשכא אליו אה"כ צער שנית ולכן בני ציון הקרים שלא היו הנליו לסבול צער היה צער גדול לישראל בגלות ככל אכל עולוי מצרים לא היה להם צער כל כך שהיו הנליו בצער גלות מצרים כל ימיהם לכן לא היה הגלות להם צער כל כך ועיין מזה בפרשת שמות דף א' ע"ב :

רוח

אפינו משיח וגו' : אע"פ שיאשיהו המלך היה צדיק וטהור המניח היה נחפס בעונות ישראל שלא האמינו ביהוה אלהינו כדכתיב : ויהי כדבר ה' אשר נאמר : כלם צדיקים כמוהו וירמיה הגיד לו הכל ולא האמין בו ולכן נחפס בחטאם והו' מבואר : צואתי נדפנט וגו' : על בית המקדש שהיה צואר יחפי של כל העולם נדפנט : ונענו לבנותו שני פעמים : ולא חונת לנו : שלא הניח לנו ולא נכנה לאה"כ : מה צואר כיון שנכרת / נכרת עמו כל הנגף : כך בית המקדש כיון שהוא נכרת ונחשך כל העולם נחשך ולא האירו שמים וארץ וכוכבים ועיין מזה בפרש' ויגש רף קט"ו ע"ג :

סליק איכה מהזוהר :

ומעתה נתחיל בעזתי ספר קהלת מהזוהר

דברי קהלת וגו' : שמתו של שלמה שבעה הם / שלמה / יודיה / אנור / כן יקא איתואל / למואל : קהלת : וכלם על שם החכמה נקראים ועיין מזה בפרשת בא דף י"ז ע"ד :

מה

יתרון לאדם וגו' : יכול אף עמלה של חרה : ה"ל שיעמול תחת השמש כתיב שאני עמלה של חורה שהוא למעלה מחשש : דא אף עמלה של חורה שהוא עמל בשביל

מיקור הכמה קהלת מ

בשביל בני אדם או משום כבודו : זהו החת השמש כתיב שחרי אינו עולה למעלה אלא תחת השמש ועיין בפירש רף ק"ט ע"א : עמלו ולא יגיעו כמ' ש ישוב עמלו בראשו / יגיעו כמ' ש יגיע כפיך כי תאכל וגו' ולפי שעמלו הוא במעשים רעים אם מה יתרון לא' בכל עמלו שיעמול וגו' ועיין בפרשת מטפטים דף נ' ע"ג :

זרח

השמש וגו' : רמז על הנשמה של אדם כשהיא כאה לעולם נאמר עליה זרח השמש : וכשהיא מסתלקת אזי נאמר ובא השמש וכשנמצא סהורה בכעשי אזי ואל מקימו שואף זרח הוא שם כמ' ש וכא השקט וסתר ואחר יאכל מן הקדשים לא זרח השמש היינו כשישראל יצאו ממצרים היה מנהגם משה אשר לפניו כפני חכה : וכא השמש שנאסף משה ולא נכנס לארץ וזו ההחלה להאור והושיע אשר לפניו כפני לבנה : ואל מקימו שואף זרח הוא שם אע"פ שנאסף משה הוא מזריח אור תורתו ביהושיע ועיין מזה בפרשת חקת דף פ' ע"א :

וראתי

אני שיש יתרון וגו' : מן הסבלות ממש בא תעלה לחכמה שאילמלא הסבלות בעולם לא ה' נימרים דברי חכמה כמו שאין ניכר האור אם לא בחזות תחלה החושך ומכה החושך ניכר מעלת האור וכן מכה המרירות ניכר מעלת המתוק אף כן מכה הסבלות ניכר מעלת החכמה ועיין בפרש' תרוצי דף בא ע"ג :

החכם

עניו בראשו וגו' : וכי באיזה מקום הם עיני איש אתר שאינו חכם שאמר החכם עיניו בראשו ולא שנינו לא ילך אדם ד' אמות בנילוי הראש לפי שהשכינה למעלה מראשו ומי שהיא חכם אזי עיניו השתחוה הוא בראשו שהשכינה שדולקת על ראשו והאדם עצמו הוא נקרא פתולה ומעשיו הטובים הם השמן ואמר שלמה על זה ושמן ראשך אל יחסר ועיין בפרשת דברים דף קכ"ב עמוד ב' :

לכל

זמן וגו' : כ"ח פעמים הזכיר כאן עת י'ד לסוכה י'ד לרעהוהם כ"ח ימי מהלך הלכנה י'ד ימי מלאים וי'ד חסרים ועיין מזה באריות בפרשת בראשית דף ל"ט ע"ג :

ידעתי

וגו' והאלהים עשה שיראו וגו' : עשה והאי לזה המקשר ותיקן לו חרב זרה על כל בני העולם כפי שיצא הדיון מלמעלה וכל זה עשה כדי שיראו מלפניו ויחזרו בתשובה ועיין מזה בפרשת מקץ דף ק"א ע"א :

ומי

יודע רוח בני האדם וגו' : ומי ידע באותן שופים שאינן יודעי : ואיני מעיינים בהורה רוח בני האדם עולה למעלה להיות נצרך בצדור החיים ונמצ' לפני מלך הקדוש ית' היא העולה ממש למעלה תיפח רוחם של אותן האומרים ורוח אהר להם עליהם נאמר והיו כספן לפני רוח וגו' ועיין בפירש' שלח לך דף ע"ה ע"ג :

ושבתי

אני ואראה וגו' : בכל יום היה שלמה הוכח ומשישש על נשר גדול מאוד למקו' הרי חשך אשר שם עז' א ועז' ל ולמד מהם חכמות שמאות וחזר וישב אח' עצמו על כסאו כבראשונה וזו אמר שבתי ואראה את כל העשקים וגו' שהם קטני שכתי' בעוד שהם צריכי' לאדם ונקי שדום שלא חטאו ועיין כל ענין זה באריות דף נ' ע"ג כפי ש' משפטים

ושבח אני את התמים וגו' משכח את בני האדם שהם באו בנגלול נשמות והיוני את המתים שבכר בתרועתה חזרו בין החיים בנגלול נשמות הם יותר משובה' מהחיים שלא באו עדיין בנגלול נשמות לפי שיש להם יותר לקון מאותן שבאו בנגלול לפי שהם אינם צריך היקון אלא מה שלא השלים מת הראשון ועיין מזה בפרישה וישב דף ק"ה ע"ג ושכח משניהם את אשר ערך לא היה שלא ירד נשמתו למטה בעולם כלל אלא נתעכב למעלה במדרגות הנשמות ועיין זה ג"כ שם ובפרש"י הקה דף פ"ז ע"ג

אל

תתן את פיך וגו' שלא יביא האדם את פיו לדור הרחוק ועונותיו תטא לברית קודש שבבשרו שע"ז יבאשך לניהנ' ע"ד דומה שר של ניהנ'ם כענין ש" עשה כמעט לדוד המלך ע"ה כמעשה בת שבע ששען עליו דומ הדוד קלקל בערה ועל זה אמר דוד כמעט שכנה דומ'ה נפשו וגו' ולכן צריך האדם דשמו את פיו מכל צד שלא יאמר כי שגנה היא כמו שהיה לדוד ונצחו הקב"ה ברוך וליכח יקצוף האלהים על קולך ע"ל אותה קול שהיה שמוען עליך וחכל מעש' ירוב שהוא בשר כר"ה ויש שפגם ונסמך לניהנ'ם ע"ד דומ'ה ועיין בפרישה כראשית דף ח' ע"ג

יש

רעה חלה וגו' ובי' שרעה שאינו רעה אלא כשהקליפה תוצנ' שנקראת רע"ה שורה על בני אדם איך נעשים קמצפים באים נכחו צדקה או עניים מסית הרעה לא תוציא ממנו כולם כדי שיהיה המעור שמור לחזק כמ"ש רשע וכן צדק ילכ זה שר' ע"ה שורה עליו אינה נחמה ממנו כלום ונעשה בחולה זה שאינו וכל לאכול ולשתות כלל ולכן קראו שלמה ע"ה הרבה זה רעה חולה ועליו אמר ויש עושה שמור לבעולו לרעתו' מי הוא בעלי זהו הצדיק שהסמין מוכן לו ומפקד בידו זה האדם שהרע הישירה עליו ובשכ"ו לו זכה הצדיק לבסות שהוא ולכן יאמר לו רעתו' בשכ"ו רעתו שהיה מהרבך כד הראשון זכה הצדיק להיות בעליו של ממנו ד"א יש רעה חולה היינו מ' שיושב בחלק טוב בבית אכיו ותוא הולך נגד אכיו בעלילות רברים הוא מתרבך באותו רעה חולה ונעשה כאדם שהוא חולה שכל דרכיו בעלילות לומר זה רעה חולה אינה רעה ועיין מזה בפרש"י פ"ה דף כ"ט ע"ג

כל

עמל האדם לפיהו וגו' כל העמל והנקימה שניקמים מהאדם הוא לפיהו היינו בשכ"ו פיהו שלא שמר פיו ולשונו ושימא עצמו ולא היה מתרבך עצמו בצד התיים וגם הנפש לא תמלא' שהנפש אינה יכולה להשלים שלמותה לפי שנשמתה ונתרבקת בצד החיצונים והוא מבואר

ביום

טובה היה וגו' בשעה שיש רכיו טובה בעולם צריך האדם לילך בנולו כשקים וברך בזה ויעשה טובות כדי שישארה עליו טובה עליונה וזהו היה בטוב וגוים רעה ראה' ולא אמר היה אלא ראה שלא ילך בנולו להיות מבראה קשוק וירא שהדין שורה בעולם וימי שפניע אז כרז אז נאמר עליו ויש נספ' בלא משפט שכתן שניתן רשות למשחיה כ"ל ועיין בפרישה מצודע דף כ"ד ע"ה

החכמה

תעת לחכם וגו' כל מי שעוסק בתורה מתחזק בה לחיות לו לעת ולמסתור

ולמסתור בטעה שהוא צריך ומאיוה מקום מוציא האדם את העוז וההוקף חזר ואמר מעשרה שלושים מעשרה הרבות הכתובים בתורה שהם שלושים עליונים שהאדם מהחזק בהם בעת צרכו ובעת ב' והוא מבואר :

יש

הכל אשר נעשה וגו' על ב' דברים צדיקים נפטרם מהעולם קודם זמנם / א' בעון הדור שהוא נהפס בשבילם / וא' שגלו לפני הקב"ה שיסירה לסוף במעשיו מסלקו הקב"ה מעולם בעוד שהוא צדיק נמור והיינו צדיקי' שמגיע אליהם כמעשה הרשעים / ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים כאריכות ימים לפי שגלו לפני הקב"ה שיהיה בתשובה או שיצא מהם זרע כשר או איות הצלה לישראל ועיין בפר' כראשית דף ס"ו ע"ב :

ושבחתי

אני את השמחה וגו' כי מצוה גדולה לאכול ולשתות כשמחה ולא בעצבות בשמחה וימים טובים כדי שיהיה לו חלק ע"ה' . והוא ילונג בעמלו' . הקב"ה יעשה לו לווה וילך עמו להבניסו בעה"ב / ד"א והוא ילונג שהקב"ה יפרע לו כפלי כפלים מכל מה שהוציא לשכתות וימים טובים / ובשני דברים הקב"ה לוח מהאדם ופרע לו' . האחד כשחונן לדלים / והשני מה שמוציא לשכתות וימים טובים כמ"ש מלוה ה' חונן דל ועיין בפרשת פקודי דף קס"ו ע"ב :

כל

אשר תבצא וך וגו' בכחך זה נשמה של אדם שהיא כחושל אדם לזכות על ידו בעת צרכו כ"י מי שאינו סכין לעצמו זכות כזה העולם אין לו מה לאכול בעה"ב כי אין מעשה והשבח וגו' בשאל וגו' בניהנ'ם יש ד' מדורי' זה על זה ומדור אחד נקרא שאול ומשם מצפף האדם שזרד שם ועולה כמ"ש מורד' שאול ויעל שם אין דעת כ"י אס למעלה במקום שהקב"ה משהשעשע עם הצדיקים כנ"ע ועיין בפרשת פנחס דף ק"ד ע"א :

וזכור

את כבודך וגו' רמו לישראל בשחזו בארץ הקדושה / זכור כל אותן טובות וכל אותות וקליים שעשה לך הקדוש ברוך הוא בימים קדמונים בימי בחורתיך' . שכחר כך הקב"ה יותר מבכל שאר אומות / עד אשר לא יבואו ימי הרעה / יום ששלטנו כך שאר האומות ופזרוך בכל העמים / בימי בחורתיך' / ימי השנה שהם ברורים ושמורים לך והם ד' חדשי השנה אחר ניסן איר סיון ואלו הם הימים שכחר בהם הקב"ה לעשות עמהם ניסים / עד אשר לא יבואו ימי הרעה / הם הפסח אב טבת שבט / והגיעו שני / של גלות שהולכים ישראל מסולסלי ואין בהם חפץ ושנינו מוכנים בימי הגלות שלא יהיה נמצא ביד האדם חפץ ליקח בשוק ואז חמלה הפרושה מן הכיס / עד אשר לא החשך השמש / והו הסתלקות אור השכינה / והאור זה תלמוד ירושלמי ומשנתבטלה אז נאמר כ' במחשכים הושיבני שהוא תלמוד בבלי שאין להכינה על בוריה ורוב בני העולם הולכים בה במחשכים / והירח אלו הברייתות שהיה מאיר מהם אור חכמת התורה / והבוכים' אלו אותן משכילים שהיו בארץ הקדש הנאים ואמוראים שהעלים עומד בשבילים / ושכו העבים אחרי הנשם שנ' מלאכו שלום סריבכיון / ביום שיועזו שומרי הבית / אלו ג' כתי דונים שהיו אלופי' בתורה בלשבת הגזית / והתענותו אנשי החל' / אלו פנהדרי גדולי הוקטנה / ובטלג

ובטלו השחנות אלו כהנים ולוים וכל המשמרות שהיו בירושלים . וחשבו הרואה בארבות
 אלו נביאים וצופי שהיו רואי בכנראה ורוח הקודש . וסגרו דלתיו בשוק . שבני אדם צועקי
 ואיני נעני שהרי מיום שנחרב בית הקדוש ננעלו כל השערים חוץ משערי דמעה ובטל עכורה
 בית אלהינו . בשביל קול השחנה . אלהים כיהו קשורת שהיו נהגלי קול בכל יום ויום כנים
 שובכי ואין מי שישגיח בהם . וישחור כל כנות השיר : אלו הם שערו להובך בכל יום והיו מנגני
 צינורישיר . כל לרבנות מלאכי עליגנים למעלה שהיו משמרות מחולקי כנגד משמרות
 שלמטה . שחו אלו למטה כביכול שחאף אלו למעלה . גם מנבא יראו . אע"ג שמנבוהות
 עתה היו יראים שחו היו בשביל פ' אף לויים שהיו ידעם מהודקי ל' אלהים כשהגיעו לנהרות
 בבל היו תולי כינוריהם על אילנות שהם טפ וביקשו מהם שינגנו ואכתה איד נשיר שיר ה' על
 אדמת נכר והיו נושכי כשיניהם בזהנות ויהם ולא היו יכולים לנגן והרגום . וחתחתים פדרך
 שהיו חולכים כריחים על ציוריהם והיו נופלים אצבעותיהם בדרך וירמיה היה לוקק אתם
 בשליתו ונשק אותם ובכה עליהם והיה אומר להם בני ולא אמרתו לכם הנו לה' אלהיכם כבוד
 בטרם יחשיך ולכן אמר על ההרים אשא כבו ונהי ועל נאות מדבר . וינאץ השקד מיום שהלולב
 יצץ ציץ ועושה פרי הוא כ'א יום אף כז' מ' בתמוז ער מ' באב כ'א יום ביניהם ע"ז אמר וירמיה
 מקל שקד אני רואה . ויסתבל החגב . שניהם משא על בני דמעו של דוד . והפר האכיונה .
 שנחבטל עכורה בית אלהינו . כי הולך האדם אל כזה עולמו . הוא כבוד שנשתלק למעלה
 ובני אדם צועקים ואין מי שישגיח בהם . עד אשר לא ירתק חבל הנספ . מקום שהכהן
 מקטיר קטורה על מזבח הפנימי . וחרץ גלת הזהב . זהו בית קודש הקדשי ששם היו כרוכי
 זהב . והשברכו על המבוע . זהו שכירות מלכות בית דוד . וישב העפר על הארץ כשהיה
 שיוחרב בית המקדש והיה בעפר . והרוח השוב אל האלהים אשר נתנה . זהו שכניה
 והסתלקת רוח נבואה מהעולם . ואח"כ יחרש העולם ככהלה וכאותו זמן נאמר . ורבים
 מישיני ארבת עפר יקצונו :

סליק ספר קהלת מהוהר

ומעשה נתחיל לבאר איזה פשטיהוהר ממלת אסתר :

ידיה

בימי נג' . מלת אסתר ברוח הקודש נאמרה ולכן היא כתובה בין הכתובים . ויהי
 ביום ה' . שנתחלש כח הגוף שלה בכח התענית ואז עמדה ברוח כאלו לא
 היה לה גוף ואז והלבש אסתר מלכות . מאי מלכות שלבשה רוח הקודש ולמה זכתה לזה לפי
 ששמה היה ולשונה כש' אין אסתר מנתנו ולמדנו כל מי ששומר פיו ולשונו זוכה להתלבש
 ברוח הקודש וכל מי ששמה פיו לדבר רע אוי ננעים באים עליו או צרעת ששורפים כנחשים
 ועיין בפרשת חקת דף פ' ע"ד :

וקבל

היהודים ונ' . בשעה שקיבל משה את התורה . קיבל אפי' מלת אסתר שנ'
 וקיבל

וקבל היהודים וקבלו היהודים הלל מאי וקבל . אלא זה משה שהיה כלל היהודים ועיין מזה
 בפרשת כי תשא דף פ' ע"ב ע"ש :

ה' מלת אסתר מהוהר : * * * * * וסליק חמש מגילות בעוה"י .

הסכמת הרבנים

נאוני ארץ הקדושה וחוצה לארץ על חכמת מצפוניו של
 המחבר הנזכר למעלה מוה"ר יששכר בער כלא"א
 מוה"ר משה פתחיה זצלה"ה :

הנאון מוה"ר עמואל מק"ק רעץ בארץ איטליא

הנה

בא אלי מכתב קונטרס מקראקא יכוננה עליון ובו שנים שלשה מאמרים נפרדים
 מהוה"ר עם פירוש נחמד אחד מן קריי' מנצא . ואני שמתי עיני עליו וראיחיהו
 טוב ויפה הולך לשיטה הקדוש מה"ר משה קורדוא' ונ' . אין נפתל ואין כושל בו מלאכת
 שמים כיוי ספק . ואני תמיד איתל לעשות נחת רוח לפניו להשתבח בהלהו . עפר הארץ
 מנחם עזרי' כותב פה רעץ עשרה ימים לחדש שבס' שס"ג לפ"ק :

הנאון מה"ר מרדכי יפה יצו

יששכר

יודע בינה . מלא חכמה ותבונה . מוכתר בתפארה . מעוטר בעשרה .
 נברא יקירא . מוה"ר יששכר בעריצו . גם הקונטרס השני הובא לידו
 ואברך את ה' אשר יהב חכמה לחכמי' דכוותך וחילך לאורייתא . וברוך אתה לה' יהוה אלהים
 עמך להוציא לפועל מחשבתך הנכונה . על כן בפירוש את אשר ככתך לעשות עד שיד שכלך
 סניע רחב וצלח יהוה אלהים עמך והיה זה שלום מא' וממני אוהב' מרדכי נקרא יפה אשר
 במהירות מאוד ירוצו ובריו יום ה' סמוך למעלי' יומא טבא דמתן תורתנו שס"ג לפ"ק :

הנאון מוה"ר יהודה ליכ יצו אב"ר ור"מ דק"ק ולאמר

הנני

כאשר ראיתי האלוף מוה"ר יששכר שהוא מיורעי בינה . ראוי להללו בקול רינה .
 שחננו אלהים לזכות העולם . לגלות דברים שהומים אשר מהם נעים . בכתיחי
 אלהים בעזרו . לגמור המלאכה . לפרש כרת וכהלכה . דברי המעתיב ככה . יהודה בן
 לא"א הר"ר חנוך זל א"ש :

הנאון מוה"ר ליכ יצו סנ'ל מק"ק קרעמניץ

ראה

ראיתי בני עלייה ! והמה מועשים . ואחד מהם הוא האיש הנכבד . אשר
 חכמת אלהים בקרבו . נודע בשערים שמו . החכם הכולל . פומיה דברבן
 ממל . מוה"ר יששכר בער במוה"ר משה פתחיה זל . אשר ירד במים אריר' בים התיכ"ה
 והעלה בירו מרגנית' בחור וצהיד ונהיר בהוה"ר כאשר עיניכם תחזנה טישורים . דברים

הספמת הרבנים

דברים יקרים • ציונים זנסתרים • נכנ קדושיאמר לו • להומכו ולסערו בעשר ידות • ולהנה ככבדו' • בסעלות ומדות נבוהות ורמות יודא כן לא' א' נתן הלוי זלה' •

דאה

הנאון מוהר' רישע' יצו סג' אב' ד' ור' מ' דק' ק' אוםטרא
ראיתי הספר שחיבר האלוף הנעלה מוהר' ר' יששכר במוהר' ר' משה פתחיה על
הזוהר מחמש מגילות ונביאים ראשונים כאשר עינינו ראו מ' ש' ש' • שרבוך
נכונ' ואמתיים דברי אלהים חיים ראוי לחה לו הסכמה רמה להדפיס ספר ההוא הזכר למעלה
בעט בזל להיות מלאה הארץ ידיעה אה' ה' כמים לים מכסים נאם ישע' הלוי הורוץ :

הנאון מוהר' משה כ"ץ אב' ד' ור' מ' דק' ק' לויצק

מ'י

עלה לשמים • וכנפי מחשבותיו פרושו למעלה בהיכל מלך • הלא הוא יחיד ורך
משוח מלחמת התורה • תעליבה יפיק לאורה • דברי פי חכם חן וכבוד יתמוכו •
כידווי אש מפיו יהלכו • הצולל באדירים מים • לשם שמים • ובחקר ההוס ישוטט לבקש
פנינים • שפתותיו • שנים • לכן ראוי לכל אשר בידו מקל ורצועה • לחי' לולעזר ולתשועה •
לזכות אה' הרבים כהבטת אלוף ה' פלא מוהר' ר' יששכר • וככן משכרתו יהא קבוע • כעל
פלגי מים נטוע • דברי הקטן משה בלא' הר' ר' יודא כ"ץ זלה' מקראקא •

הנאון מוהר' גדליה בן הנאון מוהר' משה קירדלאוירו זל מארץ הקדושה

מוציא

לאוף כל העלמה • נקי בבל חכמה • צננת פענה החכם השלם נרו • יען
ראיתי דבריו מיוסדים על אוני פז הקדמות אבימאיר זל בספר הפרד'ס
הכתבתי שורתים אלו שמשאמר זה נריה שכל דברך האמת והצדק • שפתים יושק משוב
דברים נכוחים וארכה נא שלום למר ולכל אחוסים כצלו לשמך ולזכרך האות נפשו הצעיר
גדליה קירדואו •

הנאון מוהר' ר' ישראל לוריא אשכנזי מארץ הקדושה

הגם

כי דברי החכם נרו איכס צריכים חיזוק כיהם מחוקקים ועומדים מהרב המקובל
אביו זלה' עכ'ז לאפוש' נגניא צוית' לחתום שמי ישראל לוריא אשכנזי :

ונוסת

על כל הנאותים הנזכרים למעלה באו על החתום שבעה עמודי עולם ממצי'ם
הנקובים בשמותם נס ההנס וביוסף מערבי יצו והמפורסם אין צריך ראייה ומי
דאה את אלו יוצאים ולא יצא :

זתה השלמת ספרי זה יום ה' יד שכה שע'א לפ' ק פה ק' ק פראג

על ידי הזעזיר משה בר יעקב נעל האר זל

ועתה ישראל מה י' אלהיך שואל ממך כי אם ליראה

ספר יוחל משה

חיבור כולל כל דברי היראה והמוסר והתשובה והקדושה •
אשר במקרא משנה ותלמוד מפורשה • ובמדרש הלכה ואגדה
משורשר • ואשר בספר הזוהר והתיקונים וכל שאר ספרי
החסידים והמקובלים לנו מורשה • מהם כולם מנת נבונה
הזפרשה • ואחריו חיבור עניני קנייני בנינו תיקוני התשובות
על כל עבירה ועבירה מיוסד על פי הסכמת ודעת כל החסידים
והמקובלים זל דבר דבור על אופנו כתיקונו מסודר בכדר נכון
מאוד והוא החיבור אשר פי י' יקבנו בשמו הנאה לו והוא נאמר
לשמו **ספר תורת האש'ם** • מלבד עוד שאר תועליות
רבות אשר בו • והסעיין בהקדמת הרב המחבר נרו יראה יבין
תועלת החיבור כי רב הוא • כל אלה הכינו גם חקרו חברו
ויסדו האלוף התורני ה' מוהר' ר' יהודה אהרן משה נרו • אלם
שולר ריש מתיבתא ואב' דק' ק' קרימנויא בן האר
אברהם חנוך זצל ה' •

והיתה תחלתו ביום המשי מ' סו'י **ל' לקמדר** לפ'ק
ובספרה וספרע אמור אל הרבנים ולמרת
לחזקת גדולים על הקטנים

על דיי משה בן מנהר' ר' יוסף בנלאט כ"ץ זל' מחוק'ק

נרפס פה ק' ק פראג

ביום לוג'ס, יצא לאור וזאת היא שנת ה'תק"ל

וריא מתיבתא הוא יודא

ועתה ראו יאיר זל וספרי אורח בהמנים ובאמת

לסיפ לר' י

אם לא יראה יאיר זל וספרי אורח בהמנים ובאמת